

**W MIEŚCIE WEJHEROWIE  
NA LATA  
2021 - 2027**

## Spis treści

Wstęp.....	2
1. Regulacje prawne stanowiące podstawę tworzenia i wdrażania strategii.....	4
2. Misja.....	8
3. Charakterystyka Wejherowa.....	9
4. Sytuacja demograficzna.....	11
5. Zasoby Wejherowa.....	15
6. Cele i zadania pomocy społecznej.....	20
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w liczbach.....	24
8. Opis rejonów badawczych.....	28
9. Diagnoza i analiza problemów.....	46
9.1. Bezrobocie.....	48
9.2. Długotrwała choroba.....	54
9.3. Niepełnosprawność.....	61
9.4. Ubóstwo.....	68
9.5. Przemoc w rodzinie.....	74
9.6. Bezdomność.....	75
9.7. Piecza zastępcza.....	78
9.8. Przestępczość.....	80
9.9. Wykluczenie społeczne.....	82
10. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	85
10.1 Analiza SWOT.....	85
10.2 Podstawowe cele i kierunki działań.....	89
11. Monitoring i ewaluacja.....	94
12. Ramy finansowe Strategii oraz źródła finansowania wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.....	95
13. Wnioski i uwagi końcowe.....	96
Spis rysunków, wykresów, tabel.....	97

## WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Wejherowie jest dokumentem, którego głównym zadaniem jest wytyczenie obszarów generujących istotne problemy społeczne. Nadrzędnym celem niniejszej strategii jest opracowanie i wdrożenie względnie trwałych wzorów i metod interwencji społecznej niwelujących docelowo negatywne zjawiska społeczne.

Niniejsza strategia opracowana została w oparciu o art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1507z późn. zm.) który nakłada na gminy obowiązek przygotowania realizacji takiego dokumentu ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych. Niniejsza Strategia została stworzona, jako kontynuacja dokumentu obowiązującego w latach 2013 – 2020.

Strategia, zawiera w szczególności: 1) diagnozę sytuacji społecznej; 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią; 3) określenie: a) celów strategicznych projektowanych zmian, b) kierunków niezbędnych działań, c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, d) wskaźników realizacji działań.

Dynamicznie zmieniająca się sytuacja oraz coraz bardziej zauważalne problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych jak i wzrost odnotowanych przypadków uzależnień i przemocy w rodzinie stanowią duże wyzwanie dla władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej działających na poziomie lokalnym. Bowiem to od ich skuteczności w reagowaniu na niepożądane zjawiska społeczne, zależy funkcjonowanie wspólnoty, jaką tworzą ludzie zamieszkujący miasto Wejherowo. Należy jednak pamiętać, że proces rozwiązywania istotnych problemów społecznych jest procesem długofalowym, dlatego też konieczne jest strategiczne podejście do wszelkich zagadnień z tej sfery.

Niniejsza Strategia w swojej treści nie ogranicza się jedynie do zadań realizowanych bezpośrednio przez gminę. Wskazano w niej obszary i zadania stanowiące szczególne wyzwania zarówno dla społeczności lokalnej jak i wszelkich instytucji działających na polu polityki społecznej. Metodyka opracowania Strategii opierała się m.in. na analizie dokumentacji prowadzonej w ramach pracy socjalnej która pozwoliła na określenie najbardziej istotnych problemów społecznych środowiska lokalnego. Opracowana Strategia jest również wyrazem dążenia władz Wejherowa do zapewnienia jego mieszkańcom jak najlepszych warunków życia.

W myśl strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną, jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości. W praktyce stanowi ona skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji. Strategia jest dokumentem podlegającym stałemu monitoringowi działań. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych, przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia przygotowana została przez zespół roboczy działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wejherowie. Prace nad niniejszym dokumentem rozpoczęły się w połowie 2019r. z uwagi na konieczność przeprowadzenia i opracowania szczegółowych badań społecznych wśród mieszkańców Wejherowa. Dodatkowo przeprowadzona została analiza dostępnej dokumentacji socjalnej MOPS Wejherowo, sprawozdań z terenu gminy i powiatu oraz danych uzyskanych z innych instytucji. Jednym z wymiernych rezultatów przeprowadzonych analiz są zawarte w Strategii mapy obrazujące skalę i intensywność występowania różnych problemów społecznych w mieście.

## 1. Regulacje prawne stanowiące podstawę tworzenia i wdrażania strategii

Prace nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta prowadzone były w oparciu o fakt, iż Strategia nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Analiza innych dokumentów programowych funkcjonujących na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwoliła na efektywniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym adaptując już funkcjonujące rozwiązania do zdiagnozowanych potrzeb. Różnorodność problemów społecznych, z jakimi można spotkać się w Wejherowie, pociąga za sobą konieczność wzięcia pod uwagę, także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu w tym m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: (Dz. U. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: (Dz. U. z 2020r. poz. 1409),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r. poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: (tekst jednolity: Dz. U. z 1920r. poz. 426 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: (tekst jednolity: Dz. U z 2020r. poz. 218 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii: (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego: (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r. poz. 685 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych: (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r. poz. 111 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów: (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym: (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r. poz. 176 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych:  
(tekst jednolity: Dz. U. z 2018r. poz. 1205 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 roku, o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych:  
(tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej:  
(tekst jednolity: Dz.U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.),

Przy tworzeniu Strategii uwzględniony został fakt zbliżania się końca realizacji Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 wskazując możliwość korzystania z rozwiązań nowych programów umożliwiających pozyskiwanie środków m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego szczególnie w odniesieniu do:

- Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020, obejmującej trzy priorytety: – rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; – rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach swojego życia co odbywa się na pięciu kluczowych płaszczyznach, tj.: wzroście zatrudnienia, wydłużeniu aktywności zawodowej i zapewnieniu lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, poprawy sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawy zdrowia obywateli oraz podniesieniu efektywności opieki zdrowotnej oraz podniesieniu poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) która stanowi aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie jest również spójna z:

- **Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030** – która kładzie największy nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, a w szczególności wspomaga rozwój tych obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze.
- **Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku**. Ekonomia Solidarności Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.
- **Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020** – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.
- **Długookresową Strategią Rozwoju Kraju - Polska 2030** – której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.
- **Narodową Strategią Integracji Społecznej** – której głównym celem jest inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji społecznej – Cele Nicejskie – obejmuje cztery podstawowe działania, zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich, Zapobieganie ryzyku wykluczenia, pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych), mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.
- **Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego** – której zasady realizacji ściśle powiązane są z ogólnymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju., dzięki czemu determinują mechanizmy jej wdrażania. Z zasad tych bezpośrednio wynikają kryteria horyzontalne, takie jak m.in. wielopoziomowe zarządzanie i partnerstwa, promowanie zatrudnienia, promowanie postaw obywatelskich, równość szans, niedyskryminacji i integracji społecznej.
- **Strategią Rozwoju Miasta Wejherowa na lata 2012-2022** – która stanowi podstawę rozwoju Miasta Wejherowa, określa misję, priorytety, cele i kierunki działania na lata 2012-2022. W opisach priorytetów dokumentu zawarte zostały kierunki działania odnoszące się bezpośrednio do działań podejmowanych przez OPS, tj. Priorytet III

Społeczeństwo: Rozwój oferty dla mieszkańców i poprawa warunków zamieszkania, Wspieranie inicjatyw społecznych oraz różnych form aktywności obywatelskiej, w tym w obszarze pomocy społecznej.

- **Europejską polityką społeczną** – która charakteryzuje się między innymi wzrostem znaczenia samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego. Kieruje się zasadą pomocniczości, podnoszeniem roli wolontariatu, edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego. Wzrost sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego, zakłada przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych, działania aktywizujące społeczności lokalne.
- **Polską polityką rozwoju regionalnego** - która ma na celu zmniejszenie dystansu rozwojowego w stosunku do bogatszych państw Unii Europejskiej. Polityka ta wykorzystuje te cechy polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa, które stanowią źródło szans naszego kraju. Korzysta z posiadanych zasobów, a więc przede wszystkim z kapitału ludzkiego. Polityka ta opiera się na konsekwentnym budowaniu społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, bez których niemożliwe jest osiągnięcie celów rozwoju naszego kraju. Przeciwdziała pogłębianiu się dysproporcji w poziomie rozwoju poszczególnych regionów Polski tak, by uniknąć marginalizacji najsłabiej rozwijających się regionów.



## **2. Misja**

**„POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ POPRZEZ WYKORZYSTANIE AKTYWNOŚCI OSÓB I RODZIN ORAZ WSZYSTKICH ZASOBÓW ŚRODOWISKA LOKALNEGO”.**

### 3. Charakterystyka Wejherowa

Wejherowo jest miastem położonym w województwie pomorskim, zlokalizowanym w dolinie rzeki Redy na pograniczu Pojezierza Kaszubskiego. Z sąsiednimi miastami, Redą i Rumią tworzy zespół miast zwany Małym Trójmiastem Kaszubskim. W odróżnieniu od innych miast położonych na ziemiach kaszubskich, Wejherowo nie wyrosło z dawnej wioski, lecz powstało od razu jako miasto. Jego założycielem był Jakub Wejher a powstanie Wejherowa datuje się na 28.05.1643r. Późniejszymi właścicielami miasta byli Radziwiłłowie, król Jan III Sobieski wraz z rodziną, ród Przebendowskich oraz rodzina Keysserlingów. Przed II wojną światową Wejherowo było największym miastem położonym na Kaszubach.

Na terenie Wejherowa swoją siedzibę mają Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta oraz Urząd Gminy Wejherowa sprowadzając miasto do roli centrum administracyjnego. Znajduje się tu większość instytucji istotnych dla funkcjonowania miasta i jego obywateli z obszaru edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa i innych. W Wejherowie stacjonują również dwie jednostki wojskowe w tym Batalion Dowodzenia Marynarki Wojennej oraz 18 Wojskowy Oddział Gospodarczy. Miasto położone jest przy głównej trasie Gdańsk – Szczecin, co przekłada się na bardzo dobre połączenia komunikacyjne ze wszystkimi sąsiednimi aglomeracjami.

Udogodnienia komunikacyjne powodują, że do Wejherowa chętnie przybywają handlowcy i przedsiębiorcy, co ma niewątpliwie wpływ na rozwój gospodarczy miasta. W mieście rozwija się mała i średnia przedsiębiorczość. Oprócz inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych realizowane są inwestycyjne projekty współfinansowane z Unii Europejskiej. Do najważniejszych zaliczyć można m.in.:

„Budowa węzła integracyjnego Wejherowo Kwiatowa wraz z trasami dojazdowymi”, „Rewitalizacja śródmieścia Wejherowa”, „Klub Integracji Społecznej Śródmieście”, „Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych w Wejherowie w celu znaczącego obniżenia zapotrzebowania energetycznego”.

Wejherowo pełni również funkcję centrum kulturalnego. W mieście działa Wejherowskie Centrum Kultury tzw. „Filharmonia Kaszubska”, która koordynuje większość wydarzeń kulturalnych na terenie miasta. Filharmonia jest sercem organizowanych wystaw, warsztatów, słuchowisk, różnorodnych form edukacyjnych oraz akcji społecznych. Oprócz organizowania licznych sekcji zainteresowań prowadzi również kino studyjne. Obok WCK w Wejherowie działają m.in. chóry oraz różnorodne grupy zainteresowań. Do ważniejszych zasobów kulturalnych zaliczyć można także Miejską Bibliotekę Publiczną im. Aleksandra

Majkowskiego, Powiatową Bibliotekę Publiczną oraz lokalne media, prasę i serwisy internetowe.

Wejherowo stanowi silny ośrodek kultury polskiej i regionalizmu kaszubskiego. Na terenie miasta znajduje się Klasztor ojców Franciszkanów w którego podziemiach mieści się muzeum związane z dziejami rodu Wejherów oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w którym znajdują się zabytki piśmiennictwa kaszubsko-pomorskiego. Na uwagę zasługuje również Park Miejski im. Aleksandra Majkowskiego będący typowym parkiem pałacowym w stylu angielskim pochodzącym z XVIII wieku. Przeprowadzona rewitalizacja oraz wprowadzenie licznych atrakcji, takich jak możliwość pływania rowerami wodnymi po parkowych kanałach, woliery dla ptaków oraz nowoczesny plac zabaw sprawiło, iż obecnie jest to jedno z najpiękniejszych i najbardziej popularnych miejsc spędzania czasu wolnego zarówno wśród mieszkańców Wejherowa oraz odwiedzających miasto turystów.

W Wejherowie odbywają się cykliczne imprezy, które wpisały się w wizerunek kulturalny miasta. Zaliczyć do nich można m.in.: Dzień Jakuba – Święto Miasta, Ogólnopolski Festiwal Pieśni o Morzu, Verba Sacra - Modlitwy Katedr Polskich, poetyckie wieczory literackie i muzyczne, kameralne koncerty wigilijne w Filharmonii Kaszubskiej, Muzyczne Lato w Wejherowie, Ogólnopolski Przegląd Małych Form Teatralnych, zlot fanów Gwiezdných Wojen „Forcecon”, Festiwal smaków Food Tracków, Festiwal kolorów oraz młodzieżowy Open Air Rock Festival, Open Air Hip Hop Festival.

Wejherowo jest bardzo dobrym punktem dla turystów pieszych, rowerowych i zmotoryzowanych. Położenie miasta sprzyja dogodnemu dojazdowi zarówno w kierunku pasa nadmorskiego, jak i Trójmiasta oraz Kaszub. Kompleksy leśne Puszczy Darżlubskiej i Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, obszar pradoliny rzeki Redy-Łeby a także bliskość dostępu do morza, jezior oraz Trójmiasta niewątpliwie stanowią duże walory turystyczne miasta. Z Wejherowa blisko jest również do bazy promowej w Gdyni oraz międzynarodowego lotniska im. Lecha Wałęsy w Gdańsku. Wejherowo posiada bazę gastronomiczną oraz noclegową. Osoby preferujące aktywny wypoczynek mogą korzystać z różnych atrakcji oferowanych przez miasto. Wyznaczone i dobrze oznakowane szlaki sprzyjają uprawianiu turystyki pieszej i rowerowej oraz pozwalają na dotarcie do wielu ciekawych miejsc w regionie. Na terenie miasta zlokalizowana jest Stanica Harcerska „Cedron” będąca centrum wypoczynkowym dla dzieci i młodzieży.

Do najważniejszych zabytków miasta zaliczyć można Kalwarię Wejherowską, Pałac Keyserlingków i Przebendowskich, dawny Szpitalik Parafialny, park im. Aleksandra Majkowskiego, ratusz miejski, domy z XVIII wieku i XIX wieku, plac Jakuba Wejhera,

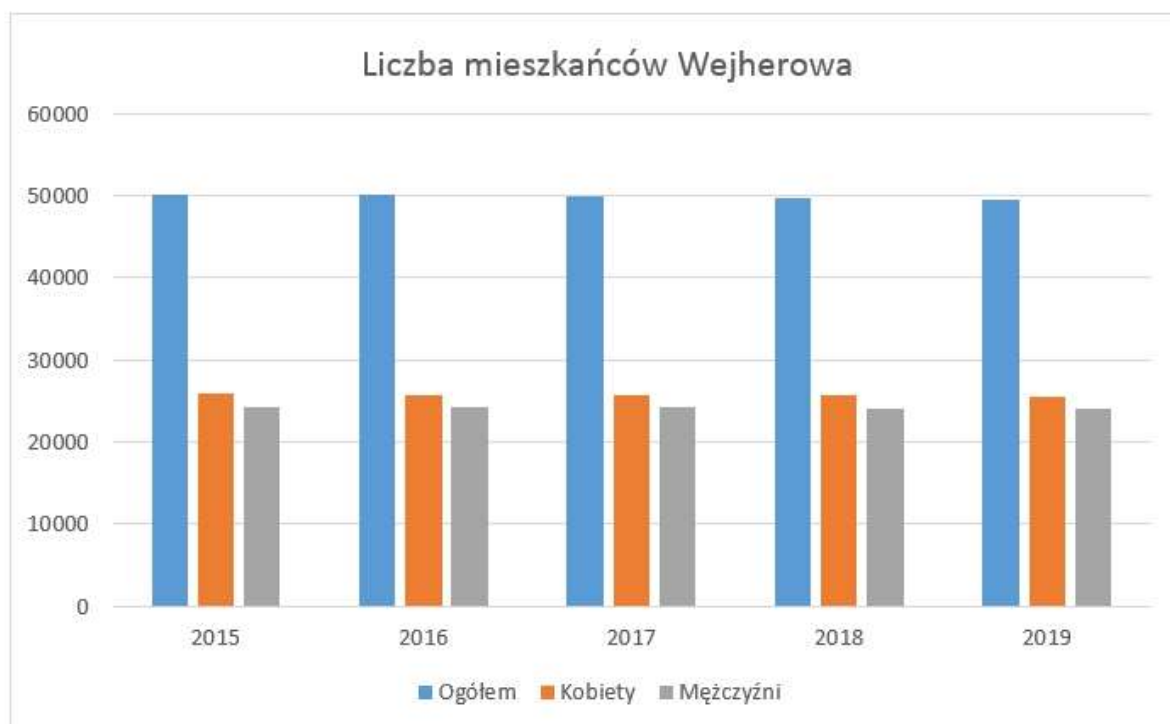
Kościół klasztorny pw. św. Anny, Kolegiata pw. Trójcy Świętej, budynki młyna nad Cedronem i wiele innych.

#### 4. Sytuacja demograficzna

Według danych GUS, Wejherowo jest najbardziej zaludnionym miastem w powiecie Wejherowskim z liczbą mieszkańców wynoszącą 49 505 (stan na 31.12.2019r.) z czego 51,6% stanowią kobiety, a 48,4% mężczyźni.

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 1. Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na płeć.



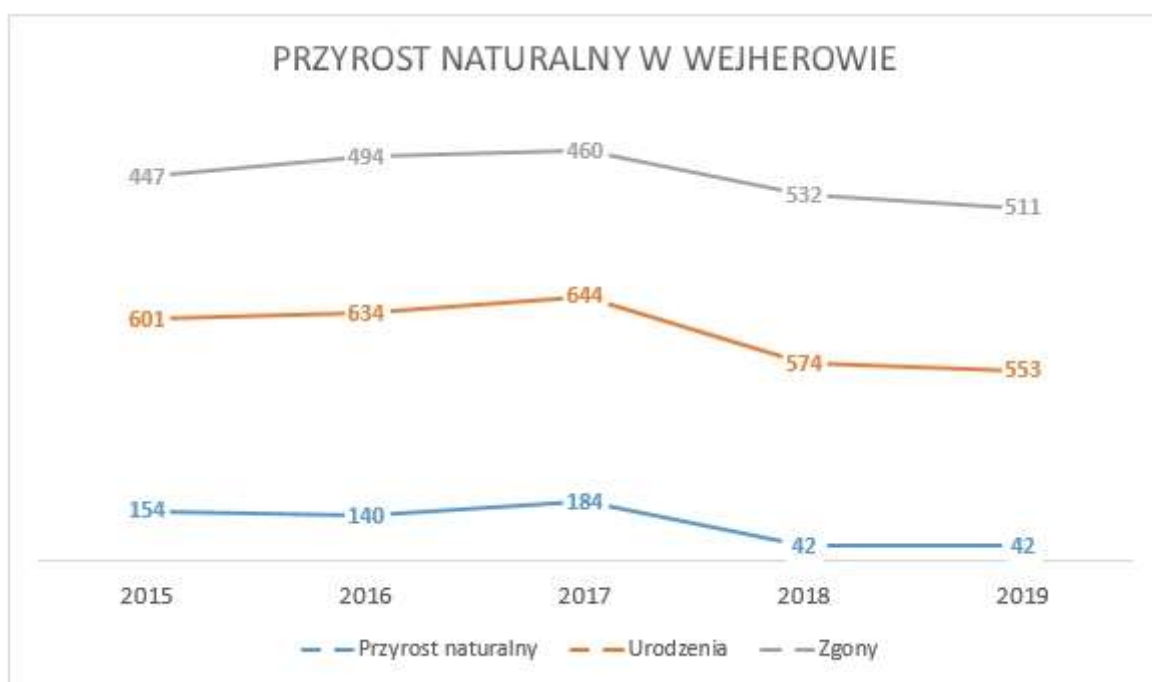
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak można zauważyć na przestrzeni kilku ostatnich lat widać niewielką tendencję spadkową z 50039 mieszkańców w 2015r. do 495050 mieszkańców w 2019r. Liczba kobiet jest nieznacznie wyższa od liczby mężczyzn i taki stan rzeczy widoczny jest w każdym roku. W 2015r. na terenie miasta Wejherowa zamieszkiwało 25865 kobiet i 24350 mężczyzn.

W 2016r. było to już odpowiednio 25784 kobiet i 24255 mężczyzn, w 2017r. 25723 kobiety i 24204 mężczyzn, w 2018r. 25681 kobiet i 24108 mężczyzn oraz 2019r. 25522 kobiet, 23983 mężczyzn.

Zmniejszanie się liczby mieszkańców Wejherowa związane jest bezpośrednio z przyrostem naturalnym w mieście. W okresie od 2015r. do 2019r., zgodnie z uzyskanymi danymi statystycznymi przypada średnio w każdym roku 601,2 urodzeń na 488,8 zgonów.

**Wykres 2. Przyrost naturalny w Wejherowie.**

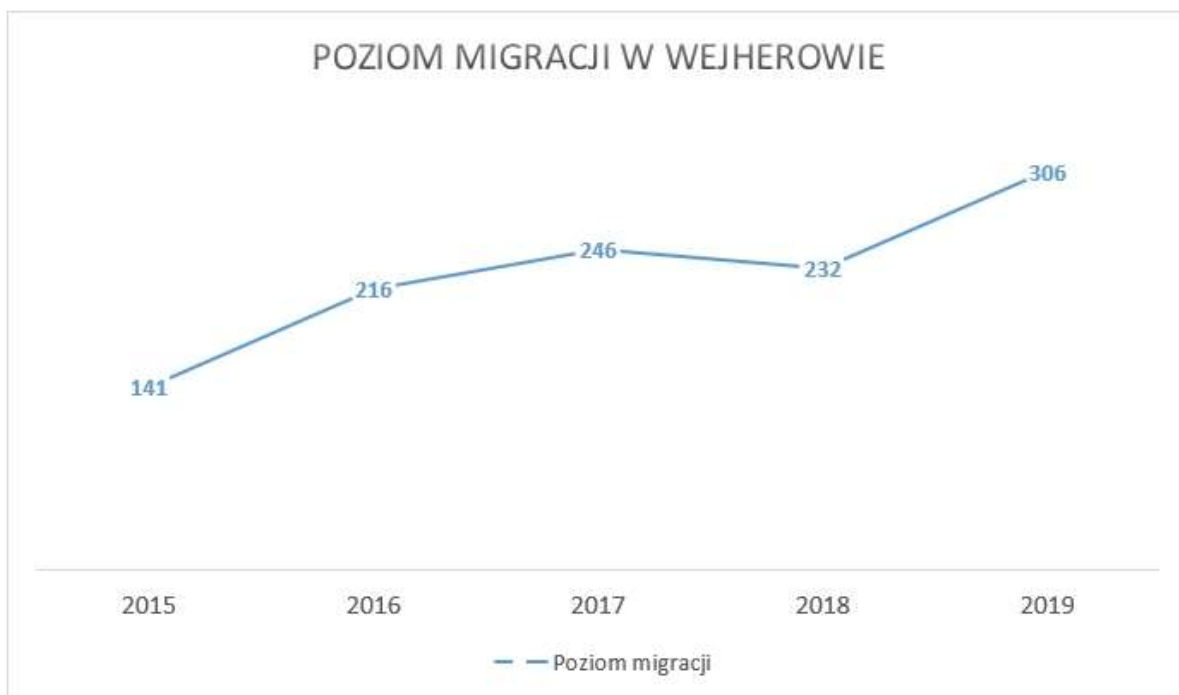


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przedstawionym powyżej wykresie bardzo wyraźnie widać znaczną tendencję spadkową ogólnego poziomu przyrostu naturalnego w mieście. Wskaźnik, który w roku 2015 wynosił 154 punkty w 2019 roku wynosi 42. Znacząco w dwóch ostatnich latach wzrosła również liczba zgonów oraz zmalała liczba urodzeń.

Na spadek liczby mieszkańców miasta wpływa również migracja której poziom przedstawia poniższy wykres.

**Wykres 3. Poziom migracji mieszkańców Wejherowa.**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiana liczby mieszkańców miasta związana jest z migracją wewnętrzną przez którą należy rozumieć każdorazową zmianą miejsca zamieszkania z pobytu stałego lub czasowego w obrębie kraju oraz z migracją zewnętrzną w sytuacji wyjazdu za granicę. W Wejherowie w omawianym okresie zdecydowanie częściej ma miejsce migracja wewnętrzna co przekłada się na ciągły wzrost wskaźnika migracyjnego.

Zmniejszanie się liczby mieszkańców w pewnym stopniu przekłada się na poprawę sytuacji dostępności mieszkań w mieście. Obrazuje to kolejny wykres.

**Wykres 4. Dostępność mieszkań w Wejherowie.**

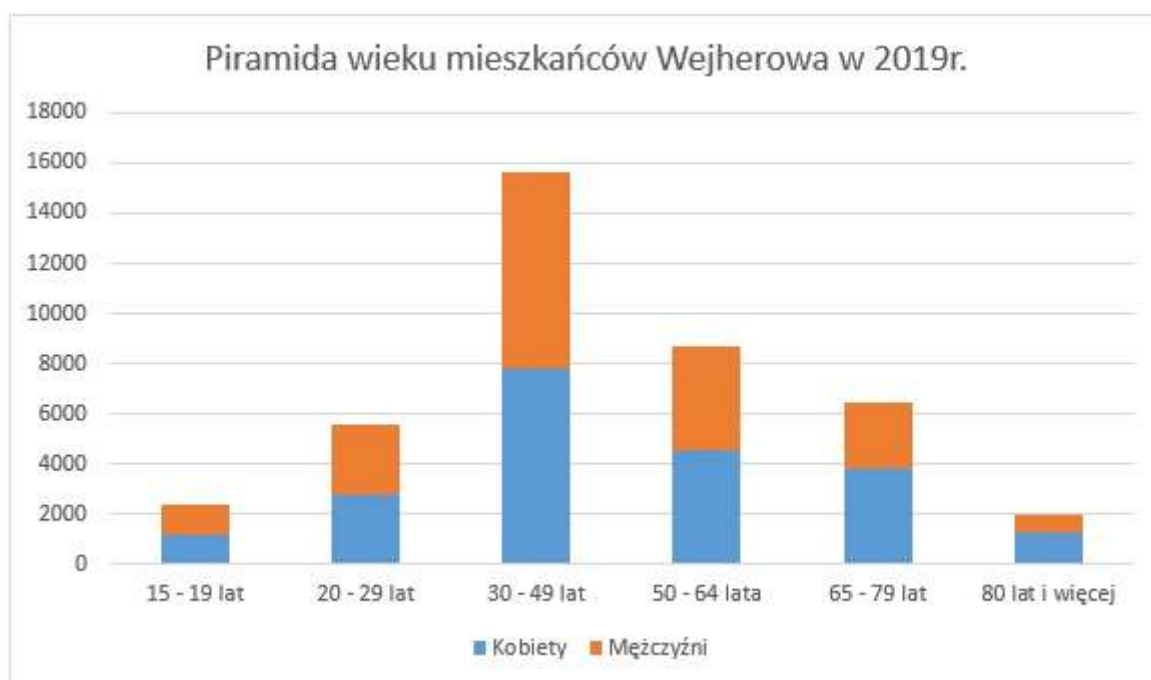


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni badanego okresu, zgodnie z przedstawionymi danymi stopniowo ulega zwiększeniu. Zwiększa się również fizyczna liczba mieszkań w mieście z 19297 w roku 2015 do 19503 w 2018r.

Sytuacja demograficzna w mieście, jeśli przedstawione tendencje nie ulegną zmianie będzie zmierzała do stopniowego zmniejszania się liczby mieszkańców oraz do wzrostu średniego wieku mieszkańców. W 2019r. średni wiek kobiet zamieszkujących Wejherowo wynosił 41,6 lat a mężczyzn 38 lat. Sytuacja ta przełoży się na pewnym etapie również na zmianę piramidy wiekowej zaprezentowanej na wykresie poniżej.

**Wykres 5. Piramida wieku mieszkańców Wejherowa w 2019r.**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Prognozowany w długofalowej perspektywie wzrost liczby mieszkańców w ostatnich trzech kategoriach wiekowych spowoduje automatycznie zwiększenie ryzyka postawiania problemów społecznych związanych z wiekiem oraz ogólnym, biologicznym pogarszaniem się stanem zdrowia.

## **5. Zasoby Wejherowa**

Wejherowo, jako stolica powiatu, jest bogate w różne zasoby instytucjonalne. Zasoby lokalne to elementy rzeczywistości miasta i jego okolicy, które są ważne dla miasta. W skład zasobów miasta wchodzi wszystko to, co wyróżnia miasto na tle innych. Stanowią one zarówno te materialne jak i niematerialne elementy szeroko pojętej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. Produktem może być dobro, usługa, ale także np. dowolny fragment przestrzeni miejskiej wraz z jej zagospodarowaniem. Najważniejsze z nich zostały zestawione w tabelach poniżej (dane weryfikowane na dzień 31.12.2019r.).



**Tabela 1. Zasoby o charakterze administracyjno-pomocowym.**

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Urząd Miejski w Wejherowie	pl. Jakuba Wejhera 8
2.	Urząd Stanu Cywilnego	ul. 12 Marca 195
3.	Starostwo Powiatowe Wejherowo	ul. 3 Maja 4
4.	Powiatowy Urząd Pracy Wejherowo	ul. I Brygady Pancерnej WP 32
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Ul. Sobieskiego 279A
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie	ul. Kusocińskiego 17
7.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	ul. Sikorskiego 60
8.	Komornik Rewiru I przy Sądzie Rejonowym	ul. Sienkiewicza 2e
9.	Komornik Rewiru II przy Sądzie Rejonowym	ul. Sobieskiego 221/A
10..	Komornik Rewiru III przy Sądzie Rejonowym	ul. Sobieskiego 241
11.	Powiatowa Inspekcja Pracy, Oddział w Wejherowie	ul. Obrońców Helu 1
12.	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	os. Przyjaźni 6
13.	Powiatowy Rzecznik Praw Konsumenta	ul. 3 Maja 4
14.	Prokuratura Rejonowa	ul. Hallera 21
15.	Sąd Rejonowy	ul. Sobieskiego 302
16.	Urząd Skarbowy	ul. Sobieskiego 346
17.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	ul. Sobieskiego 294

**Tabela 2. Zasoby z zakresu bezpieczeństwa publicznego.**

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Powiatowa Komenda Policji w Wejherowie	ul. Dworcowa 14
2.	Straż Miejska Wejherowo	Plac Wejhera 8
3.	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	ul.3 Maja 2
4.	Areszt Śledczy Wejherowo	ul. Sobieskiego 302

**Tabela 3. Zasoby o charakterze kulturalnym.**

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Wejherowskie Centrum Kultury	ul. Sobieskiego 255
2.	Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Majkowskiego	ul. Kaszubska 14
3.	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie	ul. Dworcowa 7
4.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gdańskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku – Filia w Wejherowie	ul. Rzeźnicka 9
5.	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej	ul. Zamkowa 2a

**Tabela 4. Zasoby o charakterze edukacyjnym.**

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Powiatowy Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych w Wejherowie	ul. 3 Maja 49
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wejherowie	ul. Ofiar Piaśnicy 22
3.	Zespół Szkół nr 1	ul. Śmiechowska 36
4.	Centrum Kształcenia Zawodowego	ul. Hallera 18
5.	I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Bukowa 1

6.	I liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego	ul. Bukowa 1
7.	II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Sobieskiego 344
8.	III Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Budowlanych 2
9.	III Liceum Ogólnokształcące	ul. Strzelecka 9
10.	IV Liceum Ogólnokształcące	ul. Budowlanych 2
11.	Niepubliczna Szkoła Policealna	os. Kaszubskie 27
12.	Niepubliczna Szkoła Rzemiosła	ul. Kalwaryjska 3
13.	Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	os. Kaszubskie 27
14.	Niepubliczne Przedszkole „Akademia Krasnała”	ul. Kaszubska 12A
15.	Niepubliczne Przedszkole „Akuku”	ul. Fenikowskiego 21
16.	Niepubliczne Przedszkole „Kraina Smyka”	ul. Żeromskiego 21
17.	Niepubliczne Przedszkole „Leśna Kraina II”	ul. Orzeszkowej 5
18.	Niepubliczne Przedszkole „Leśna Kraina Przedszkolaka”	ul. Gryfa Pomorskiego 79
19.	Niepubliczne Przedszkole „Nad rzeczką”	ul. Chopina 24
20.	Niepubliczne Przedszkole „Urwis”	ul. Wałowa 20
21.	Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Uśmiech Dziecka”	ul. Chopina 15
22.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 dla Nieusłyszących	ul. Sobieskiego 227c
23.	Państwowa Szkoła Muzyczna I St. im. Fryderyka Chopina	ul. Dworcowa 6
24.	Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego	ul. Sobieskiego 279
25.	Powiatowy Zespół Szkół nr 1	ul. Bukowa 1
26.	Powiatowy Zespół Szkół nr 2 im. Bohaterskiej Załogi ORP „Orzeł”	ul. Strzelecka 9
27.	Powiatowy Zespół Szkół nr 3 im. Ks. Edmunda Roszczyńskiego	ul. Budowlanych 2
28.	Powiatowy Zespół Szkół nr 4 im. Ks. Edmunda Roszczyńskiego	ul. Budowlanych 2
29.	Powiatowy Zespół Szkół nr 4 im. J. Wejhera	ul. Sobieskiego 344
30.	Powiatowy Zespół Szkół Policealnych im. Zdzisława Kieturakisa	ul. Dworcowa 5
31.	Przedszkole Niepubliczne „Kraina Kubusia Puchatka”	ul. Gdańska 82
32.	Przedszkole Niepubliczne „Przygoda”	os. 1000-lecia PP
33.	Przedszkole Niepubliczne „Przyjaciele Kubusia Puchatka”	ul. Harcerska 23A
34.	Przedszkole Niepubliczne Edukacyjno-Sportowe „Mapeciaki”	ul. Plk. Dąbka 8
35.	Przedszkole Niepubliczne „Wędrowniczek”	ul. I Brygady Pancerniej WP 4
36.	Przedszkole Samorządowe nr 2 im. Kubusia Puchatka	ul. Derdowskiego 1
37.	Przedszkole Samorządowe nr 3 im. Wesołej ósemki	ul. Nanicka 22
38.	Przedszkole Specjalne	ul. Sobieskiego 279
39.	Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego im. Bł. Alicji Kotowskiej	ul. Bukowa 1A
40.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 im. J. Korczaka	ul. Sobieskiego 279
41.	Spółeczna Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Obrońców Wybrzeża 1
42.	Szkoła Podstawowa nr 11 im. T. Bolduana	os. Kaszubskie 27
43.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. F. Chopina	ul. Gdańska 30
44.	Szkoła Podstawowa nr 6 im. T. Kościuszki	ul. Śmiechowska 36
45.	Szkoła Podstawowa nr 7 Specjalna	ul. Sobieskiego 279
46.	Szkoła Podstawowa nr 8 im. Martyrologii Piaśnicy	ul. Nanicka 22
47.	Szkoła Podstawowa nr 9 im. J. Wybickiego	os. 1000-lecia PP 15
48.	Szkoła Podstawowa Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego im. Bł. Alicji Kotowskiej	ul. Klasztorna 9
49.	Szkoła Policealna Medyczno-Społeczna nr 4	ul. Dworcowa 5
50.	Szkoła Policealna Wielobranżowa nr 5	ul. Dworcowa 5
51.	Technikum nr 1 im. Bohaterskiej Załogi ORP „Orzeł”	ul. Strzelecka 9
52.	Technikum nr 2	ul. Budowlanych 2
53.	Technikum nr 3	ul. Sobieskiego 344
54.	V Liceum Ogólnokształcące	ul. Sobieskiego 344

55.	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2	ul. Nanicka 22
56.	Zespół Szkół Niepublicznych	os. Kaszubskie 27
57.	Stowarzyszenie Wejherowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	ul. Kopernika 13

**Tabela 5. Zasoby z zakresu ochrony zdrowia.**

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy	ul. Jagalskiego 10
2.	Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna	ul. Obrońców Helu 3
3.	NZOZ Bukowa	ul. Bukowa 2
4.	NZOZ Kaszuby	ul. Pomorska 9
5.	NZOZ Medycyna Rodzinna Wejherowo	ul. Pucka 11
6.	NZOZ CORMED Sp. z o.o. Wejherowo	ul. Pucka 11
7.	NZOZ "OCULUS"	ul. Św. Jana 7c/39
8.	NZOZ „STERMED”	ul. I Brygady Pancерnej WP 36
9.	NZOZ „NASZ DOM”	ul. Wałowa 18
10.	NZOZ „Polnamed”	ul. Polna 3/42
11.	NZOZ „DIAGMED”	ul. Pucka 11
12.	NZOZ Przychodnia stomatologiczna	ul. Dworcowa 1/1
13.	NZOZ ALERGA	ul. I Brygady Pancерnej WP 10
14.	NZOZ BEDAMA	ul. Sobieskiego 277c
15.	NZOZ „Pogoda Ducha”	ul. Jagalskiego 10
16.	Sim-Med. Przychodnia	ul. Rzeźnicza 9
17.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Łąkowa 1
18.	Pogotowie Medyczne FALK	ul. Gdańska 47
19.	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	ul. Przebendowskiego 1
20.	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	ul. Św. Jacka 14
21.	Apteka całodobowa DOZ	pl. J. Wejhera 3
22.	Apteka Dr. MAX	ul. Staromłyńska 2a
23.	Apteka BURSZTYNOWA	ul. Pucka 20
24.	Apteka Gemini	ul. Kaszubska 4CDE
25.	Apteka Słoneczna	ul. Słoneczna 5
26.	Apteka Gemini	ul. Dworcowa 3
27.	Apteka „Centrum”	ul. I Brygady Pancерnej WP 28
28.	Apteka szpitalna	ul. Jagalskiego 10

**Tabela 6. Zasoby o charakterze pozarządowym.**

L.p.	Instytucja	Adres
1.	Polski Związek Niewidomych, Koło Powiatowe	ul. Ofiar Piaśnicy 22 B
2.	Polski Związek Głuchych, Koło Terenowe	ul. Ofiar Piaśnicy 22
3.	Hospicjum Św. Judy Tadeusza, przy Parafii Św. Leona	ul. 3 Maja 19
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	ul. Pucka 9
5.	Stowarzyszenie „Naprzód Wejherowo”	ul. Sikorskiego 172
6.	Wejherowskie Towarzystwo Historyczne	ul. Zamkowa 2A
7.	Stowarzyszenie Etnorium	Ul. Krzyżowa 1
8.	Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego "Nasze Gniazdo"	ul. Hallera 15/2

9.	Wejherowskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Autyzmem	ul. Sobieskiego 279
10.	Stowarzyszenie Błogosławionej Alicji Kotowskiej - Iskra Pamięci	ul. Klasztorna 9
11.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Barka"	ul. Hallera 1A
12.	Stowarzyszenie Miłośników Zimnych Kąpiel - Wejherowski Klub Morsów	ul. Żeromskiego 4/4
13.	Pomorska Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza Gryf	ul. Sikorskiego 42
14.	Fundacja Rekreacja	ul. Necla 4/10
15.	Morskie Towarzystwo Tenisowe	ul. Sobieskiego 328A
16.	Fundacja Strongman Ostaszewski	ul. Sobieskiego 308/12
17.	Stowarzyszenie Świat Zwierząt Dla Zwierząt	ul. Wałowa 28/17
18.	Fundacja Manufaktura Animacji Zmiany i Rozwoju "MAZiR"	ul. Dziecielskiego 12/7
19.	Fundacja Pomorze! Kultura i Sztuka	ul. Kochanowskiego 6/64
20.	Fundacja Amor Veritatis	ul. Dąbrowskiego 5/2
21.	Stowarzyszenie "Wejherowska Wspólnota Pokoleń"	os. Staszica 4/8
22.	Wejherowskie Stowarzyszenie Opiekunów Medycznych	ul. Dworcowa 5
23.	Stowarzyszenie Dla Wejherowian	ul. Konopnickiej 21B
24.	Klub Sportowy KS Wejherowo	os. 1000-lecia PP 5/42
25.	Fundacja Promocji Polskich Filmów - Mypolishfilmfestival	ul. Ceynowy 11a
26.	Stowarzyszenie Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Seniorów "Żyj Godnie"	ul. Wniebowstąpienia 1/5
27.	Fundacja Europejskie Spotkania	ul. Dworcowa 1/2
28.	Misternicy Kaszubscy	ul. Zamkowa 2A
29.	Fundacja Truck Assistance & Aid	os. Kaszubskie 14/34
30.	Wejherowski Klub Kultury i Sportów Siłowych "Apollo"	ul. Wałowa 25
31.	Fundacja "Filar"	ul. Wałowa 25
32.	Wejherowska Akademia Piłki Nożnej "Błękitni" Wejherowo	ul. Necla 4/16
33.	Klub Sportowy "Tytani" Wejherowo	ul. Rejtana 7/18
34.	Fundacja Rozwoju Artystycznego i Współpracy Międzynarodowej MSM Unicum	ul. 12 Marca 248/4
35.	Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Zwierząt i Edukacji	ul. Sucharskiego 21
36.	Nadmorska Grupa Fotograficzna	ul. Necla 14/7
37.	Fundacja "Dom mojego Brata"	ul. Mestwina 3
38.	Fundacja Pro Bono	os. Kaszubskie 16/37
39.	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Powiatu Wejherowskiego	ul. Nanicka 22
40.	Stowarzyszenie Miłośników Muzyki	ul. Zamkowa 2A
41.	Fundacja Polskim Artystom "Świat Jest Mały"	ul. 12 Marca 242/7
42.	Uczniowski Klub Sportowy "Team Dragon"	ul. Sobieskiego 344
43.	Wejherowski Klub Sportowy "Gryf"	ul. Wzgórze Wolności 1
44.	Chór Mieszany "Cantores Veiherovienses"	ul. Zamkowa 2a
45.	Polski Czerwony Krzyż - Oddział Rejonowy w Wejherowie	ul. Hallera 1
46.	Fundacja "Uśmiech Dziecka"	ul. Chopina 15
47.	Integracyjne Stowarzyszenie Sportowe "Start" Wejherowo	ul. Gdańska 30
48.	Uczniowski Klub Sportowy "Vikings Asg Wejherowo"	ul. Kochanowskiego 19/35
49.	Klub Karate Kyokushin i Sportów Walki	ul. Nanicka 22
50.	Stowarzyszenie "Primum Lex"	ul. Sobieskiego 302
51.	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Wejherowie	pl. J. Wejhera 11
52.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Oddziałów Urologii, oraz Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie	ul. Jagalskiego 10
53.	Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców Polskich "Elita"	ul. Sobieskiego 241
54.	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych Pułk Czarnieckiego	ul. Karnowskiego 41
55.	Fundacja Wspierania Innowacji Alfa Idea	ul. Słowińców 34/8

56.	Stowarzyszenie Oświatowe	ul. Obrońców Wybrzeża 1
57.	Fundacja Jakuba Wejhera "Nowa Jerozolima"	ul. Przemysłowa 21
58.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Oddziału Neurologii Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie	ul. Jagalskiego 10
59.	Stowarzyszenie Artystów Plastyków "Pasja"	ul. Gdańska 30
60.	Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych "Hospicjum" pw. Św. Judy Tadeusza	ul. 3 Maja 19
61.	Stowarzyszenie Wejherowski Chór Mieszany "Camerata Musicale"	ul. Wałowa 20

## 6. Cele i zadania pomocy społecznej

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Podstawową przesłanką udzielenia osobom i rodzinom wsparcia, w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa, której nie można przezwyciężyć mimo uprzedniego wykorzystania wszystkich własnych środków, możliwości i uprawnień.

Trudna sytuacja życiowa to, w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy przy uwzględnieniu kryterium dochodowego z art. 8 ustawy, który mówi, że dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć kwoty 528,00 zł netto na osobę w rodzinie, natomiast u osoby samotnej 701,00 zł netto (stan prawny na 2019r.)

Przez własne środki, możliwości i uprawnienia należy rozumieć nie tylko sytuację materialną, ale także właściwości psychofizyczne, kwalifikacje zawodowe, aktywność w rozwiązywaniu własnych i rodzinnych problemów oraz gotowość współdziałania w tym celu z innymi.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej mają obowiązek współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Należy rozumieć to szeroko, np. jako współpracę z jednostkami pomocy społecznej i pracownikami socjalnymi, aktywne poszukiwanie pracy, wniesienie powództwa o alimenty itp. Brak współdziałania może stanowić podstawę do odmowy przyznania lub wstrzymania świadczeń pieniężnych (art. 11).

Naczelną zasadą, którą kieruje się pomoc społeczna to zasada subsydialności (pomocniczości), zgodnie z którą państwo może jedynie wspierać, a nie wyręczać obywateli w zaspakajaniu ich potrzeb życiowych.

Pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- z powodu klęski żywiołowej lub ekologicznej
- przemocy w rodzinie.

Gmina w myśl zapisów Ustawy jest zobowiązana do wykonywania zadań pomocy społecznej i nie może odmówić pomocy osobie potrzebującej w zakresie zaspokojenia jej podstawowych potrzeb. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należą przede wszystkim:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości

uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,

8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi z matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. praca socjalna,
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
13. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
14. dożywianie dzieci,
15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych, na których realizację i obsługę finansową zapewnia budżet Państwa, w zakresie administracji rządowej realizowanych przez gminę należą:

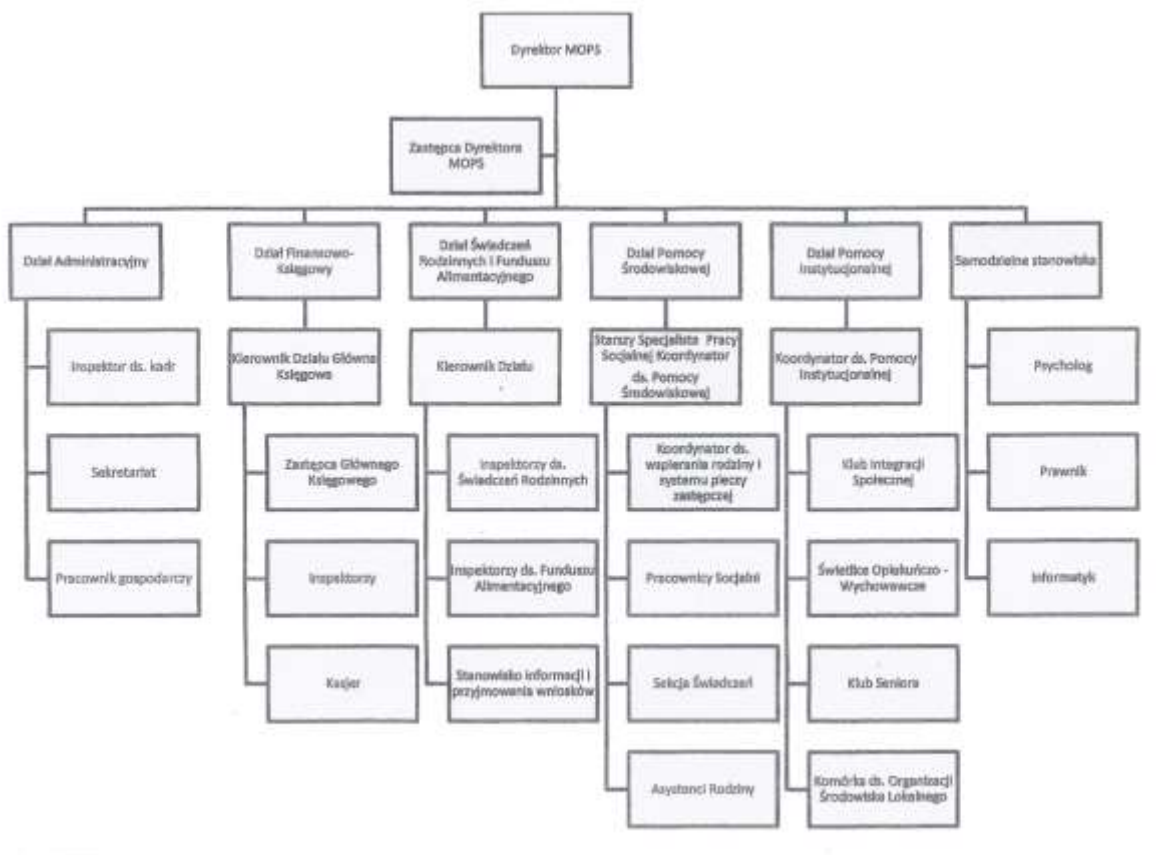
1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.



## 7. Ośrodek w liczbach

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie mieści się przy ul. Kusocińskiego 17 w centralnej części miasta. Budynek Ośrodka został całkowicie wyremontowany w 2010r. Strukturę organizacyjną stanowi układ stanowisk i składających się z nich komórek organizacyjnych wewnątrz Ośrodka, które przedstawione zostały na diagramie poniżej.

**Rys. 1. Struktura organizacyjna MOPS Wejherowo.**



Źródło: Opracowanie własne.

Zadania Ośrodka realizowane były przez wyspecjalizowaną kadrę pracowników posiadających wymagane wykształcenie na zajmowanym stanowisku pracy. W 2019r. Ośrodek zatrudniał łącznie 63 pracowników na 61 etatach.

Pracę socjalną realizowało 19 pracowników socjalnych – w rejonach kategorialnych i terytorialnych (rejon terytorialny – to wyodrębniona część miasta gdzie pracownik socjalny świadczy pracę, rejon kategorialny – to wyodrębnione rodziny z terenu całego miasta ze względu na dominujący w niej problem, np.: osoby korzystające z usług opiekuńczych, rodziny

korzystające ze wsparcia asystenta rodziny) oraz 2 pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu „Klub Integracji Społecznej Śródmieście”. Dodatkowo, w ramach realizacji ustawy pomoc państwa w wychowaniu dzieci (program 500+), zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych zajmujących się kwestiami związanymi z wydatkowaniem świadczeń wychowawczych zgodnie z ich przeznaczeniem.

W łącznej liczbie 21 pracowników socjalnych ujęte zostało stanowisko Koordynatora ds. Pomocy Społecznej, Koordynatora ds. Pomocy Instytucjonalnej oraz Koordynatora ds. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, które połączone były z prowadzeniem rejonów terytorialnych i kategoryalnych. Dodatkowo pracę świadczyło również 3 asystentów rodziny.

W strukturze Ośrodka działają dwie świetlice środowiskowe dla dzieci w wieku szkolnym. Głównym celem działalności świetlic jest zapewnienie opieki oraz wspieranie dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach zajęć prowadzone są korepetycje, wyjścia i wyjazdy kulturalne itp.

Klub seniora „ $\frac{3}{4}$ ” jest programem aktywizacji kobiet i mężczyzn w wieku emerytalnym. Jego celem jest przygotowanie seniorów do samopomocy, zwiększenie ich aktywności życiowej, udział w życiu społecznym, kulturalnym, zapobieganie marginalizacji ze względu na wiek i stan zdrowia.

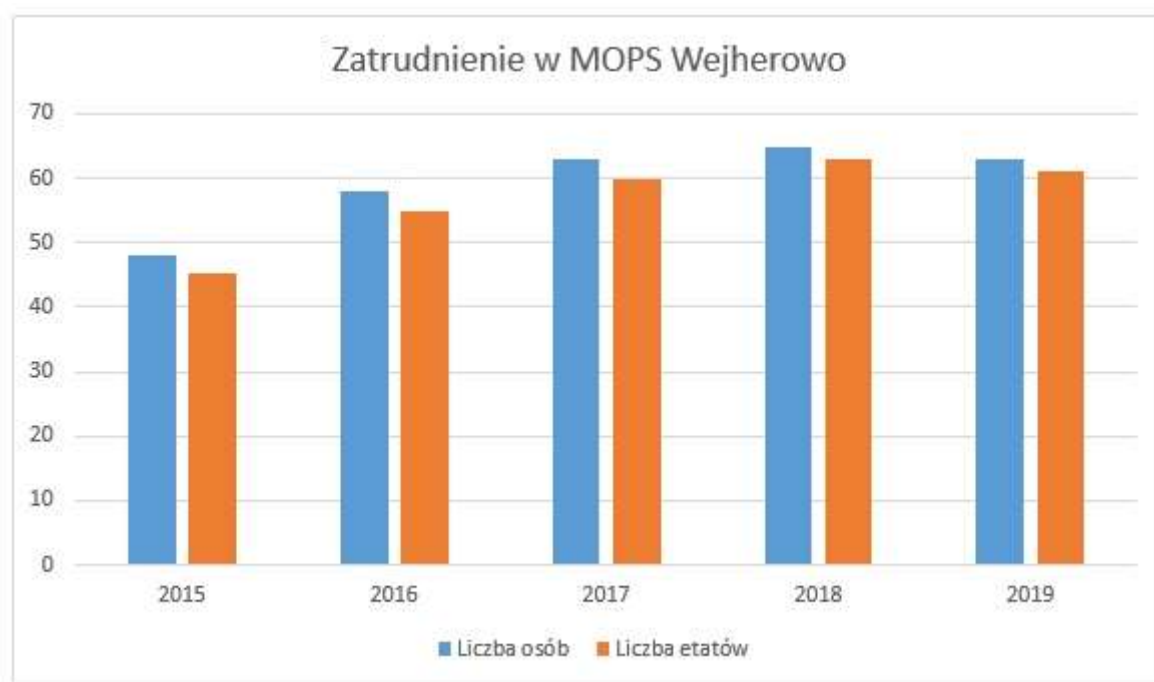
Klub Integracji Społecznej prowadzi działania środowiskowe nakierowane na pracę z osobami długotrwale bezrobotnymi i marginalizowanymi. W ramach Klubu świadczone jest poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, zawodowe oraz organizowane są prace społecznie użyteczne. KIS działa także w obrębie umów o współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Wejherowie.

W ramach Działu Pomocy Instytucjonalnej działają również dwie grupy wsparcia: grupa samopomocowa dla matek i opiekunów dzieci niepełnosprawnych oraz grupa wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem.

Z uwagi na coroczne nakładanie na Ośrodki Pomocy Społecznej nowych obowiązków do realizacji oraz związana z tym faktem zwiększająca się liczba klientów, w strukturze Ośrodka również można zauważyć wzrost zatrudnienia. Jest on związany w największym stopniu z obsługą świadczenia wychowawczego, czyli zwanego potocznie świadczenia 500+.

Dynamikę zmian w zatrudnieniu personelu ośrodka obrazuje wykres zamieszczony poniżej.

**Wykres 6. Liczba pracowników MOPS.**

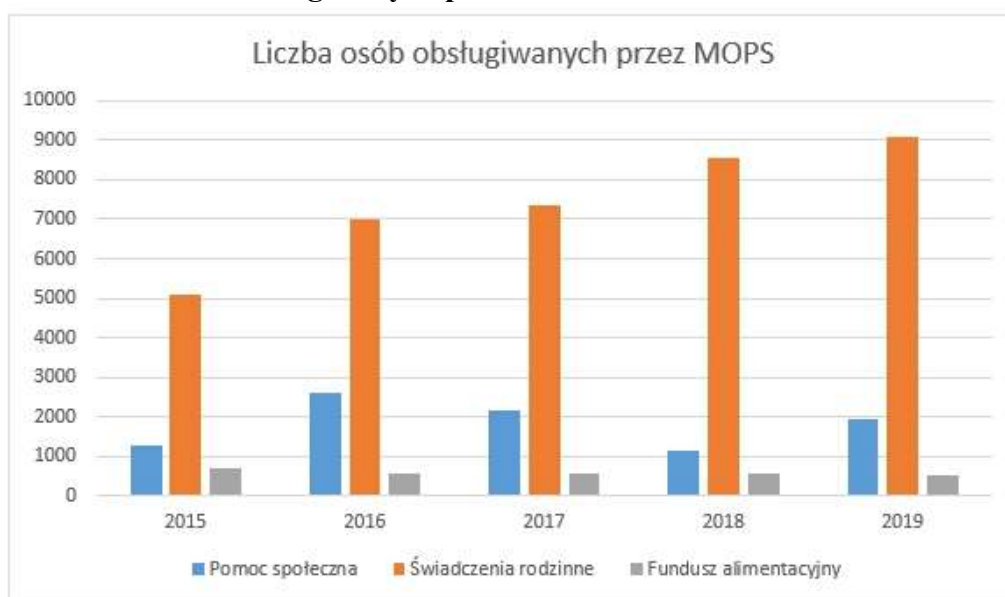


Źródło: Opracowanie własne.

Zmiany ustawowe związane z nowymi zadaniami spowodowały, że łączny personel Ośrodka z 48 osób (45,3 etatu) w roku 2015 zwiększył się do 63 osób (61 etatów) w roku 2019.

Realizacja nowych zadań przekłada się również na wzrost ilości obsługiwanych klientów. Zestawienie liczbowe z podziałem na poszczególne działy zaprezentowane zostały na wykresie poniżej.

**Wykres 7. Liczba osób obsługiwanych przez MOPS.**

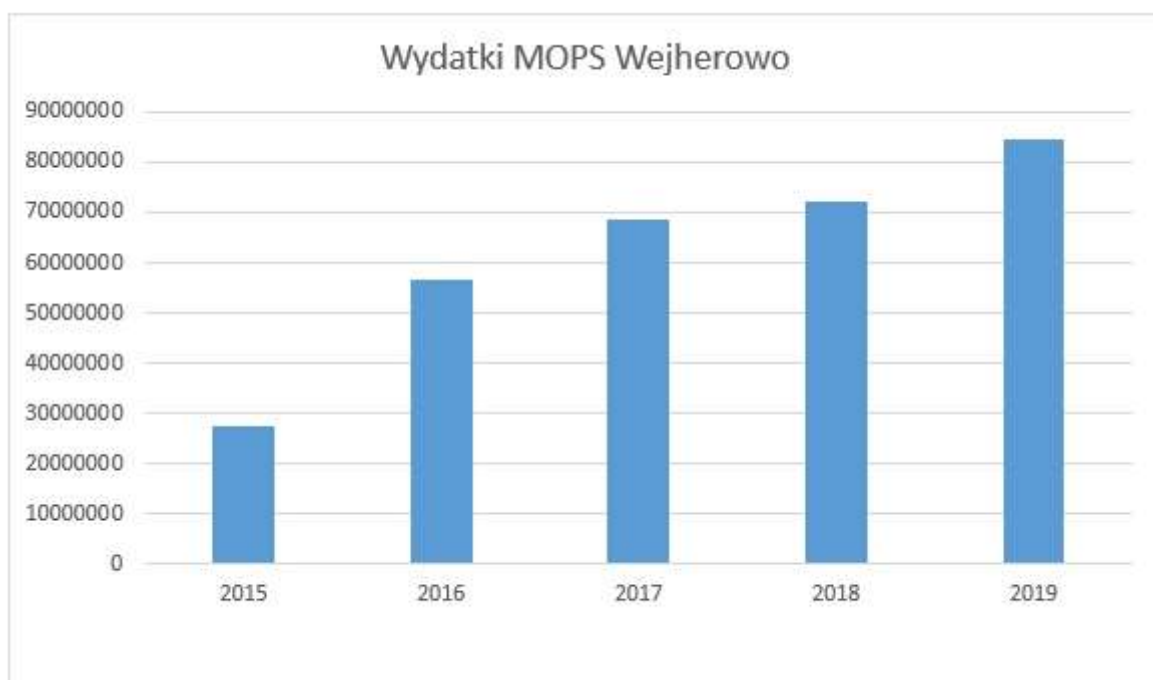


Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z przedstawionymi danymi największa dynamika wzrostu jest widoczna w dziale Świadczeń Rodzinnych. W przypadku działu Pomocy Społecznej oraz Funduszu Alimentacyjnego liczba klientów sukcesywnie się zmniejsza.

Tak duży przyrost obsługi klientów związany jest bezpośrednio z obsługą wniosków czego konsekwencją jest wypłata świadczeń. Łączne wydatki związane z działalnością MOPS, w skład których, oprócz wypłacanych świadczeń, wchodzi również koszty funkcjonowania Ośrodka prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

#### **Wykres 8. Łączne wydatki ponoszone przez MOPS.**



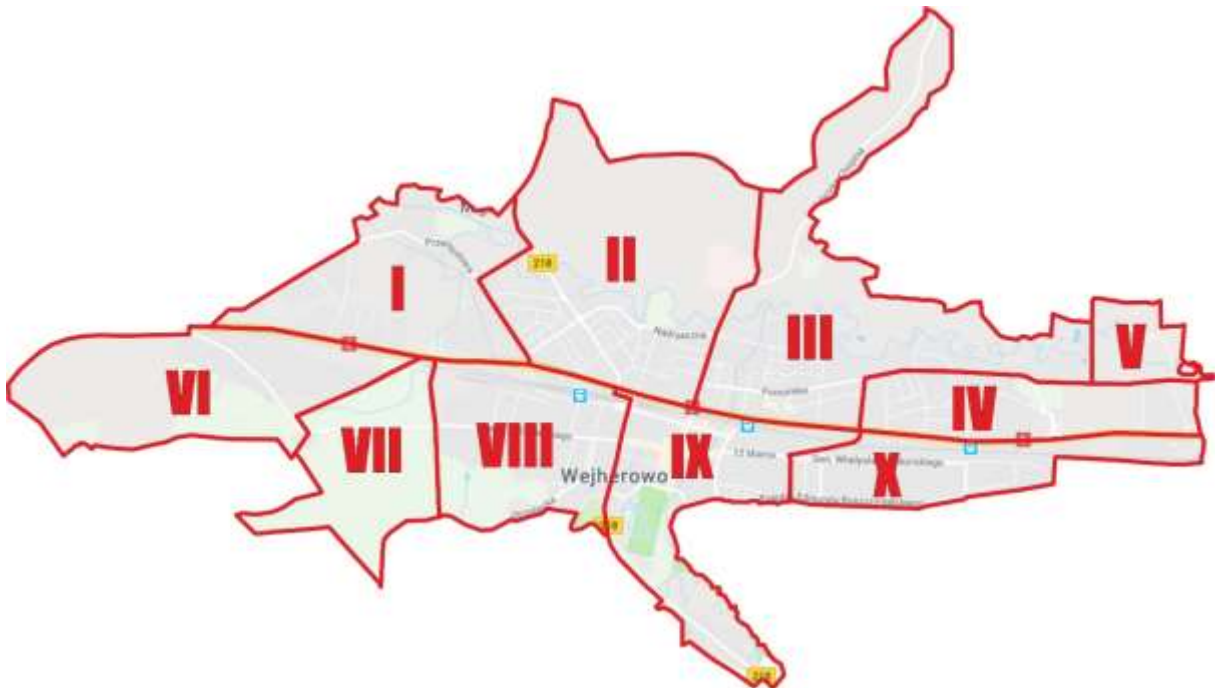
Źródło: Opracowanie własne.

Jak można zauważyć, łączne wydatki na przestrzeni badanego okresu zwiększyły się ponad trzykrotnie. Największy udział finansowy w budżecie Ośrodka mają środki zlecone przeznaczone w największym stopniu na wypłatę świadczenia wychowawczego i świadczeń rodzinnych. Nie bez znaczenia pozostaje także wzrost kosztów związanych z utrzymaniem osób potrzebujących w Domach Pomocy Społecznej, utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej oraz zapewnieniem schronienia dla osób bezdomnych.

## 8. Opis rejonów badawczych

Na potrzeby przeprowadzenia szczegółowej analizy badawczej do Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych teren miasta Wejherowa został podzielony na 10 obszarów badawczych. W analizie zostały pominięte obszary niezamieszkałe, leżące w granicach administracyjnych miasta (południowa część Wejherowa). Podział roboczy obrazuje rysunek zamieszczony poniżej.

**Rys. 2. Podział na obszary badawcze**



Źródło: Opracowanie własne

W skład rejonów badawczych wchodzi następujące ulice:

- Rejon badawczy I : Akacyjowa, Architektów, Budowlanych, Geodetów, I Brygady Wojska Polskiego, Inżynierska, Kamienna, Lipowa, Łąkowa, Mostowa, Nad Kanałem, Podmiejska, Przemysłowa, Tartaczna.
- Rejon badawczy II: Majkowskiego, Dolna, Jagalskiego, Chopina, Narutowicza, Graniczna, Derdowskiego, Kołłątaja, Gulgowskiego, Karnowskiego, Jana z Kolna, Kusocińskiego, Jasna, Lelewela, Kolejowa, Heyki, Nadrzeczna, Nanicka, Niska, Ofiar

Piaśnicy, Ogrody Nanickie, Okrężna, Rejtana, Traugutta, Słoneczna, Żeromskiego, Rogali, Wczasowa, Broniewskiego, Zwycięstwa, Krasieńskiego.

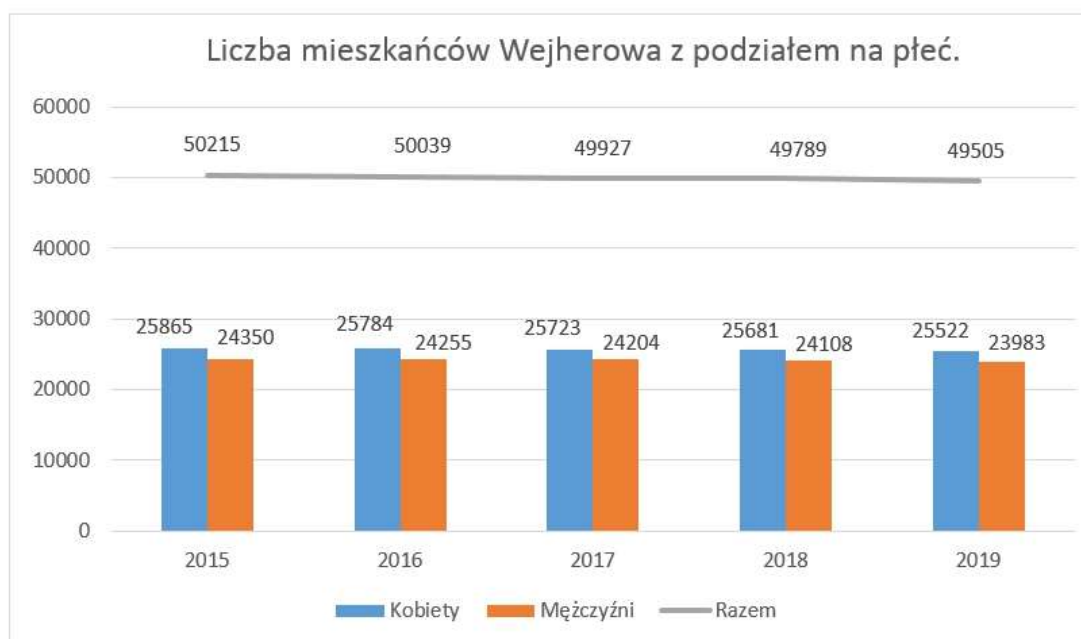
- Obszar badawczy III: Prusa, Borowiacka, Norwida, Nowowiejskiego, Kochanowskiego, Iwaszkiewicza, Chełmońskiego, Kossaka, Kaszubska, Panek, Kociewska, Wyczółkowskiego, Ludowa, Obrońców Helu, Obrońców Wybrzeża, Os. Kaszubskie, Partyzantów, Pruszkowskiego, Pomorska, Rybacka, Wyspiańskiego, Staromłyńska, Kropidłowskiej, Weteranów.
- Obszar badawczy IV: Asnyka, Chmielewskiego, Grottgera, Necla, Leśmiana, Ceynowy, Gdańska, Bema, Gryfa Pomorskiego, I Morskiego Pułku Strzelców, Brzechwy, Drzędzona, Patoka, Trepczyka, Jaśminowa, Tuwima, Dzięcielskiego, Baczyńskiego, Skargi, Staffa, Mokwy, Konopnickiej, Maszopów, Mestwina, Reja, Morska, Obrońców Kępy Oksywskiej, Obrońców Poczty Gdańskiej, Ogrodowa, Orzeszkowej, Szczukowskiej, Pokoju, Waśkowskiego, Rzemieślnicza, Czarnieckiego, Stefczyka, Szyprów, Świętopelka.
- Obszar badawczy V: os. Fenikowskiego
- Obszar badawczy VI: Rogaczewskiego, Kotłowskiego, Łęgowskiego, Mostnika, Modra, Słoneczne Wzgórze, Słowińców, Spokojna, Szczęśliwa, Krofeya, Urocza, Wejherowska, Zielna, Złota.
- Obszar badawczy VII: Sucharskiego
- Obszar badawczy VIII: 10 lutego, Batalionu Morskiego, Bukowa, Dworcowa, Hallera, Harcerska, Sienkiewicza, Inwalidów Wojennych, Sobieskiego, Kalwaryjska, Kwiatowa, Kopernika, Os. 1000-lecia, os. Przyjaźni, Spacerowa, Sportowa, Strzelecka, Transportowa, Zachodnia.
- Obszar badawczy IX: 1 Maja, 12 Marca, 3 Maja, Mickiewicza, Abrahama, Cicha, Dąbrowskiego, Wybickiego, Gniewowska, Przebendowskiego, Judyckiego, Klasztorna, Krótka, Krzyżowa, Marynarki Wojennej, os. Staszica, Parkowa, pl. J. Wejhera, Podgórna, Polna, Pucka, Reformatorów, Rzeźnicka, Śmiechowska, Św. Jacka, Św. Jana, Św. Anny, Kościuszki, Torowa, Wałowa, Wniebowstąpienia, Wysoka, Zamkowa.
- Obszar badawczy X: Boczna, Krasickiego, Brzozowa, Czeladnicza, Skibniewskiej, Sikorskiego, Paderewskiego, Kasprowicza, Matejki, Kamienna, Roszczyńskiego, Leśna, Myśliwska, Nowa, Obrońców Westerplatte, Odrębna, Ofiar Grudnia 1970r.,

Dąbka, Południowa, Poprzeczna, Sędzickiego, Środkowa, Bolduana, Wąska, Wschodnia.

W pierwszej części niniejszej analizy przedstawione zostaną dane ogólnie dostępne dotyczące całego miasta i jego mieszkańców. Dane liczbowe zaczerpnięte zostały na potrzeby analizy z Głównego Urzędu Statystycznego. Szczegółowym badaniem ilościowym natomiast zostały objęte osoby zamieszkujące w Wejherowie i korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie. Analiza nie obejmuje wszystkich mieszkańców miasta, głównie z uwagi na fakt, że większość problemów społecznych dotyczy grup, które już w tym momencie są objęte wsparciem. Tak szczegółowa analiza pozwoli na dokładniejsze zaprezentowanie skali problemów społecznych. W odniesieniu do wszystkich mieszkańców, nie ma możliwości uzyskania wiarygodnych danych, co mogłoby się przyczynić do wskazania błędnego kierunku działań zaradczych. Dodatkowo, udział procentowy osób zakwalifikowanych do grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, czyli najbardziej doświadczających „problemów społecznych” jest na poziomie uniemożliwiającym wykazanie istotnej badawczo dynamiki zmian.

W pierwszej kolejności analizie poddana została liczba mieszkańców oraz jej podział ze względu na płeć. Wykres zamieszczony poniżej obrazuje stan zaludnienia miasta na przestrzeni 5 lat w ujęciu całościowym bez szczegółowego podziału na rejony badawcze.

**Wykres 9. Liczba mieszkańców Wejherowa z podziałem na płeć.**



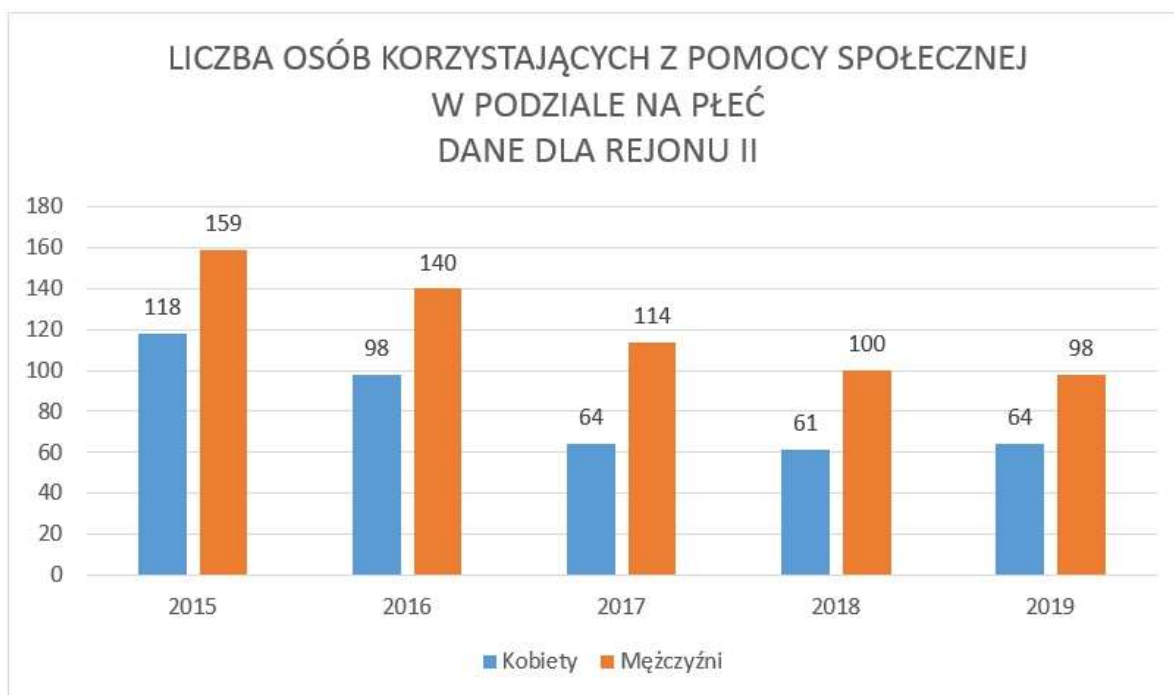
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak już zostało to wspomniane w części dotyczącej sytuacji demograficznej miasta Wejherowo w omawianym okresie charakteryzuje się nieznacznym spadkiem liczby mieszkańców oraz w miarę stałym współczynnikiem stosunku kobiet do mężczyzn.

Ogólna struktura płci mieszkańców, czyli podział społeczeństwa na kobiety i mężczyzn, charakteryzuje wskaźnik feminizacji, który wyrażany jest jako liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn. Z analizy danych wynika, że dla miasta Wejherowo wskaźnik ten oscyluje w granicach 1,06. Co oznacza, że na 106 kobiet w mieście przypada 100 mężczyzn.

Dane szczegółowe z podziałem na płeć osób korzystających z pomocy Ośrodka, zostały pogrupowane pod kątem rejonów badawczych. Wyodrębniono cztery obszary, które charakteryzowały najwyższe wyniki. Przedmiotowe dane zostały zaprezentowane poniżej.

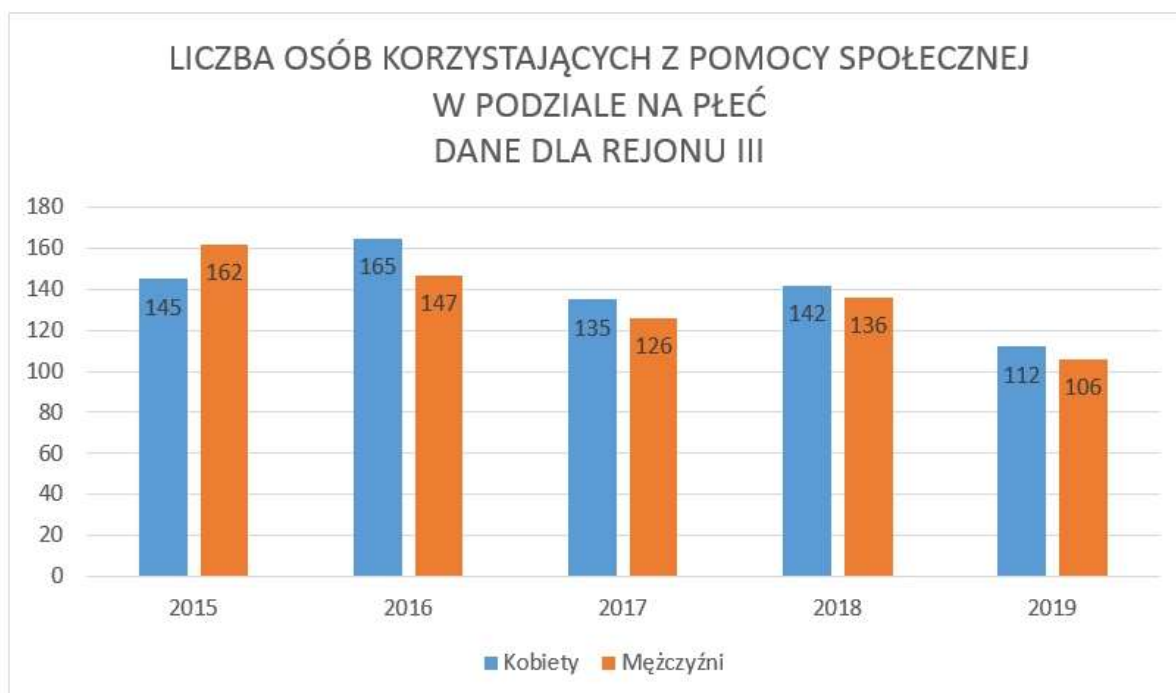
**Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć.**



Źródło: Opracowanie własne.

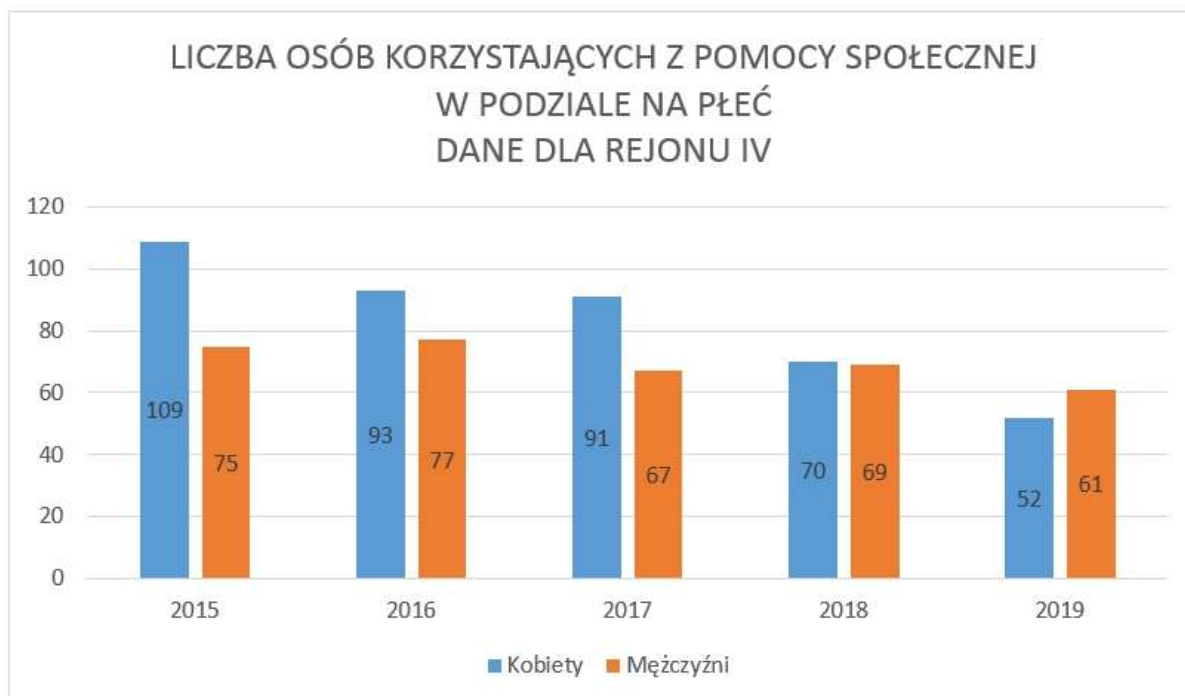


**Wykres 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć - RIII.**



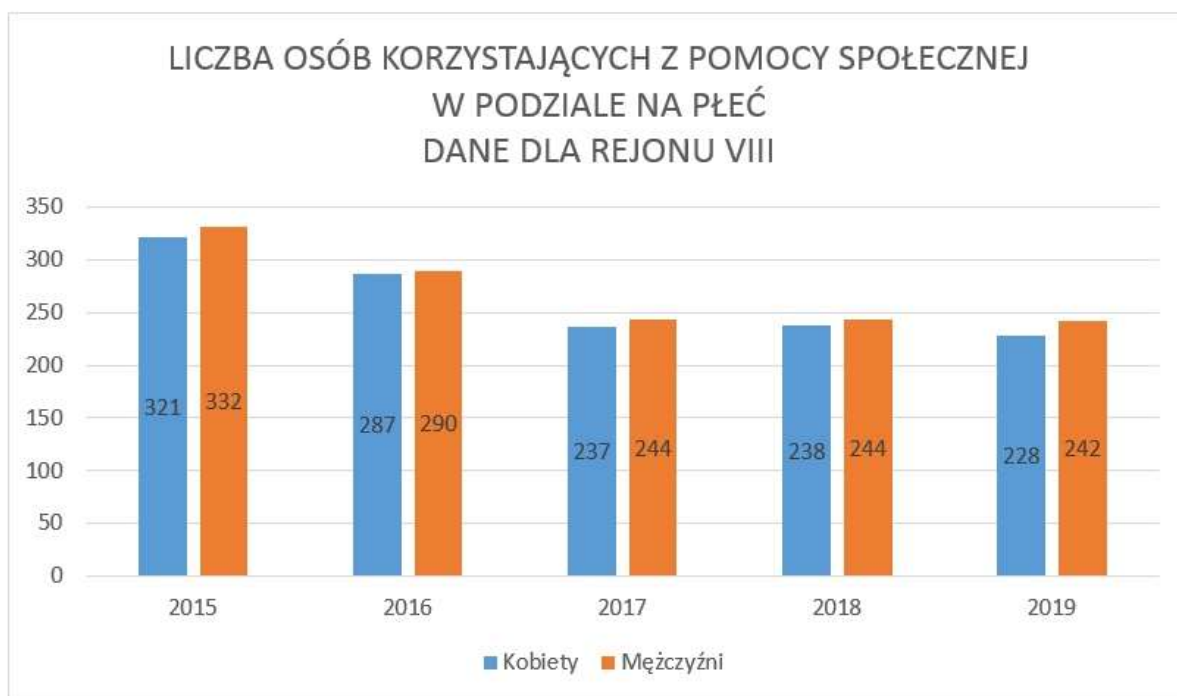
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RIV.**



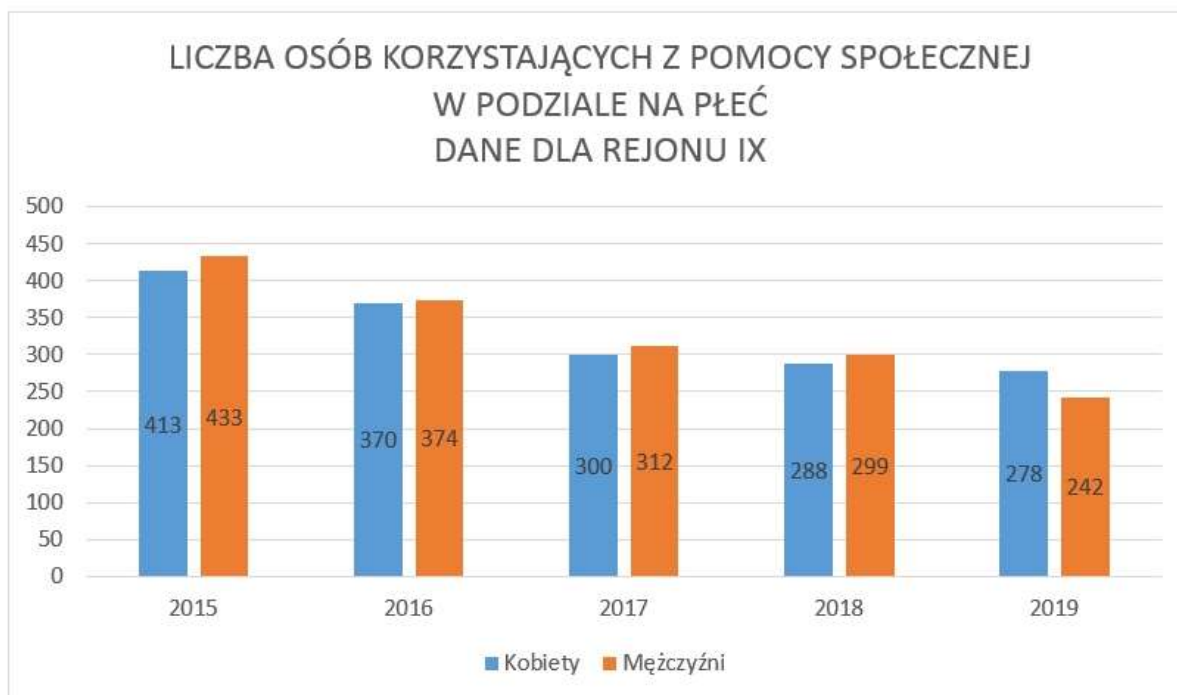
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RIX.**

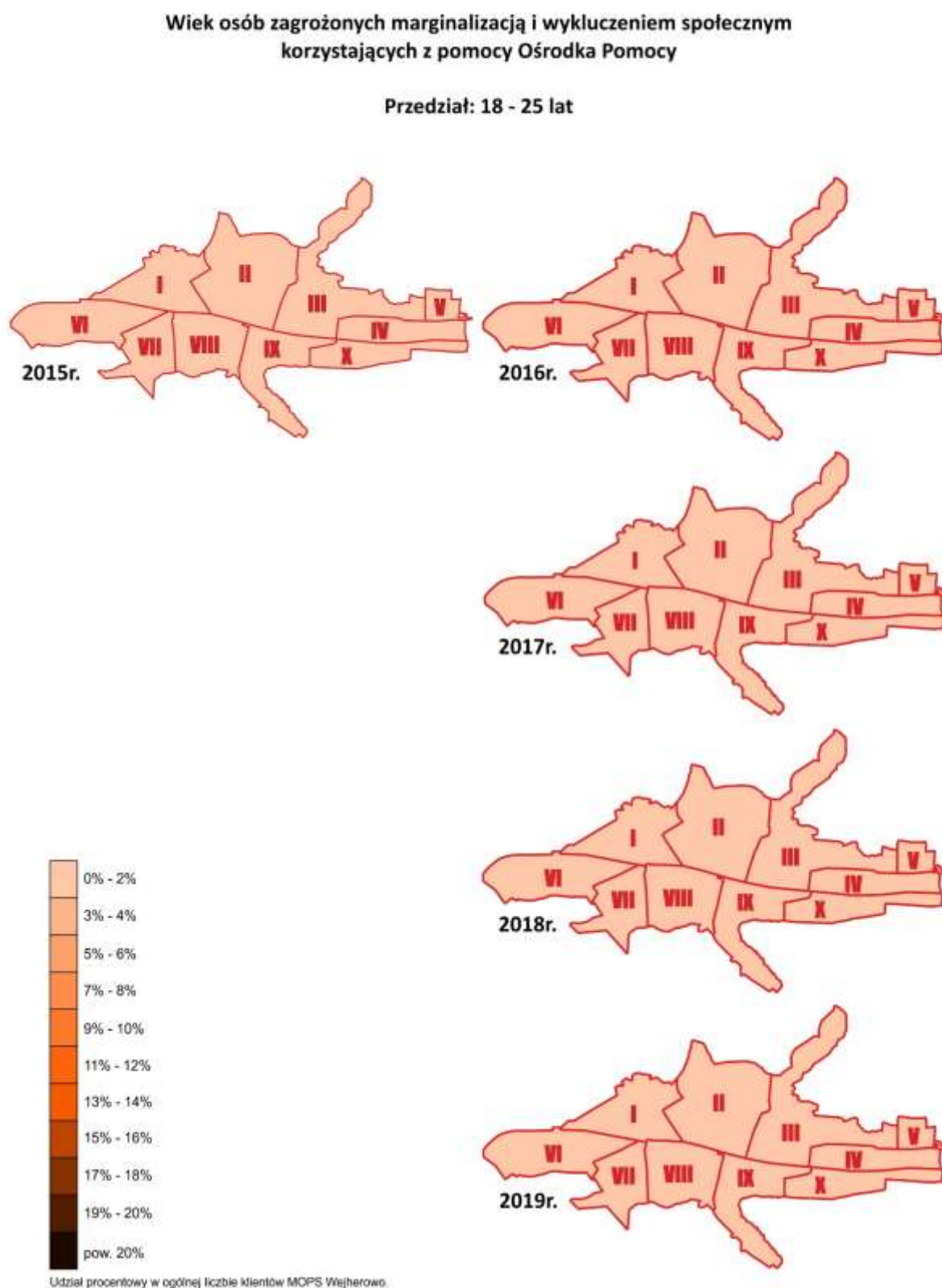


Źródło: Opracowanie własne.

Dane uzyskane dla wybranych rejonów badawczych w ujęciu rozkładu ilościowego pod względem płci jest bardzo zróżnicowany i poza ogólną tendencją spadkową związaną z liczbą klientów, ciężko jest określić wyraźny kierunek zachodzących zmian. Można zatem bezpiecznie założyć, iż na przestrzeni najbliższych lat poziom ten pozostanie niezmienny.

Struktura wiekowa w poszczególnych obszarach roboczych nie jest jednolita. Badaniami została objęta liczba osób korzystających ze wsparcia MOPS w podziale na wiek. Określone zostały trzy kategorie wiekowe: 18-25 lat, 26 – 55 lat oraz 56 i więcej. Rozkład procentowy prezentują rysunki zbiorcze poniżej.

**Rys. 3. Wiek osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.**

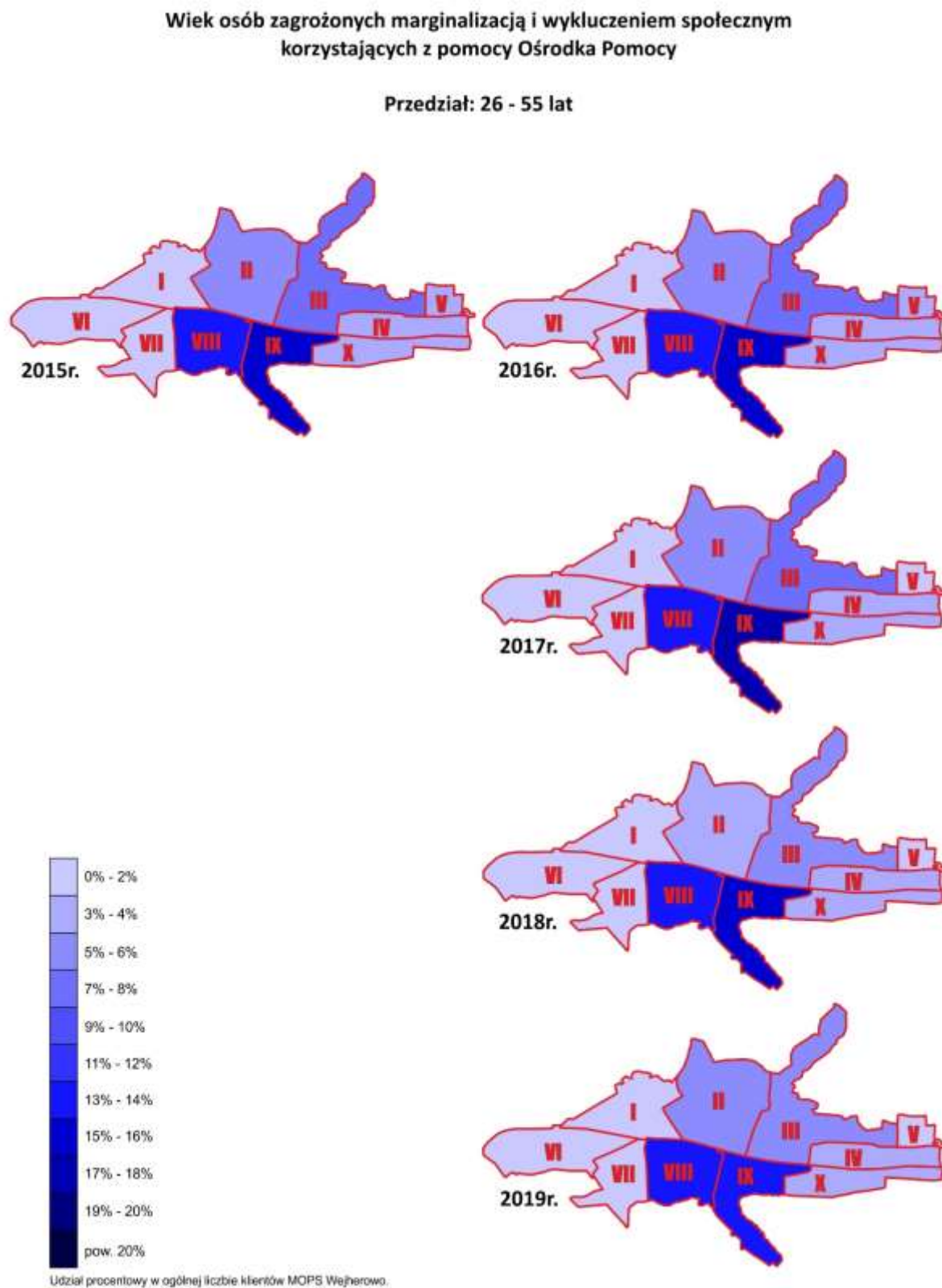


Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z uzyskanymi wynikami można stwierdzić, że pierwsza analizowana grupa wiekowa pozostaje na niezmiennym, niskim poziomie, niezależnie od miejsca zamieszkania. Osoby w wieku do 25 roku życia stanowią do 2% wszystkich osób korzystających ze wsparcia. Nie odnotowano również żadnych znaczących tendencji zarówno wzrostowych jak i spadkowych. Taka sytuacja może wynikać zarówno z faktu, że osoby w tym wieku pozostają ciągle w systemie edukacji jak i rozpoczynają pracę zawodową.

Kolejną strukturę wiekową w kategorii 26 – 55 lat prezentuje rysunek poniżej.

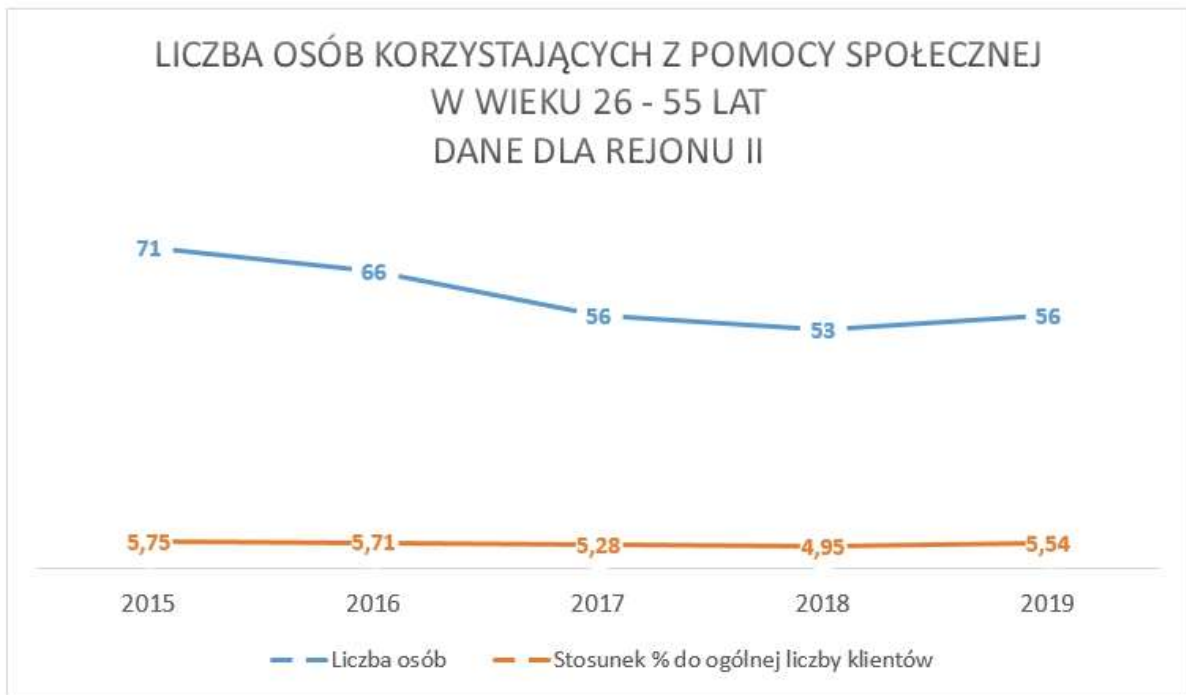
Rys. 4. Wiek osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.



Źródło: Opracowanie własne.

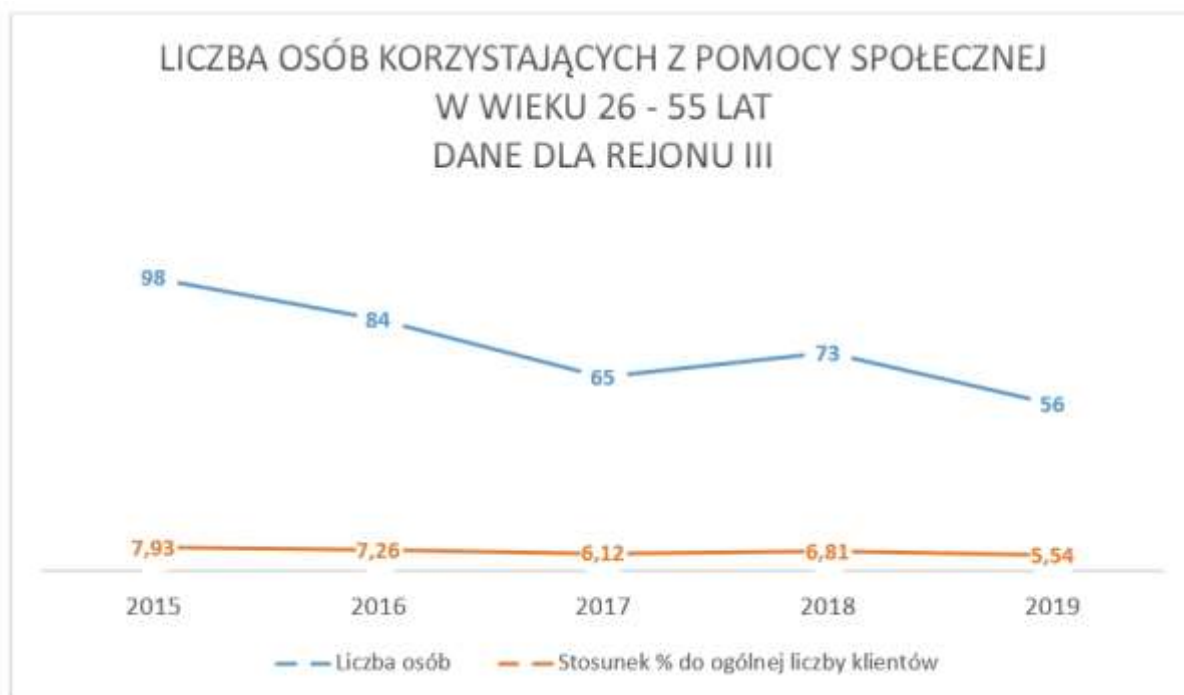
W tej kategorii wiekowej można już wyodrębnić pewne obszary gdzie rozkład wiekowy jest bardzo widoczny. Największe „zagęszczenie” uzyskano w rejonach VIII i IX gdzie na przestrzeni lat występuje największy odsetek klientów OPS w wieku do 25 do 55 lat. Dynamika zachodzących w tym zakresie zmian została zobrazowana dla obszaru II, III, VIII, IX na wykresach zamieszczonych poniżej.

**Wykres 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RII.**



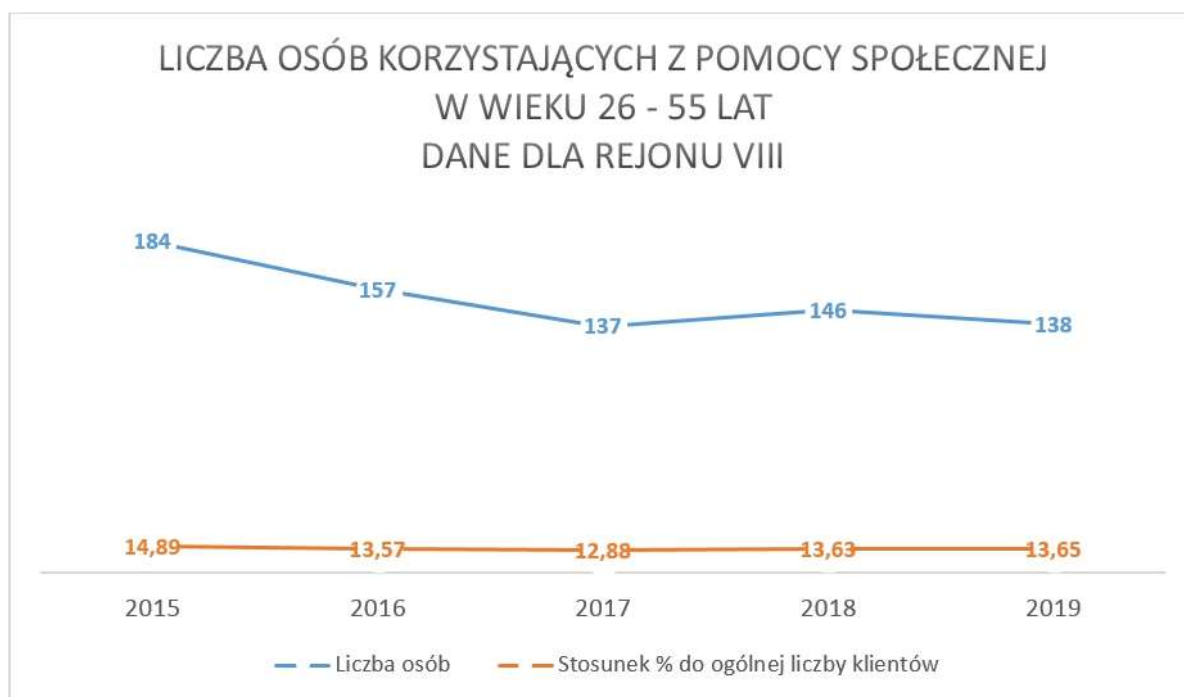
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

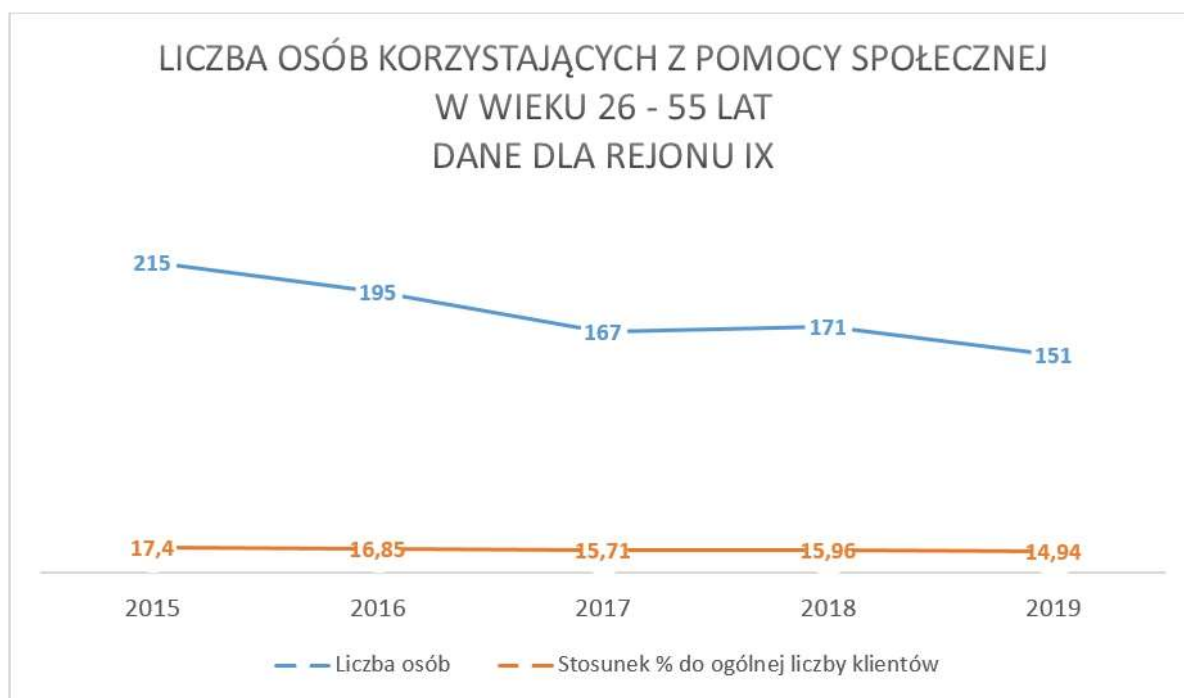
**Wykres 17. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.



**Wykres 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIX.**



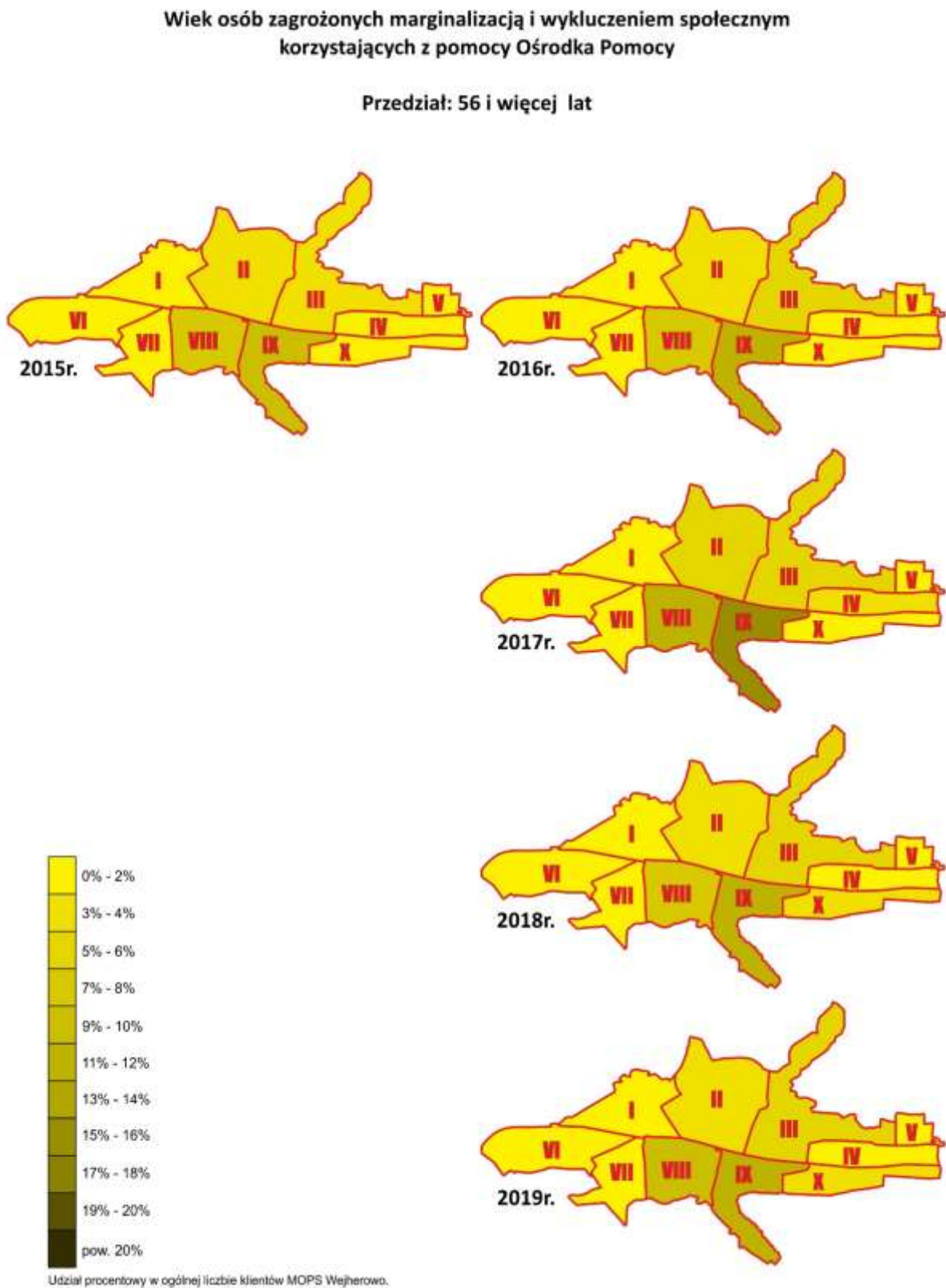
Źródło: Opracowanie własne.

Analiza ilościowa jasno pokazała, że w tej kategorii wiekowej mamy do czynienia ze znaczą tendencją spadkową. Jest to zgodne z ogólną tendencją spadkową klientów pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi główny filar gospodarki. Tendencja spadkowa może świadczyć o aktywizacji zawodowej. Spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w niniejszej grupie wiekowej powinien być adekwatny do odnotowywanych tendencji spadkowych w zakresie bezrobocia.

Ostatnią grupą wiekową opisującą badany na potrzeby niniejszej strategii obszar są osoby w wieku powyżej 55 lat. Uzyskane wyniki zaprezentowane zostały poniżej.

Rys. 5. Wiek osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

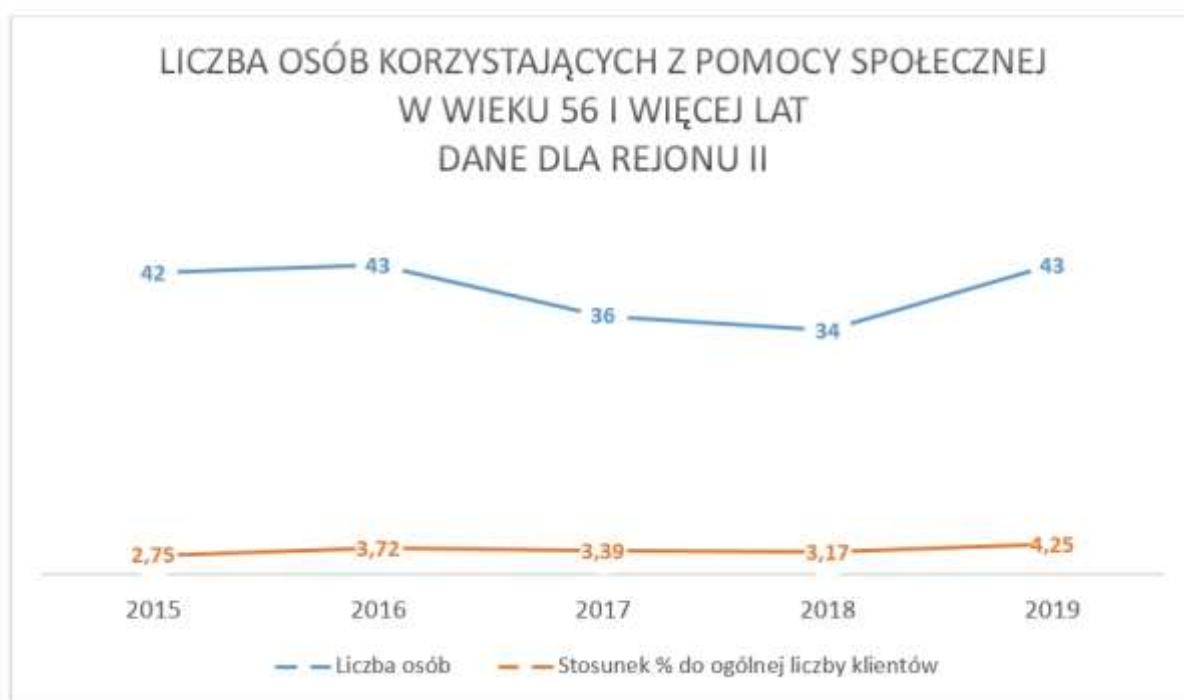


Źródło: Opracowanie własne.

Podobnie jak w poprzedniej kategorii, można zauważyć obszary, gdzie procentowo zamieszkuje zdecydowanie więcej osób korzystających ze wsparcia w wieku powyżej 56 lat. Na uwagę zasługuje też fakt, iż dotyczy to ponownie obszarów badawczych II, III, VIII i IX.

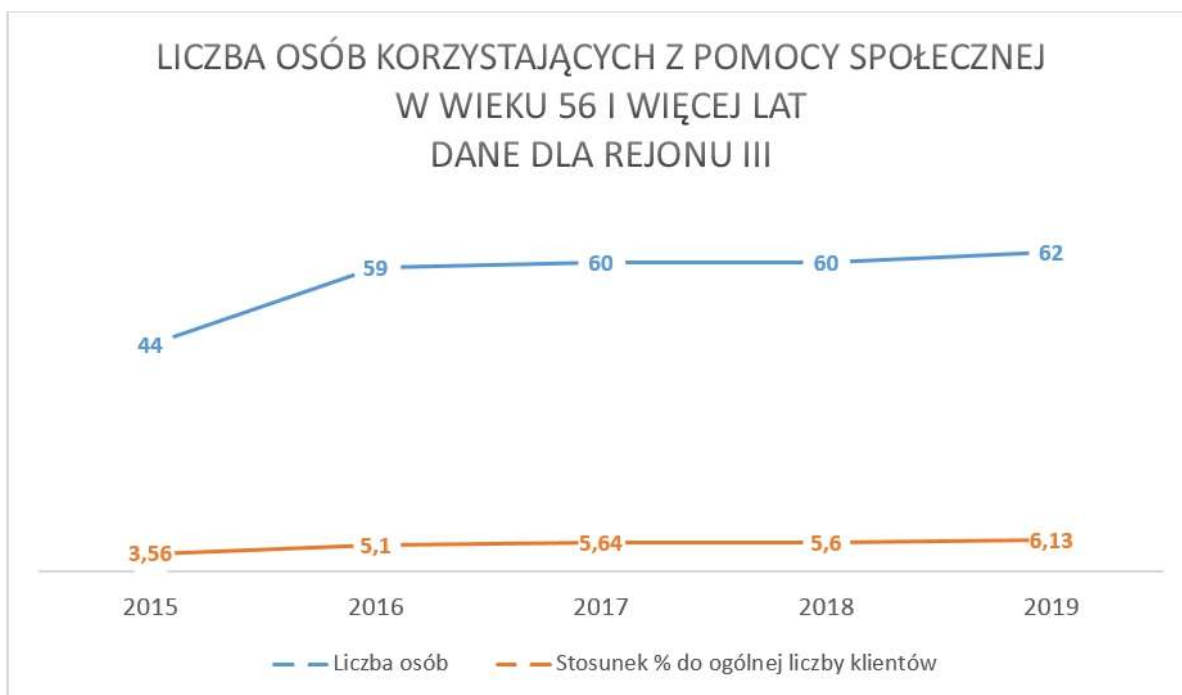
Dynamikę zmian na przestrzeni lat prezentują wykresy zamieszczone poniżej.

**Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RII.**



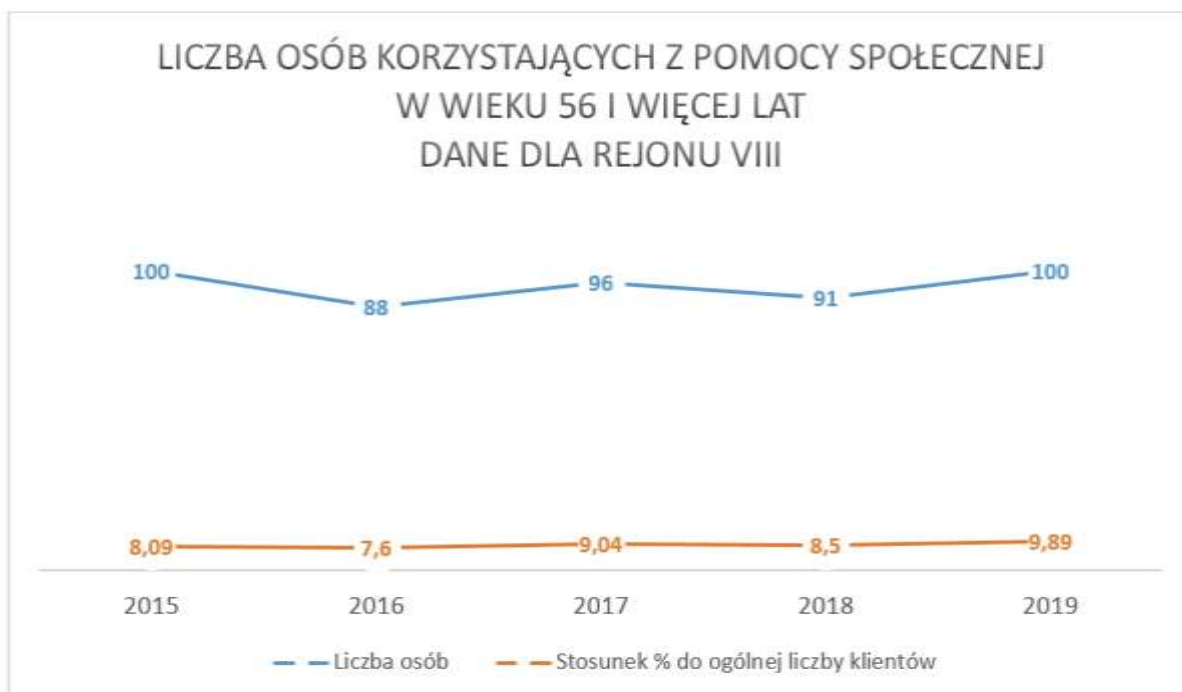
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIII.**



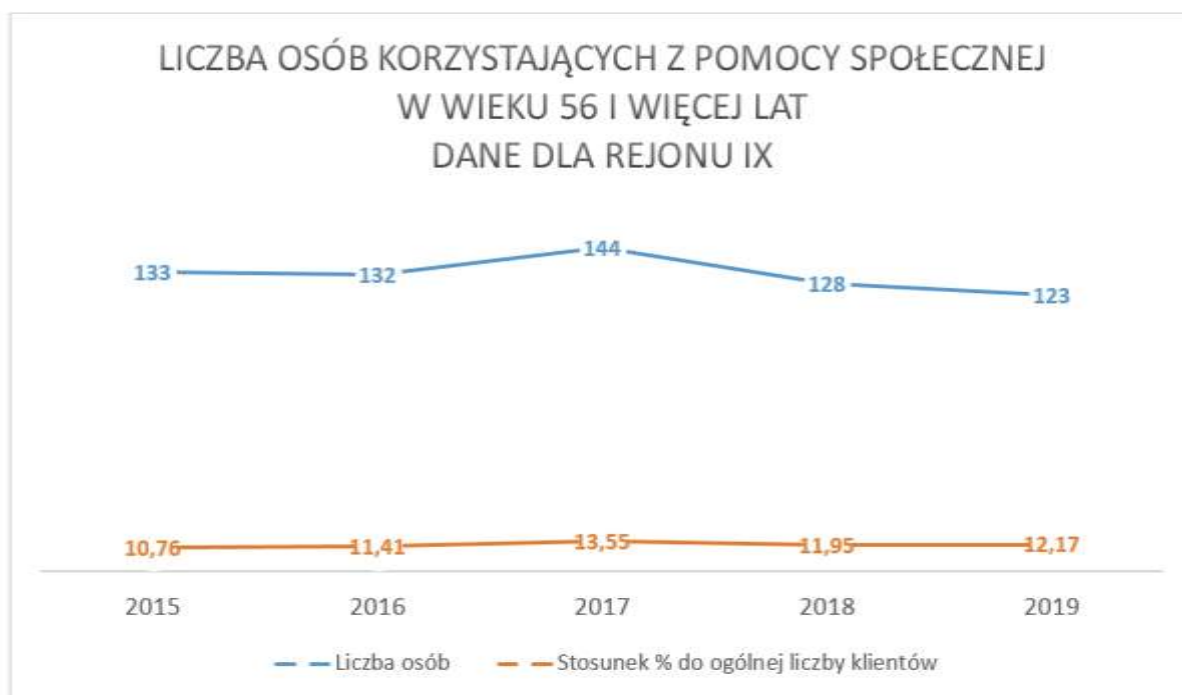
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 21. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 22. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIX.**

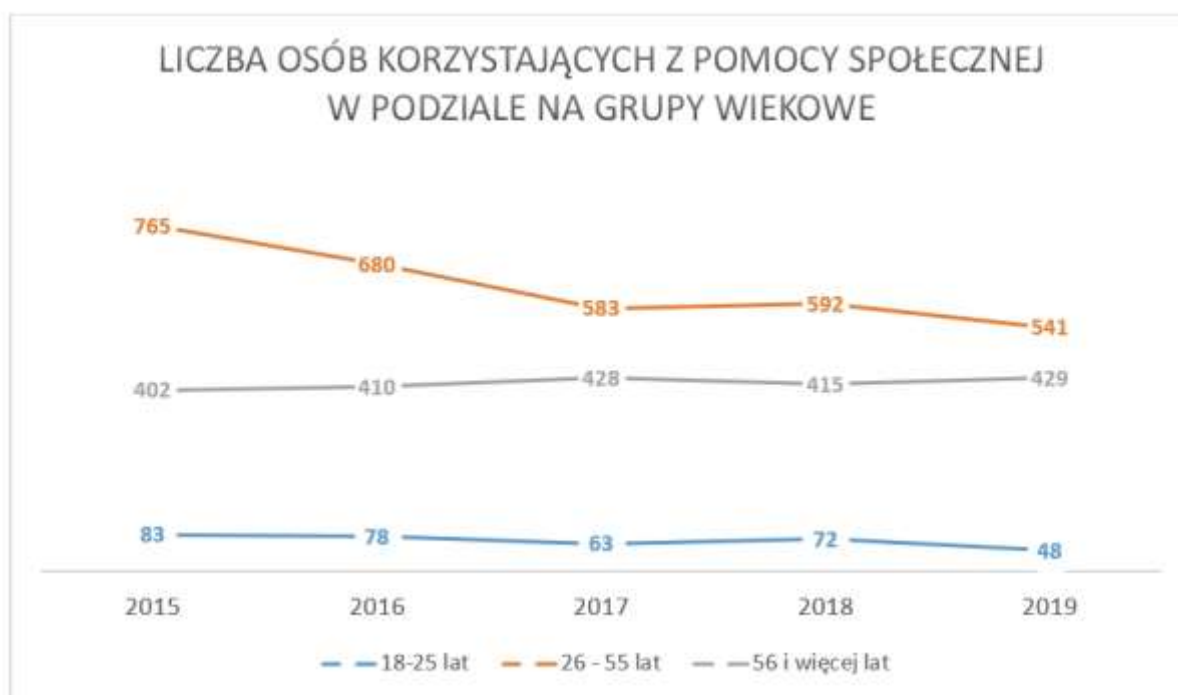


Źródło: Opracowanie własne.

Uzyskane wyniki pozwalają zauważyć wzrost procentowy klientów w wieku powyżej 56 lat w odniesieniu do ogólnej liczby osób wymagających wsparcia. Nawet jeśli w ujęciu liczbowym, wzrost jest niewielki lub nawet liczba osób pozostaje bez zmian (tak jak ma to miejsce w uzyskanych danych dla rejonu VIII) to w ujęciu procentowym stanowi to prawie 2% zwiększenie się wskaźnika.

Pełną dynamikę tych zmian, we wszystkich kategoriach wiekowych oraz dla całego miasta prezentują wykresy poniżej.

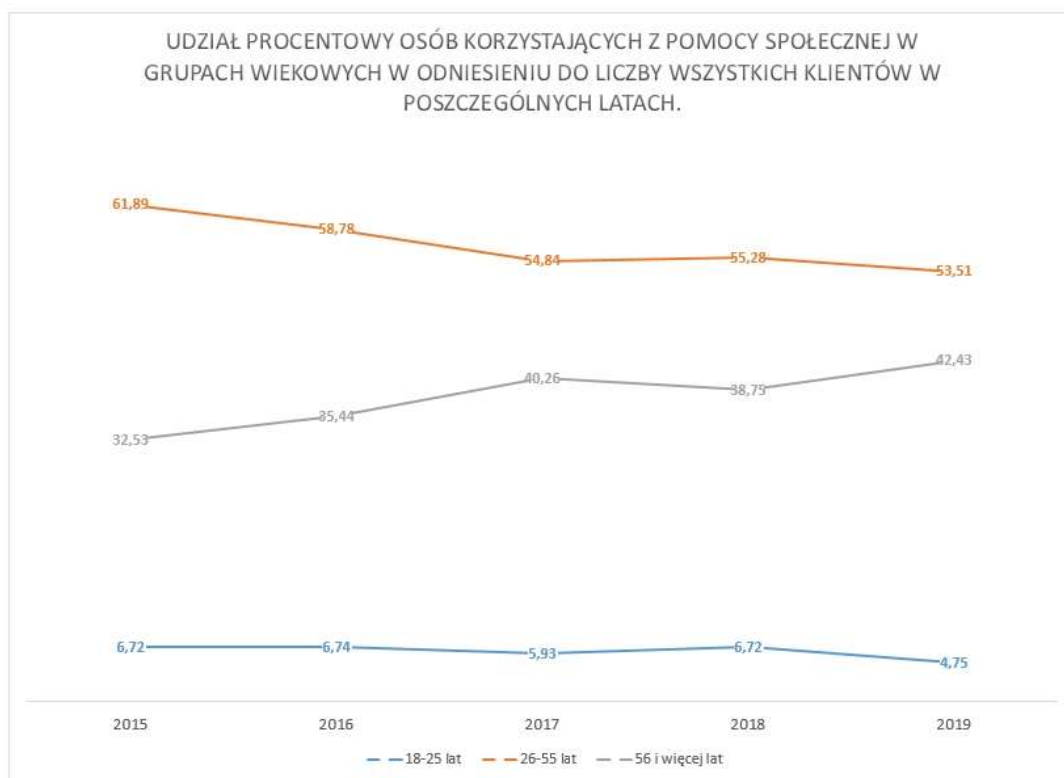
**Wykres 23. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej.**



Źródło: Opracowanie własne.

Dane uwidocznione na powyższym wykresie jasno obrazują stan faktyczny oraz pozwalają określić dość wyraźną tendencję zachodzących zmian. Jeszcze dokładniej widać to w ujęciu procentowym, które znajduje się poniżej.

## Wykres 24. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej.



Źródło: Opracowanie własne.

## 9. Analiza i diagnoza problemów społecznych

Diagnoza i analiza problemów społecznych występujących na terenie miasta Wejherowa sporządzona została w pierwszej kolejności w oparciu o dane pomocowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie w okresie od 2015 do 2019 roku. Przyjęty pięcioletni okres badawczy pozwoli dostrzec dynamikę ewentualnym zmian i stanowi punkt wyjścia do postawienia prognozy na kolejne lata.

Kolejnym etapem pracy nad strategią była analiza dokumentów i dostępnych danych statystycznych w szczególności:

- sprawozdań MPiPS 03 oraz MK1, MK2 składanych do Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie,
- sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie,

- sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2020,
- sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020,
- sprawozdania „Zasoby pomocy społecznej” w części dot. Wejherowa,
- danych sprawozdawczych Powiatowego Urzędu Pracy w Wejherowie,
- danych sprawozdawczych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie,
- danych z Raportu o stanie gminy miasta Wejherowa,
- danych z Raportów Głównego Urzędu Statystycznego.

Analiza danych opierająca się na wyżej wymienionych dokumentach dokonana została pod kontem liczby rodzin objętych różnymi formami wsparcia z uwagi na występowanie problemów definiowanych w kategoriach problemu społecznego. Taką metodologię uznano za najbardziej wartościową dla rzetelnej identyfikacji problemów społecznych. Analizie poddano wartości liczbowe obrazujące liczbę osób i rodzin korzystających z różnego typu wsparcia oferowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wejherowie lub przy jego współudziale. W procesie badawczym uznano, że osoby i rodziny korzystający ze wsparcia Ośrodka stanowią istotną grupę reprezentatywną, bowiem reprezentują tę część mieszkańców miasta, która dotknięta jest różnego rodzaju problemami społecznymi.

Szczegółowa analiza obszarów problemowych oparta została na zebranych danych ilościowych we wszystkich zakresach pomocowych działalności MOPS. Uzyskane w ten sposób dane pozwoliły na wyodrębnienie najbardziej istotnych obszarów, gdzie zachodzące zmiany oraz ich natężenie pozwalają zakwalifikować je jako „problemowe” i generujące największe zagrożenie wykluczeniem społecznym. Do najbardziej istotnych dysfunkcji, mających największy wpływ na powstawanie problemów społecznych, zostały zaliczone: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, przemoc w rodzinie oraz bezdomność. Odrębnym elementem podlegającym analizie niniejszego dokumentu są zagadnienia związane z przestępczością oraz pieczę zastępczą, które często są konsekwencjami wcześniej wspomnianych dysfunkcji w środowisku.



## 9.1. Bezrobocie

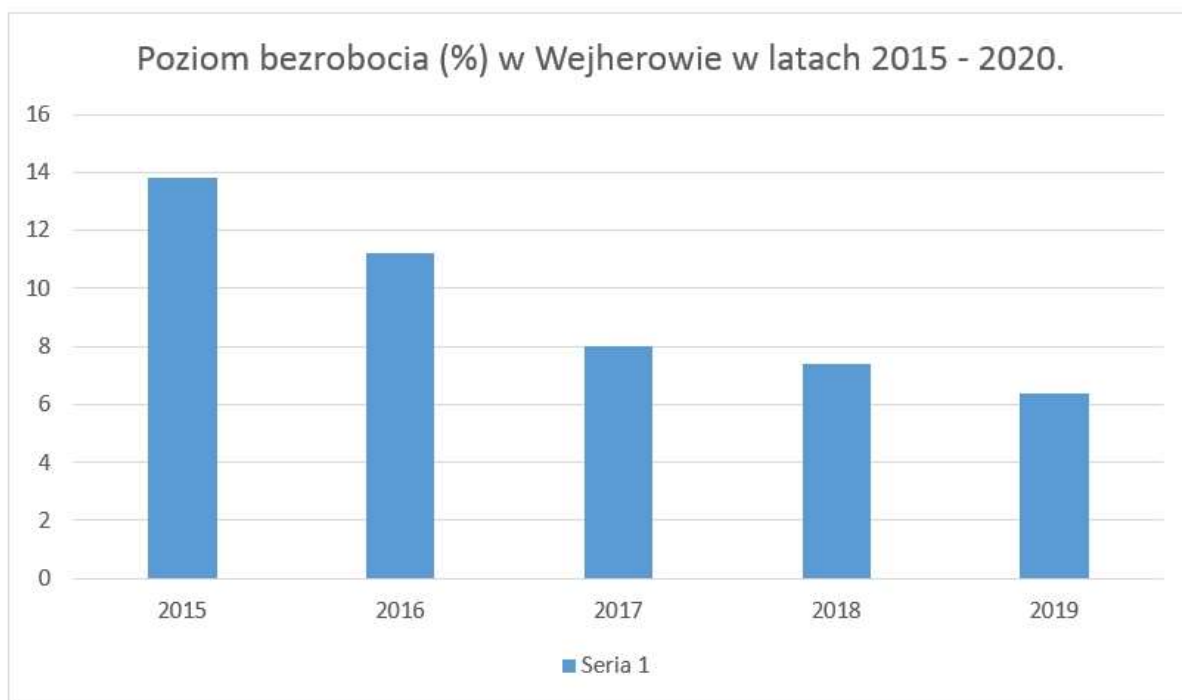
Bezrobocie, na najbardziej podstawowym poziomie, można zdefiniować jako niemożność znalezienia pracy zarobkowej przez ludzi w wieku produkcyjnym, którzy są zdolni do pracy. To ujęcie z góry określa fakt, iż status osoby bezrobotnej dotyczy jedynie części populacji w wieku produkcyjnym.

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osobę bezrobotną określa się jako niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy. Zgodnie z zapisami niniejszej ustawy za osobę bezrobotną mogą zostać uznane tylko osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 60 (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni).

Przyjmuje się, że ogólny poziom bezrobocia jest zależny od trzech czynników do których zaliczamy współczynnik aktywności zawodowej, liczbę ludności w wieku produkcyjnym oraz ogólny rozmiar zatrudnienia. W warunkach krajowego ustawodawstwa aby móc zostać uznanym za osobę bezrobotną trzeba spełnić trzy podstawowe warunki tj. pozostawać bez pracy, aktywnie poszukiwać pracy oraz być zdolnym do podjęcia pracy.

Analizując rynek pracy najczęściej używa się wielkości zwanej „stopą bezrobocia”. Jest to procentowy stosunek liczby bezrobotnych do ogólnej liczby osób w wieku aktywności zawodowej. Stopa bezrobocia określa jaką część zasobów pracy w danej społeczności stanowią bezrobotni.

**Wykres 25. Poziom bezrobocia w Wejherowie w latach 2015 – 2020.**



Źródło: Opracowanie własne po podstawie danych GUS.

Jak widać na powyższym wykresie, na przestrzeni ostatnich lat, widoczna jest znacząca tendencja spadkowa która jest zbieżna z ogólnopolską tendencją.

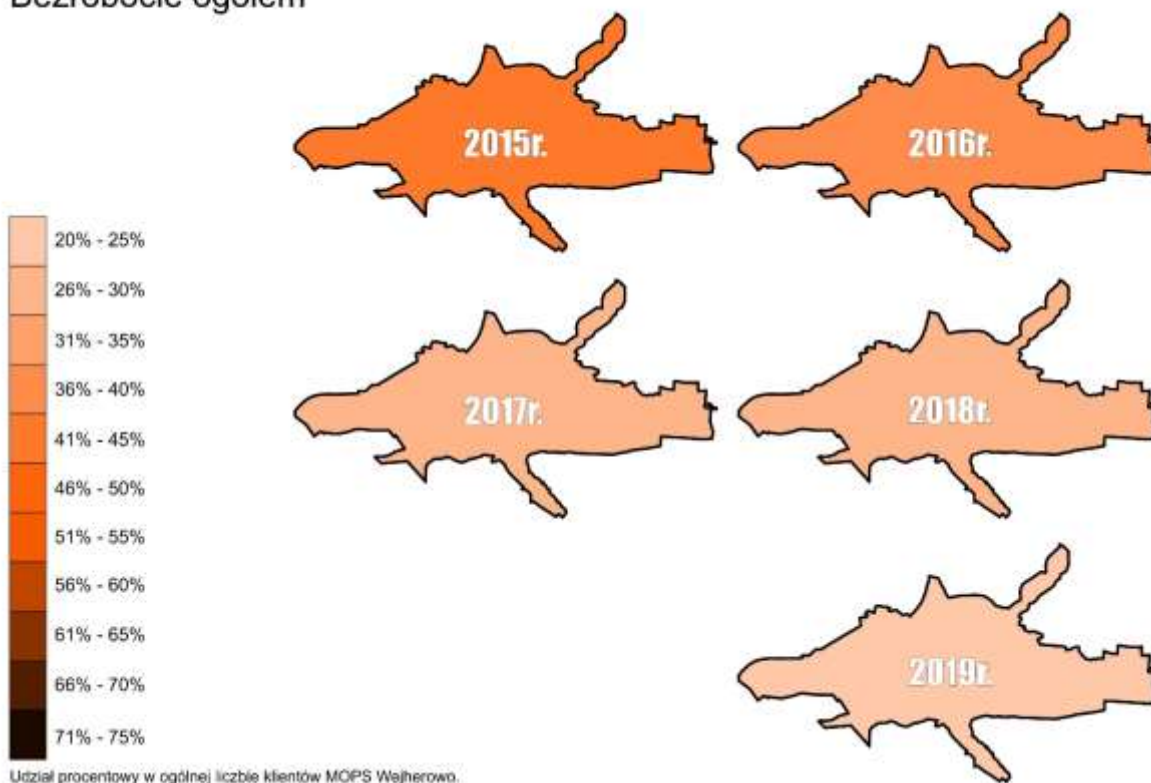
Spadek bezrobocia nie jest jednak tożsamy ze wzrostem zatrudnienia. Można domniemać, że w ostatnich latach więcej osób bezrobotnych się dezaktywizuje zawodowo niż znajduje zatrudnienie. Zauważalny w ostatnich latach wzrost liczby zatrudnionych rzeczywiście wyhamował, ale ich liczba ciągle pozostaje stabilna. Mimo, że bezrobocie faktyczne spada to zauważalnym staje się wzrost tzw. bezrobocia ukrytego, na który wpływ ma liczba osób korzystających z gwarantowanych świadczeń zabezpieczenia społecznego w tym między innymi: 500+, 300+, i innych dodatków.

Na spadek liczby osób bezrobotnych wpływ mają również wartości demograficzne, bowiem w skali całego kraju 7,375 mln niepracujących to emeryci, których z roku na rok będzie coraz więcej.

Analizując wpływ bezrobocia na powstawanie problemów społecznych jak i punkt wyjścia przyjęto stosunek łącznej liczby klientów pomocy społecznej do liczby osób korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia. W pierwszej kolejności została wykonana analiza danych dotycząca łącznie całego miasta. Otrzymane wyniki prezentuje poniższy rysunek.

**Rys. 6. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia ogółem.**

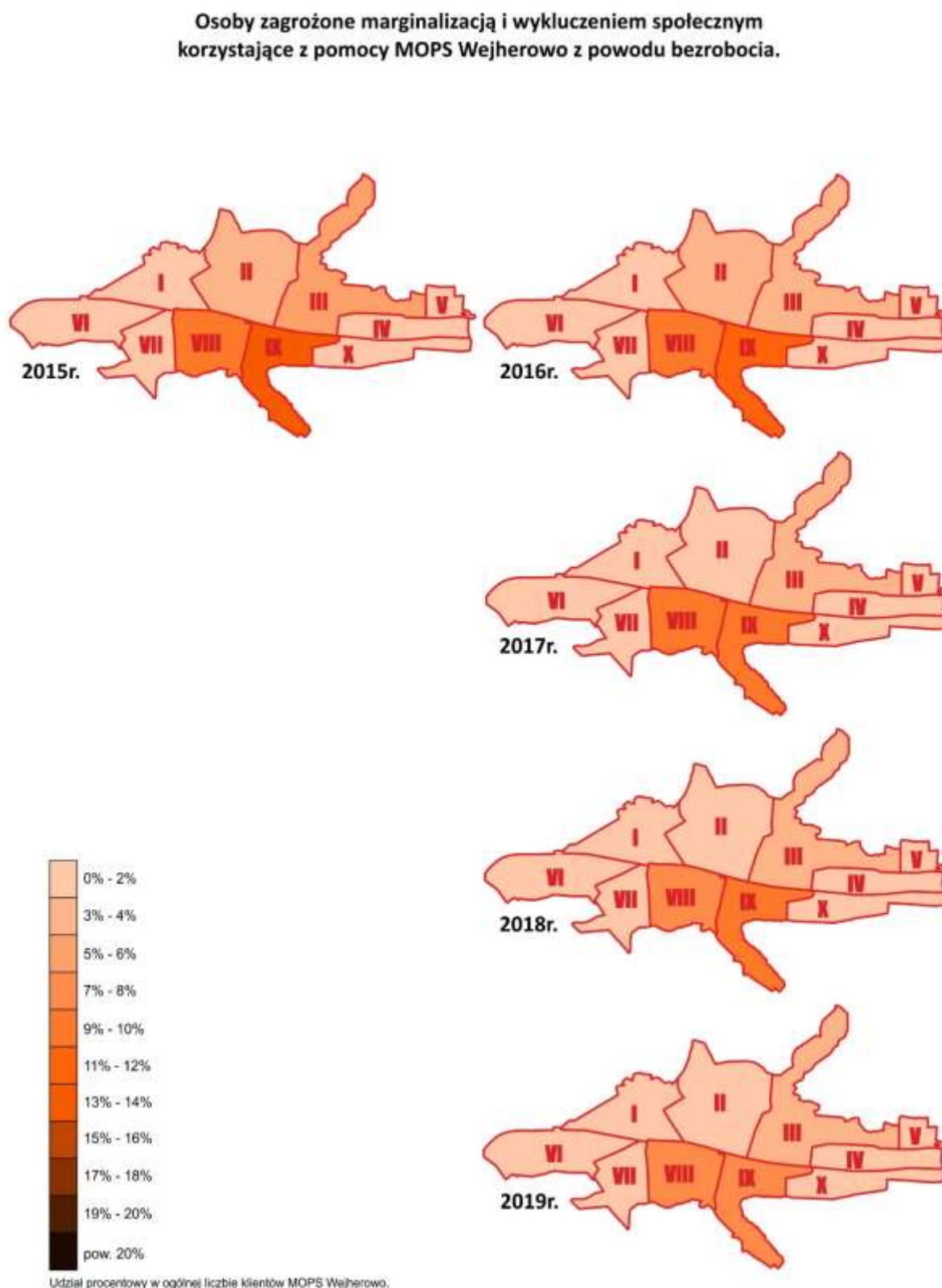
Bezrobocie ogółem



Źródło: Opracowanie własne.

Jak można zauważyć, na przestrzeni analizowanego okresu liczba osób bezrobotnych, korzystających ze wsparcia MOPS sukcesywnie się zmniejsza i na rok 2019 stanowi około 20 – 25% łącznej liczby klientów. Istotne w tym przypadku jest jednak pytanie, czy ta tendencja malejąca jest proporcjonalna dla całego obszaru miasta? Aby uzyskać odpowiedź na to pytanie dokonano analizy danych w podziale na omawiane wcześniej obszary robocze. Wyniki w formie zbiorczej w podziale na poszczególne lata prezentuje rysunek poniżej.

Rys. 7. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w rejonach.

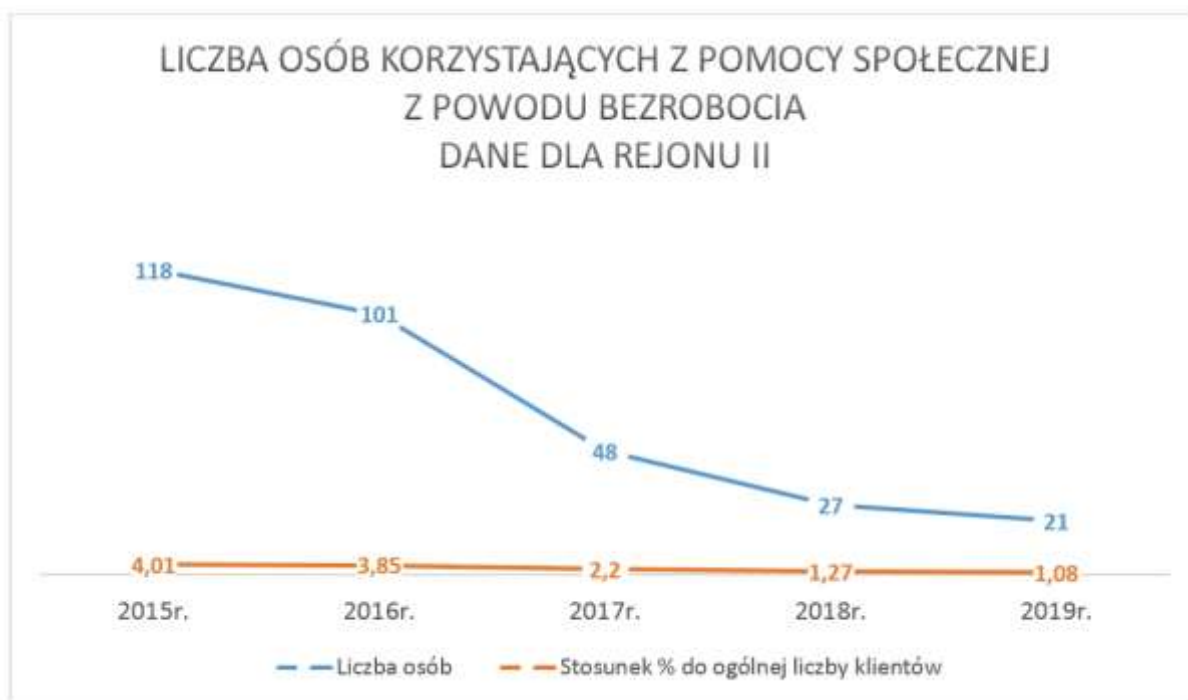


Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższej analizy wynika, że, tendencja spadkowa jest widoczna, ale nie dotyczy ona całego obszaru miasta. Wyraźnie zaznaczają się cztery rejony badawcze, gdzie omawiany problem był najbardziej widoczny, z czego w rejonie VIII i IX nadal w porównaniu do pozostałej części wskaźnik ten jest dość wysoki.

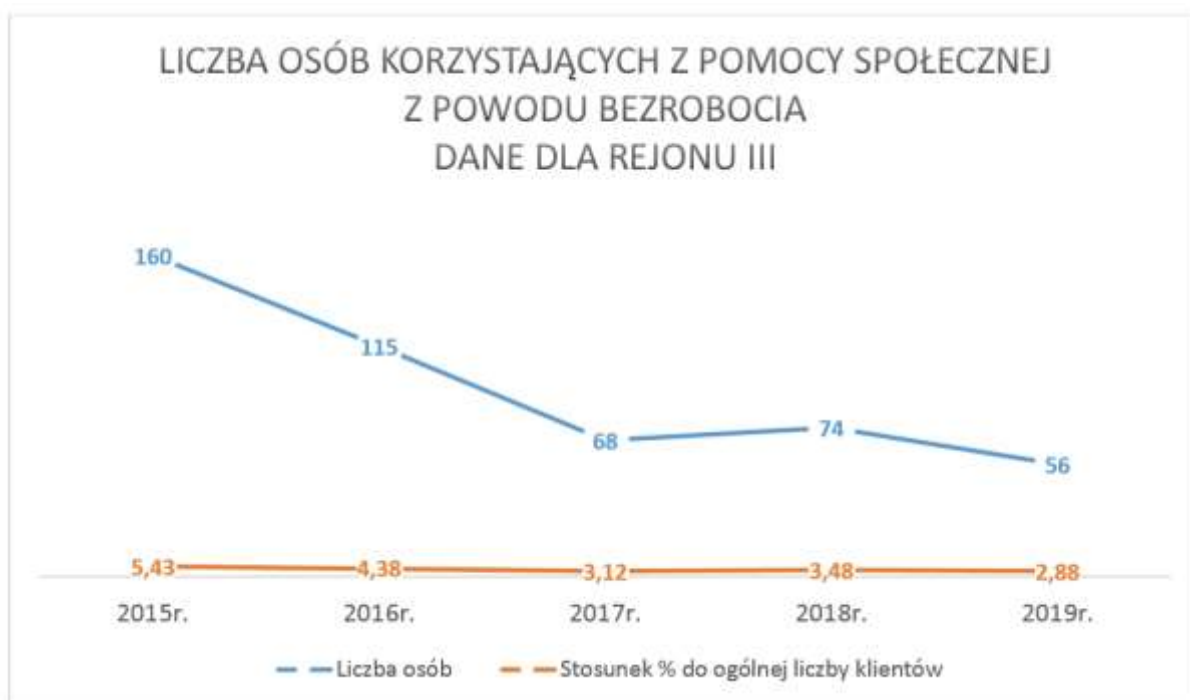
Dane liczbowe z poszczególnych istotnych statystycznie rejonów badawczych zostały zaprezentowane na wykresach poniżej.

**Wykres 26. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RII.**



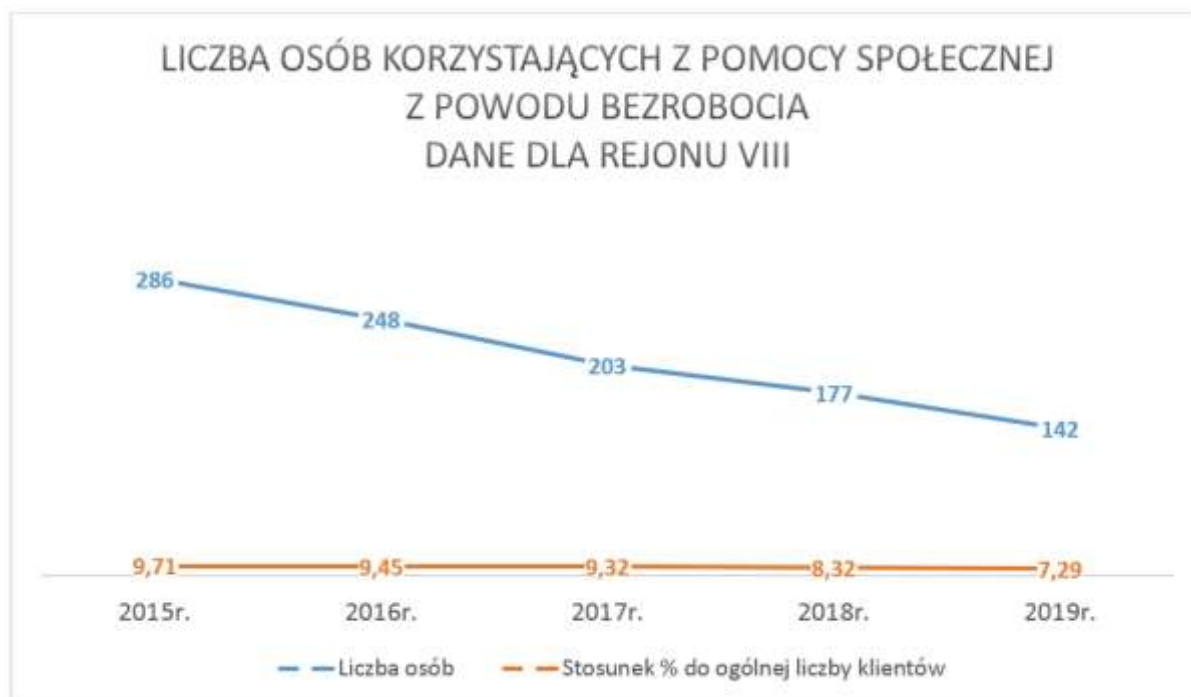
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 27. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RIII.**



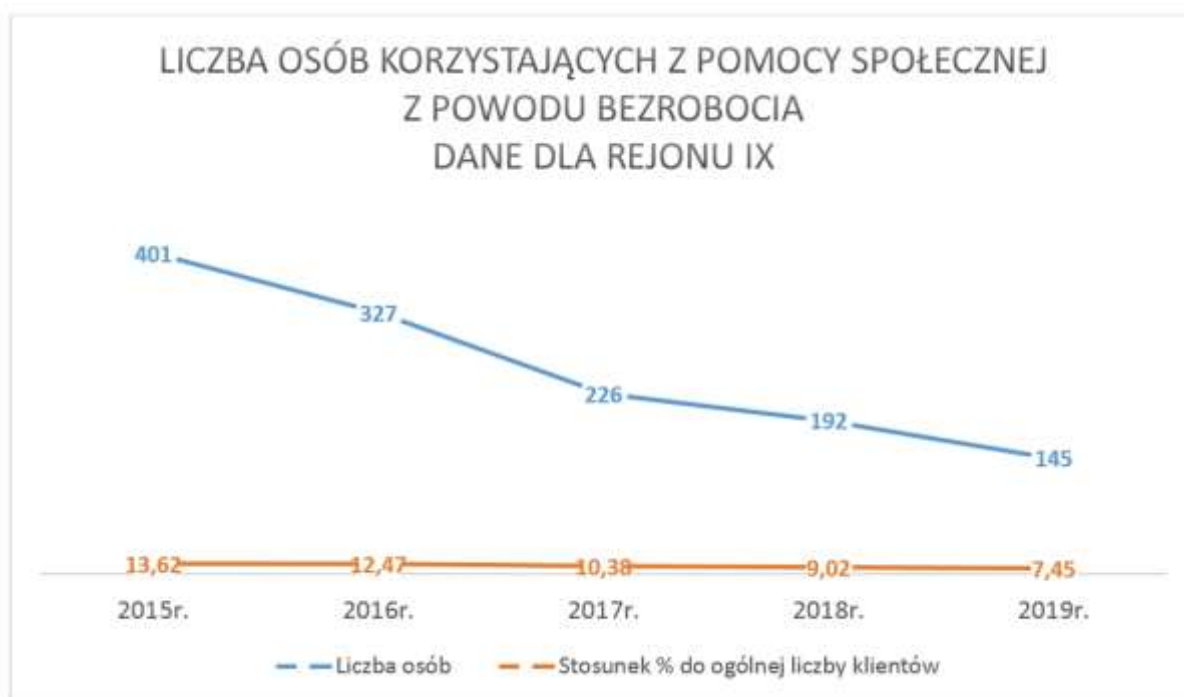
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 28. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 29. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RIX.**



Źródło: Opracowanie własne

## 9.2. Długotrwała choroba

Długotrwała choroba z medycznego punktu widzenia jest określana jako choroba przewlekła. Przyjmuje się również, że często ten stan jest powiązany z niepełnosprawnością. Długotrwała choroba jest określana, jako dolegliwość, która utrzymuje się przez dłuższy czas oraz, że istnieją przesłanki do stwierdzenia, że ten stan będzie trwał w dalszej perspektywie czasowej. Aby stan chorobowy mógł zostać uznany jako choroba długotrwała muszą zostać spełnione takie przesłanki jak: długotrwałość choroby, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg choroby, ogólne pogorszenie sprawności osoby chorej oraz nieodwracalność zmian patologicznych i brak rokowań na poprawę. Osoby chorujące przewlekłe wymagają najczęściej długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarstwa oraz rehabilitacji.

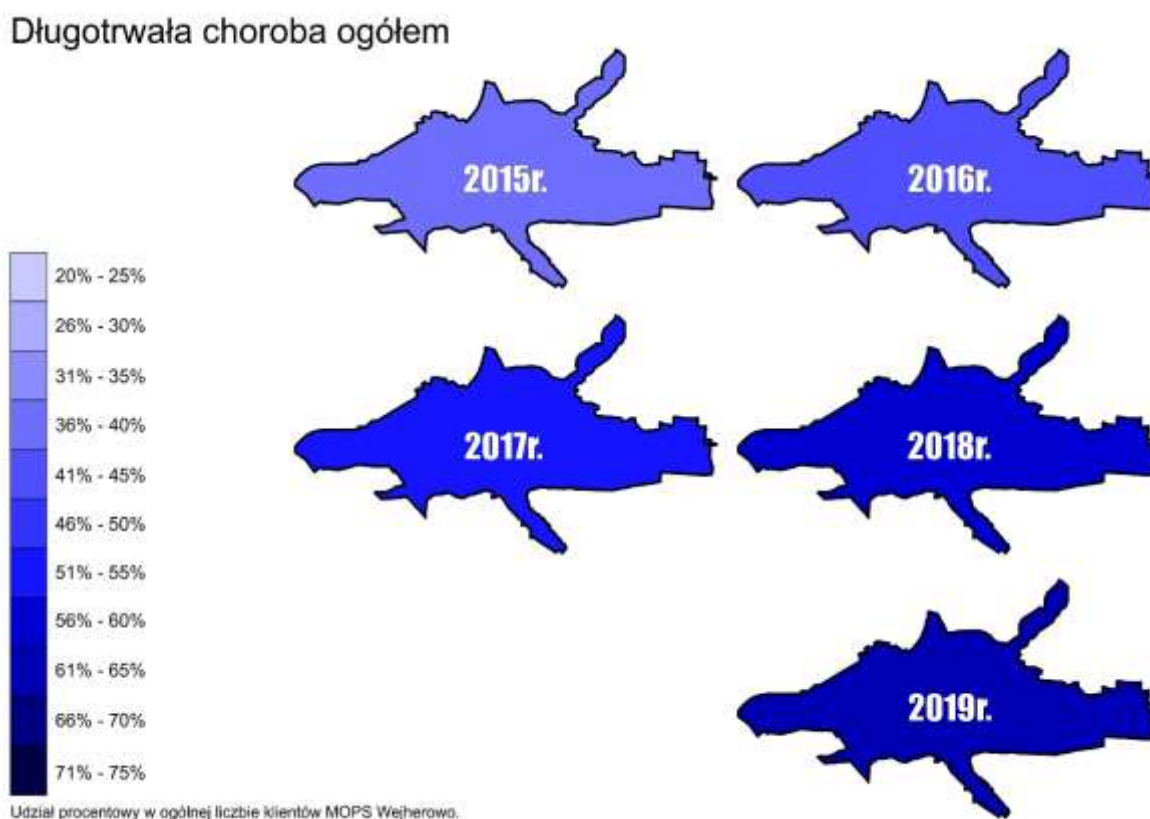
Często zdarza się, że długotrwała choroba doprowadza w konsekwencji do niepełnosprawności, dlatego też, polityka społeczna uznaje ją za jedną z przyczyn udzielania pomocy społecznej. W komentarzu do art.3, pkt 7, Ustawy o Pomocy Społecznej czytamy, że „długotrwała choroba oznacza dynamiczną reakcję ustroju na działanie czynnika chorobotwórczego, która prowadzi do zaburzeń naturalnego współdziałania narządów i tkanek, a w następstwie do zaburzeń czynnościowych i zmian organicznych w narządach i całym



ustroju”. Długotrwała choroba utożsamiana jest z chorobą przewlekłą, trwającą dłużej niż trzy miesiące. Ze względu na niemożliwość wywiązywania się ze wszystkich powszechnie uznawanych ról społecznych, osoby dotknięte tą dysfunkcją często można uznać za niepełnosprawne, pomimo nie posiadanej przez nich orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Problem ten jest bardzo istotny ze względu na fakt starzenia się społeczeństwa. W perspektywie następnych kilkadziesiąt lat może on dotyczyć coraz większej liczby osób. Z uwagi na rozluźnianie się więzi rodzinnych oraz ubożenie społeczeństwa konieczne wydaje się budowanie systemu wsparcia dla osób starszych w ich środowisku zamieszkania sprowadzając opiekę instytucjonalną, jako ostateczność.

**Rys. 8. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby ogółem.**



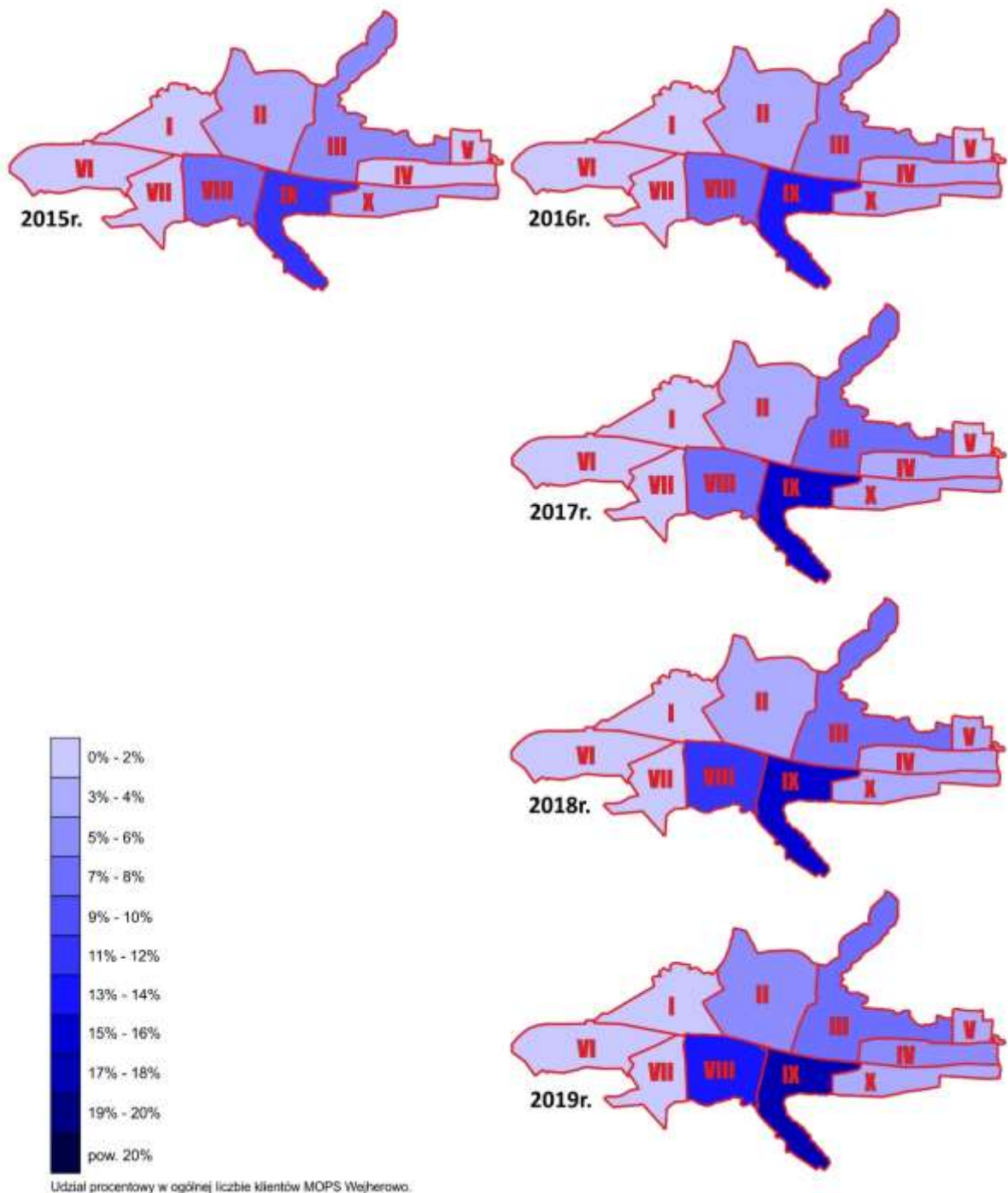
Źródło: Opracowanie własne.



W ogólnym ujęciu sytuacji osób długotrwale chorych zamieszkałych na terenie miasta Wejherowo można stwierdzić, że problem wykluczenia społecznego związany z niniejszą dysfunkcją w kolejnych latach uległ znacznemu zwiększeniu. Wyraźnie widać, że dynamika tych zmian jest dość równomierna i zwiększała się stopniowo w każdym kolejnym badanym roku. Bardzo ciekawie wygląda dynamika tych zmian w podziale na rejony badawcze. Obrazuje to poniższy rysunek.

**Rys. 9. Liczba korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby w rejonach.**

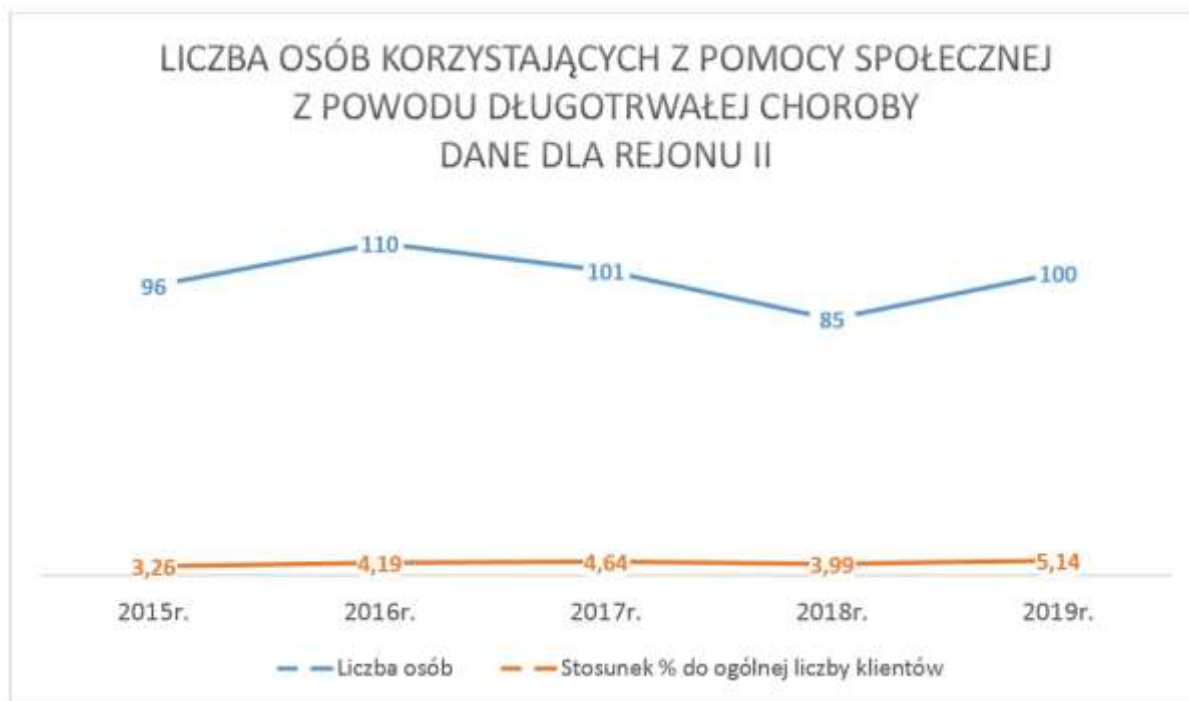
**Osoby zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym  
korzystające z pomocy MOPS Wejherowo z powodu długotrwałej choroby.**



Źródło: Opracowanie własne.

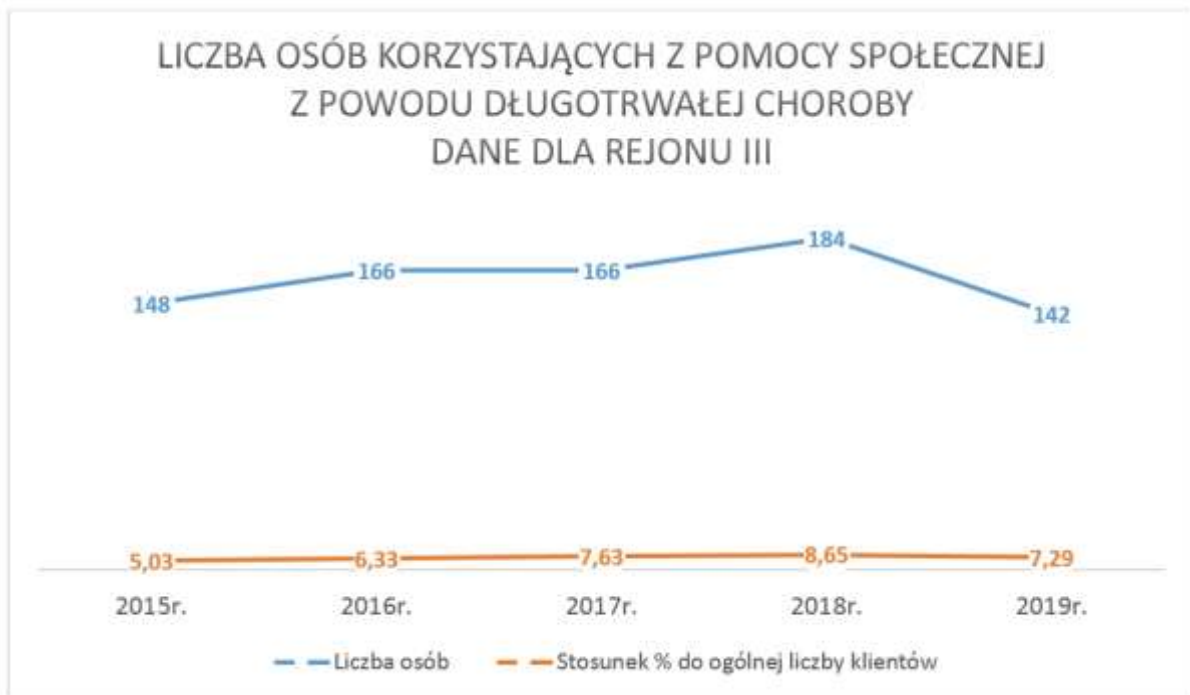
Podobnie jak w przypadku problemu bezrobocia, wyraźnie widać, że najbardziej istotne zmiany (w tym wypadku wzrost) zachodzą w rejonach II, III, VIII i IX. W pozostałych częściach miasta dynamika ta jest zdecydowanie niższa i nie wpływa znacząco na ogólny obraz problemu.

**Wykres 30. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RII.**



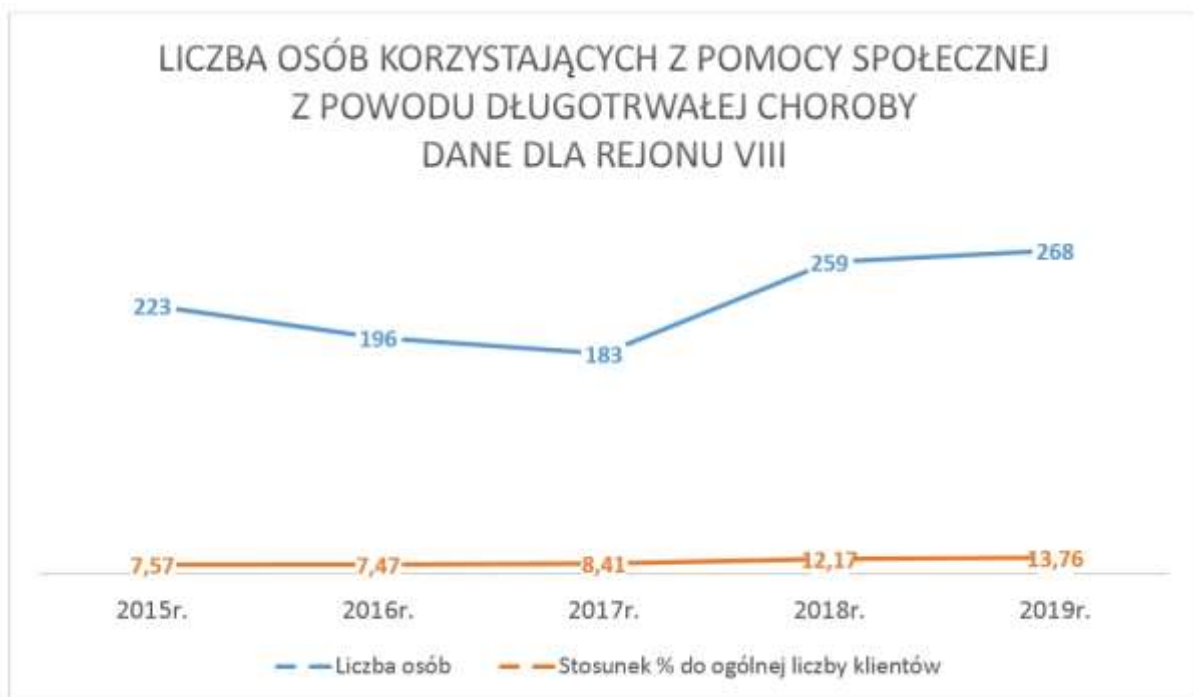
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 31. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RIII.**



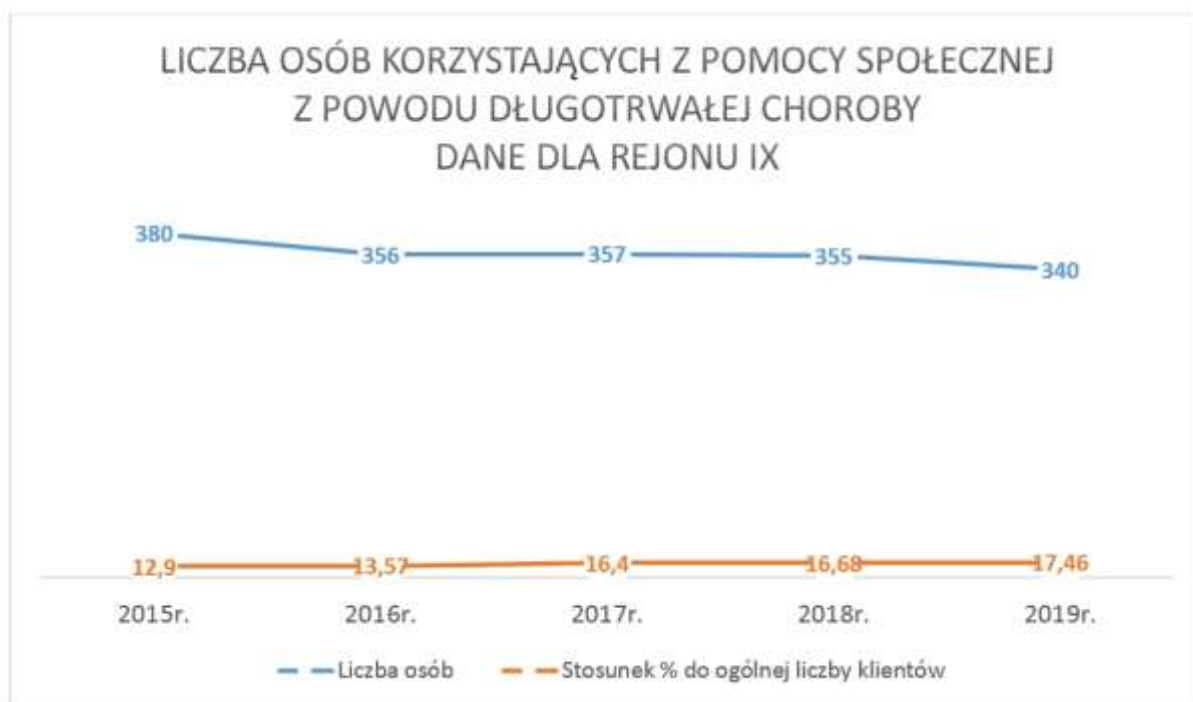
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 32. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 33. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RIX.**



Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie danych przedstawionych na powyższych wykresach można zauważyć, że tylko na obszarze VII wzrosła rzeczywista liczba osób korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby. Na wykresach obrazujących pozostałe rejony zauważalny jest nieznaczny spadek rzeczywistej liczby klientów. Jest to zgodne z ogólną tendencją zmniejszania się na przestrzeni ostatnich lat liczby klientów pomocy społecznej. Jednak, jeśli przyjrzeć się dokładniej stosunkowi procentowemu osób długotrwale chorych do wszystkich klientów Ośrodka to wyraźnie widać ewidentny wzrost tego wskaźnika.

Na podstawie uzyskanych danych można przyjąć założenie, że ta procentowa tendencja wzrostowa będzie się utrzymywać w kolejnych latach. Z uwagi zaś na ogólne starzenie się społeczeństwa można również oczekiwać wzrostu rzeczywistej liczby klientów.

### 9.3. Niepełnosprawność

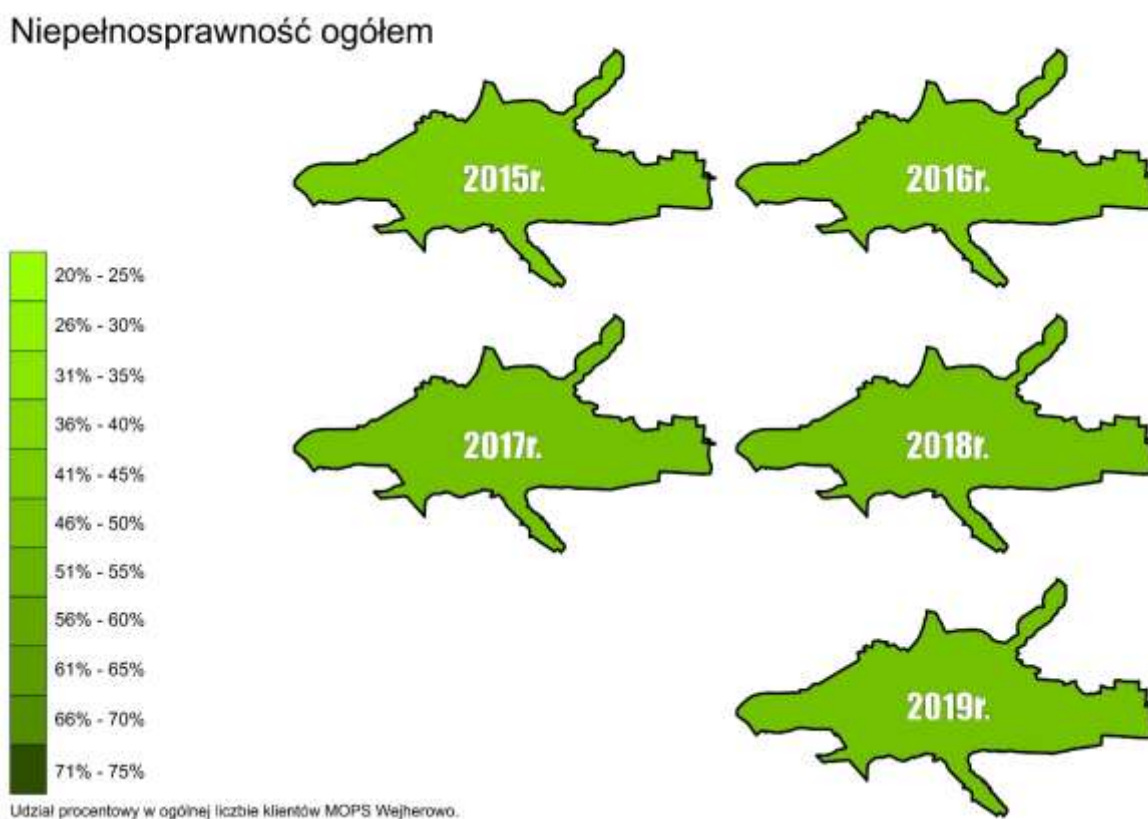
Niepełnosprawność w ogólnym rozumieniu tego słowa może być traktowane jako ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za typowy dla człowieka. To ograniczenie musi wynikać z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu.

Jest to definicja przyjęta 1980 przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Określenie „niepełnosprawność” jest często używane wymiennie z określeniem „inwalidztwo”, choć zakresy obu pojęć nie w pełni się pokrywają, a niepełnosprawność jest pojęciem szerszym, obejmującym także aspekt aktywności życiowej.

Za osoby niepełnosprawne wg WHO uważa się osoby, które nie mogą samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia fizycznego lub psychicznej sprawności. Przyjęto podział skutków choroby na: uszkodzenia, niezdolność i ograniczenie w rolach. Uszkodzenie dotyczy nieprawidłowości budowy i wyglądu ciała oraz funkcji narządów lub układów, niezależnie od przyczyny; oznacza więc zaburzenie na poziomie narządu. Niezdolność odzwierciedla skutki uszkodzenia w wykonywaniu czynności i aktywności danej osoby. Ograniczenia w rolach są zaś następstwami uszkodzenia i niezdolności, które mają wpływ na międzyludzkie interakcje i przystosowanie do otoczenia.

Ogólny obraz grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją z powodu niepełnosprawności, w skali całego miasta, przedstawia poniższy rysunek.

**Rys. 10. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ogółem.**



Źródło: Opracowanie własne.

Na przestrzeni omawianych lat poziom ilości osób z niepełnosprawnością utrzymuje się na zbliżonym, stałym poziomie. Nie mniej jednak są to wartości stanowiące średnio 50 – 60 % wszystkich powodów udzielanego wsparcia co stanowi bardzo wysoki odsetek. Problem niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem. W skali całego kraju aż 60% niepełnosprawnych stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Taka sytuacja przyczynia się do konieczności świadczenia pomocy i dostosowania jej form do ich potrzeb. Istotna jest zarówno pomoc w dostosowywaniu przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych jak i ewaluacja udzielanych na ich rzecz świadczeń. Na przestrzeni ostatnich lat w katalogu usług dedykowanych osobom niepełnosprawnym znaleźć możemy między innymi:

- pakiet trzech programów, których celem jest zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych: opieka wytchnieniowa, adresowana jest do opiekunów osób niepełnosprawnych; usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – program, którego celem jest m.in. zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz zwiększenie dostępności do tych usług;

opieka nad osobami niepełnosprawnymi, w ramach którego realizowane będą zadania w zakresie zwiększenia dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i innych usług krótkotrwałych (tzw. instrumenty wsparcia).

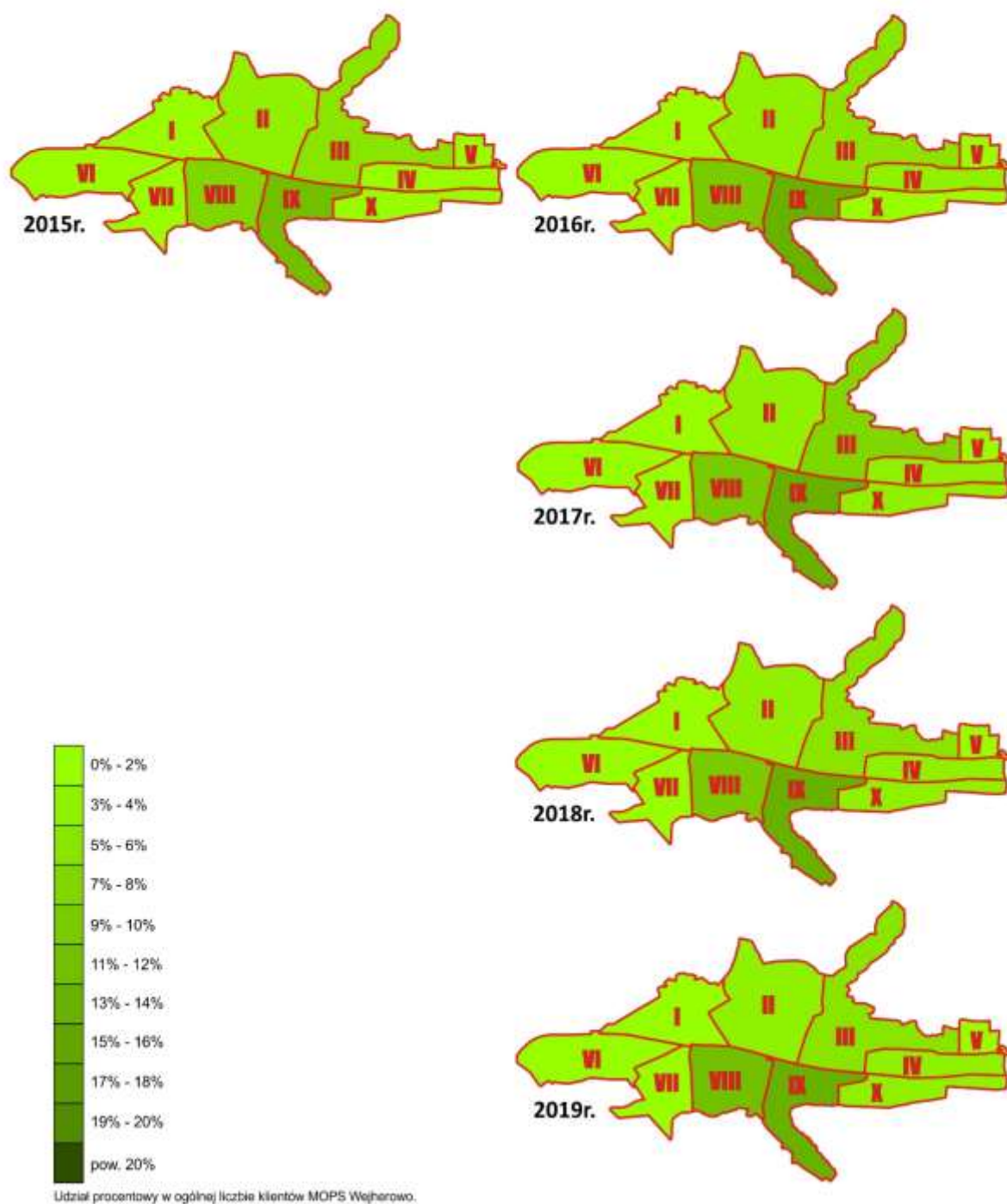
- pakiet trzech programów pn. „Mój dom”, których nadrzędnym celem jest zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych tj.: centra opiekuńczo-mieszkalne (program wsparcia dorosłych osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi); Budynki bez barier, którego celem jest bezzwrotne dofinansowanie na pokrycie części wydatków związanych z dostępnością architektoniczną budynków wielorodzinnych i likwidacja barier architektonicznych (m.in. budowa, podjazdów, pochylni); Mieszkania bez barier, czyli program dopłat do najmu mieszkania dla osób niepełnosprawnych oraz dofinansowania kosztów dostosowania lub wyposażenia mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- wprowadzenie usługi ukierunkowanej na umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenia niezależnego życia (program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej).

Sytuacja z podziałem na rejony badawcze przedstawiona została na rysunku poniżej.



Rys. 11. Liczba korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności w rejonach.

Osoby zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym  
korzystające z pomocy MOPS Wejherowo z powodu niepełnosprawności.

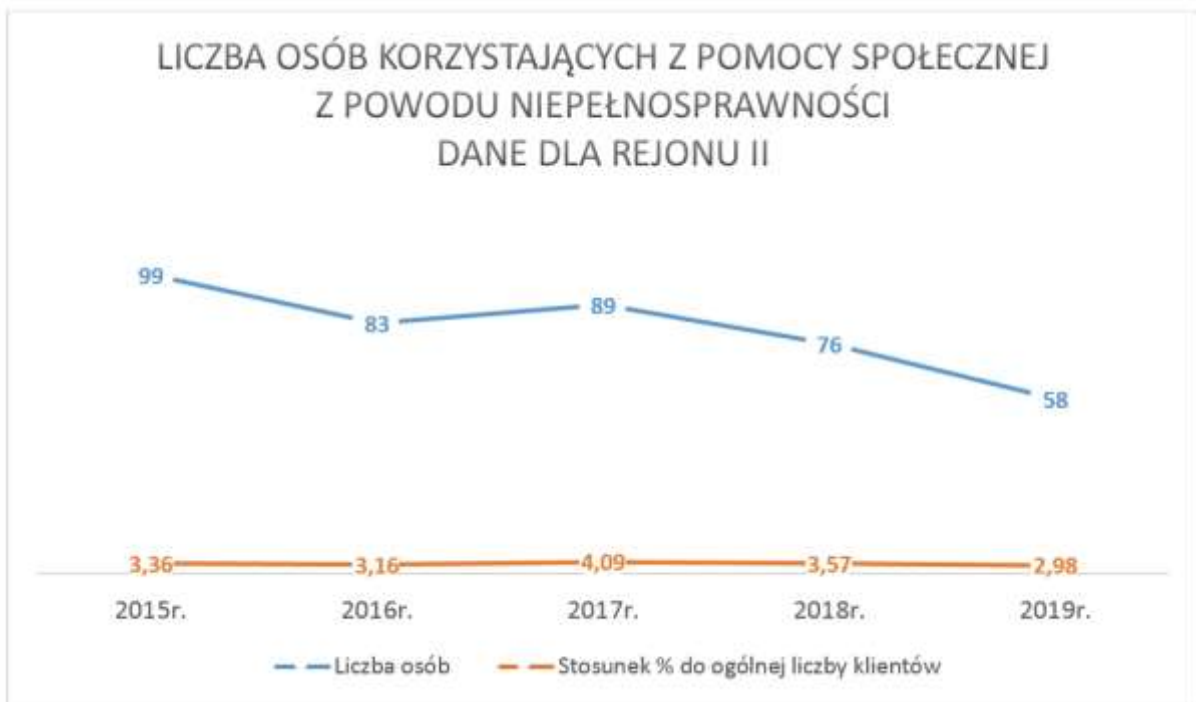


Źródło: Opracowanie własne.

Analiza rejonowa również nie wykazała znaczącej dynamiki zmian na przestrzeni lat. Znacząco jednak na tle całego miasta wyróżniają się obszary VIII i IX gdzie omawiany udział procentowy jest najwyższy.

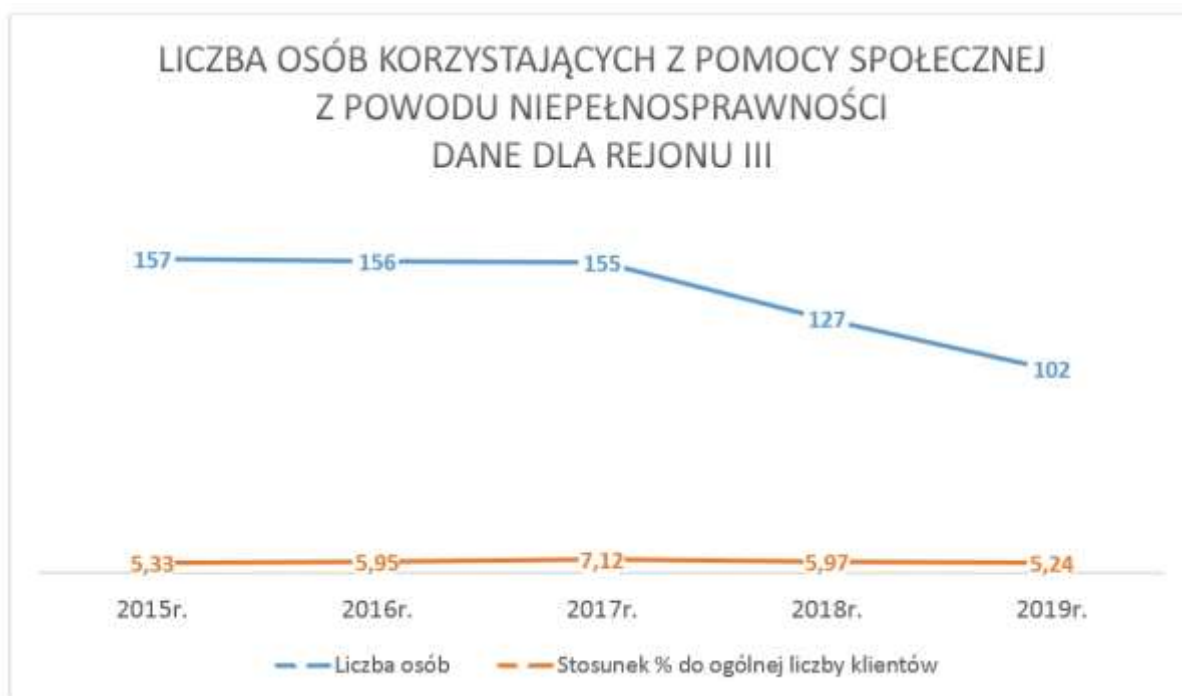
Szczegółowy obraz zachodzących zmian przedstawiony został na poniższych wykresach.

**Wykres 34. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RII.**



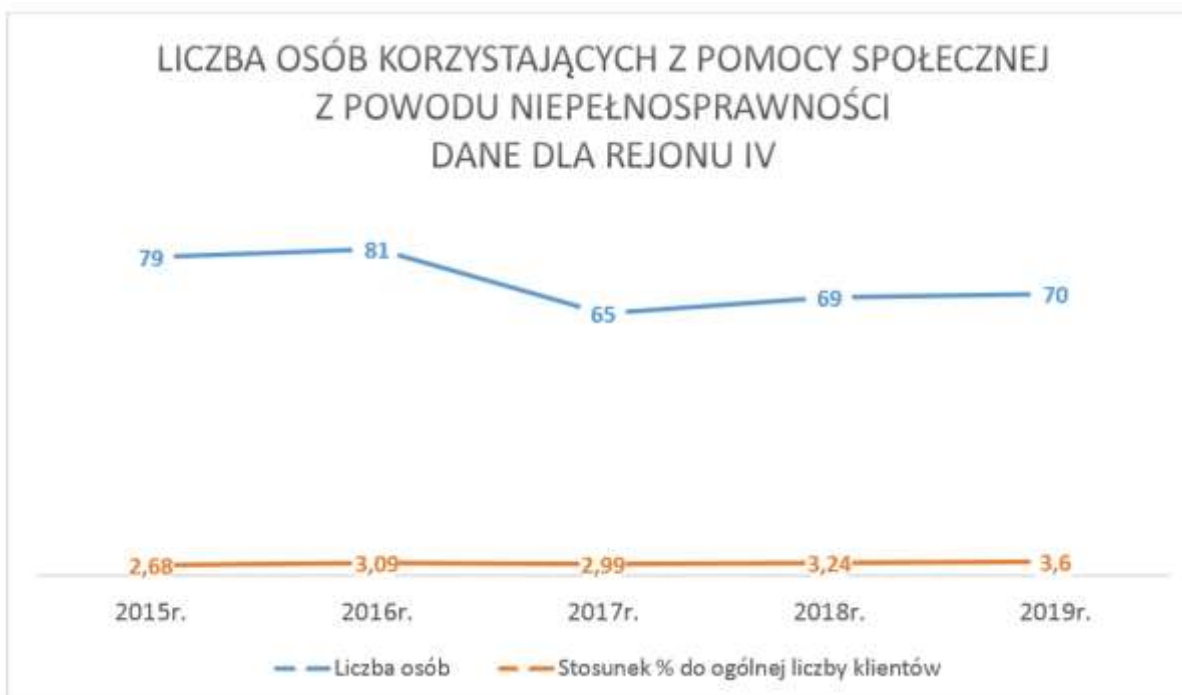
Źródło: Opracowanie własne

**Wykres 35. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RIII.**



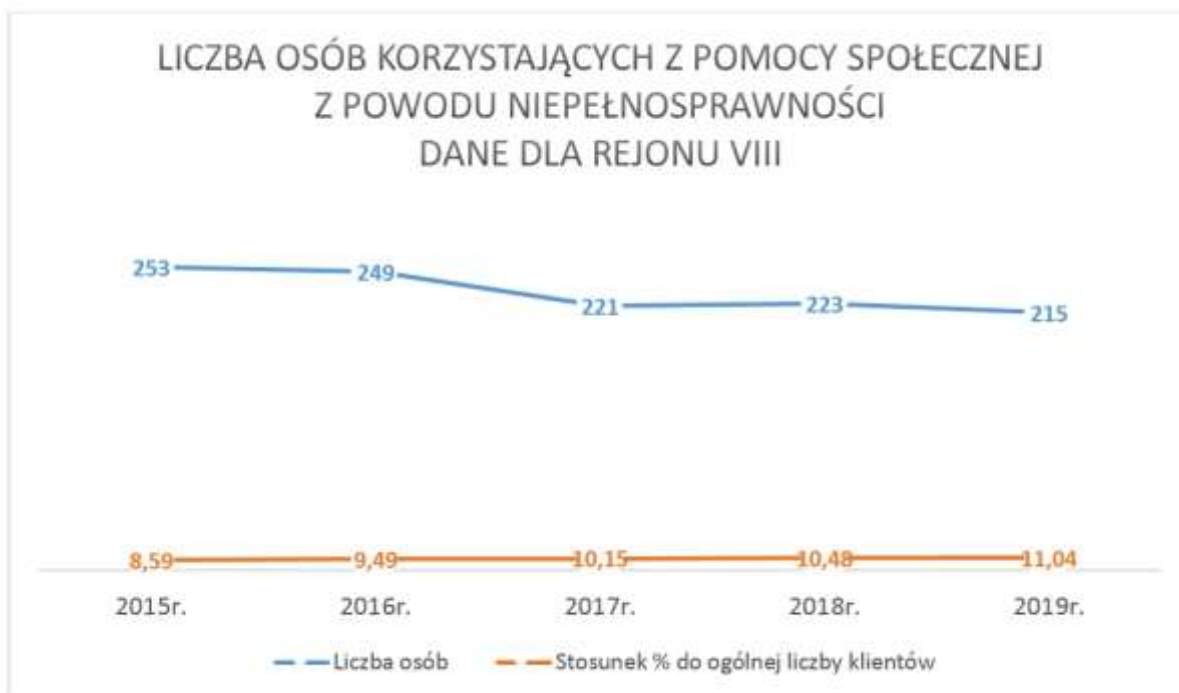
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 36. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RIV.**



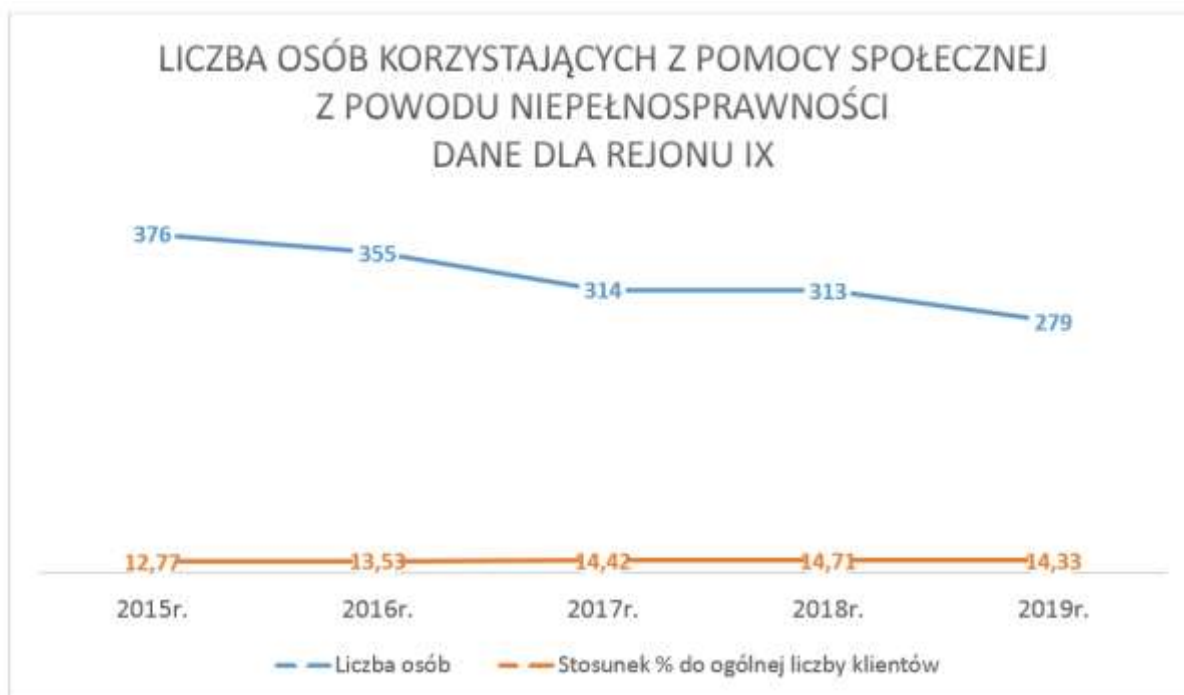
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 37. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 38. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RIX.**



Źródło: Opracowanie własne.

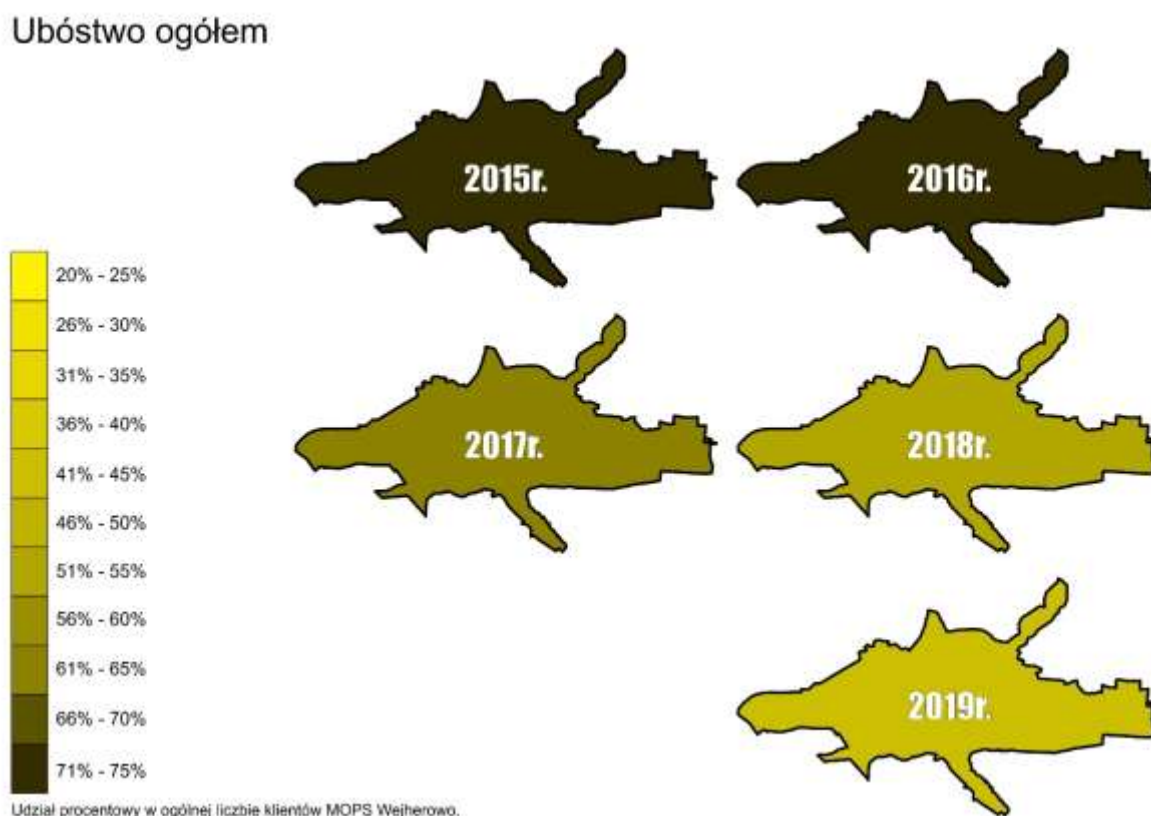
Analiza danych pokazała, podobnie jak w przypadku długotrwałej choroby, że rzeczywista liczba klientów systematycznie spada.

#### **9.4. Ubóstwo**

Wykluczenie społeczne często jest utożsamiane z bezpośrednim występowaniem ubóstwa, nie można jednak postawić znaku równości między tymi zjawiskami. Osoby ubogie nie muszą być wykluczone społecznie i odwrotnie – osoby wykluczone niekoniecznie są ubogie. Wobec ubóstwa stosowane są różne miary, ponadto przy jego ocenie brana jest pod uwagę również głębokość tego zjawiska. I tak, np. kategoria minimum egzystencji jest kategorią wskazującą na bardzo silną deprivację potrzeb materialnych i jeżeli ktoś pozostaje długotrwale w takiej sytuacji, to jest zagrożony nie tylko wykluczeniem społecznym, lecz także poważnymi zakłóceniami rozwoju biologicznego. Z kolei kategoria ubóstwa relatywnego nie musi prowadzić do wykluczenia społecznego. Oznacza ona pogorszenie pozycji przez wzrost zróżnicowania dochodów. W tym przypadku istotna jest analiza głębokości tego ubóstwa; odległości pozycji analizowanego przypadku od poziomu przeciętnego, czy typowego. Ubóstwo można określić jako stan poniżej pewnego, zmiennego w czasie, progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny czy też całej grupy społecznej a z jego pojęciem wiąże się definicja minimum socjalnego oraz minimum egzystencji. Minimum socjalne jest normatywnym modelem zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie. Wyznaczając linie niskich dochodów, równych kosztom utrzymania, umożliwia ocenę społecznego zakresu zjawiska zagrożenia ubóstwem. Minimum socjalne wyznacza także górną granicę ubóstwa. Minimum egzystencji natomiast wyznacza dolną granicę tego obszaru. Poziom minimum egzystencji pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych na najniższym z dopuszczalnych poziomów. Jeżeli dochód jednostki lub rodziny nie zapewnia konsumpcji na poziomie minimum egzystencji to wówczas zagrożone jest zdrowie i życie.

Dynamikę zmian problemu ubóstwa w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym, w odniesieniu do całego miasta przedstawia poniższy rysunek.

**Rys. 12. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa ogółem.**

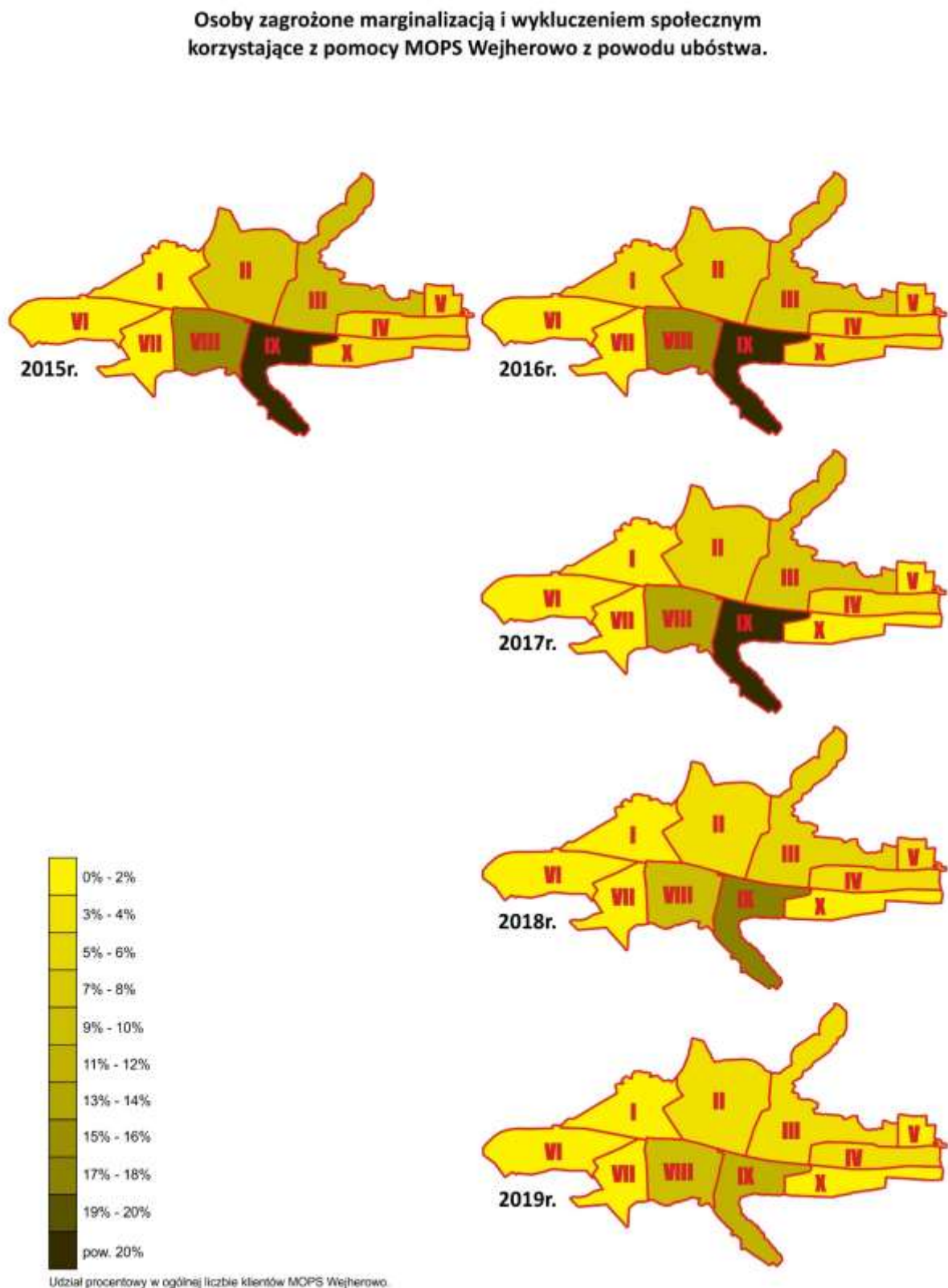


Źródło: Opracowanie własne.

W 2015r. powyżej 70% wszystkich powodów korzystania z pomocy społecznej dotyczyło ubóstwa. Badania prowadzone na potrzeby poprzedniej strategii jasno pokazywały, iż był to najbardziej kluczowy powód wykluczenia społecznego. Od roku 2017r. można jednak zauważyć bardzo silną tendencję spadkową. Zgodnie z interpretacją Głównego Urzędu Statystycznego spadek ubóstwa skrajnego dotyczył przede wszystkim gospodarstw domowych najbardziej zagrożonych ubóstwem, tj. gospodarstw domowych utrzymujących się głównie ze świadczeń społecznych (innych niż emerytury i renty) oraz gospodarstw z co najmniej 3. dziećmi poniżej 18 roku życia (...). Taka sytuacją znajduje swoje odzwierciedlenie w powodach udzielanych świadczeń z pomocy społecznej oraz w zmniejszającej się liczbie świadczeniobiorców, którzy wykazują ubóstwo jako jedną z przesłanek do udzielenia pomocy.

Analiza danych związanych z ubóstwem w podziale na poszczególne rejony badawcze przedstawiona została na rysunku poniżej.

**Rys. 13. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w rejonach.**

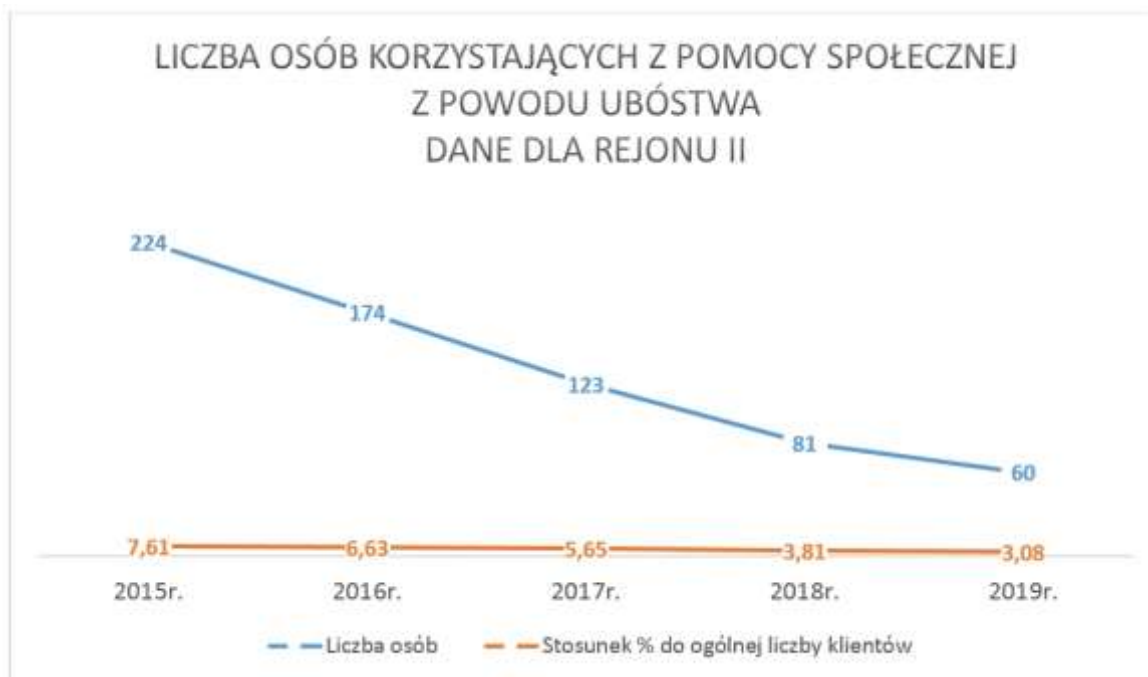


Źródło: Opracowanie własne.



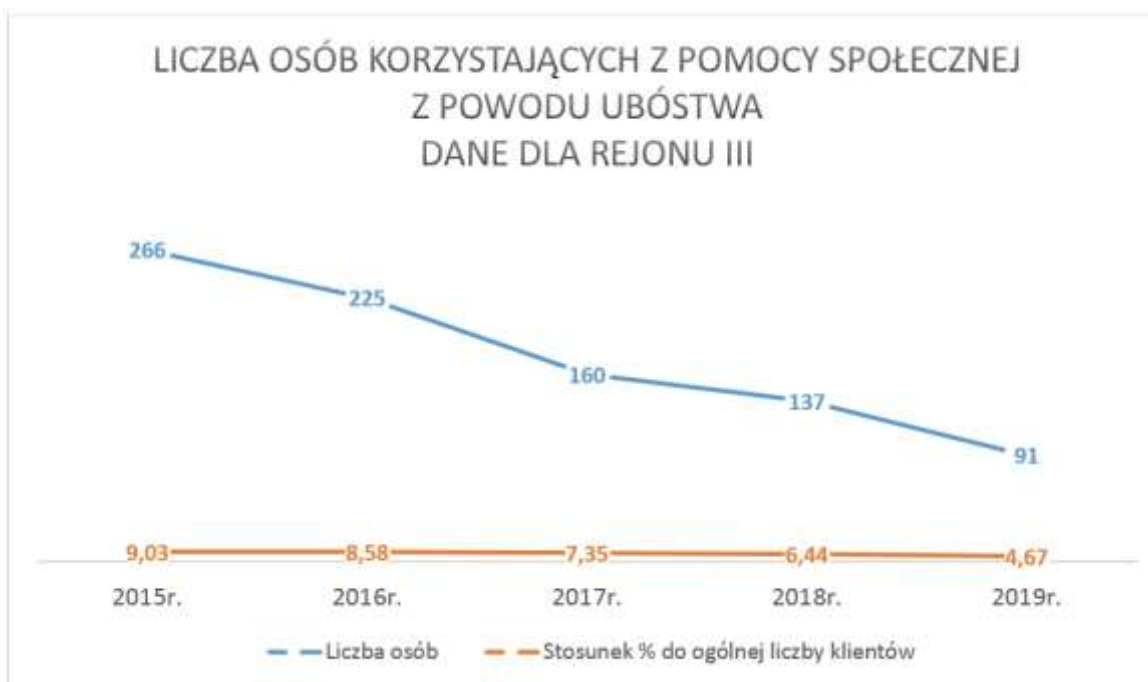
Podobnie jak w przypadku poprzednich analiz, największa dynamika zmian widoczna jest w rejonach II, III, VIII i IX. W ujęciu liczbowym i procentowym dokładniej analizy obrazują poniższe wykresy.

**Wykres 39. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RII.**



Źródło: Opracowanie własne.

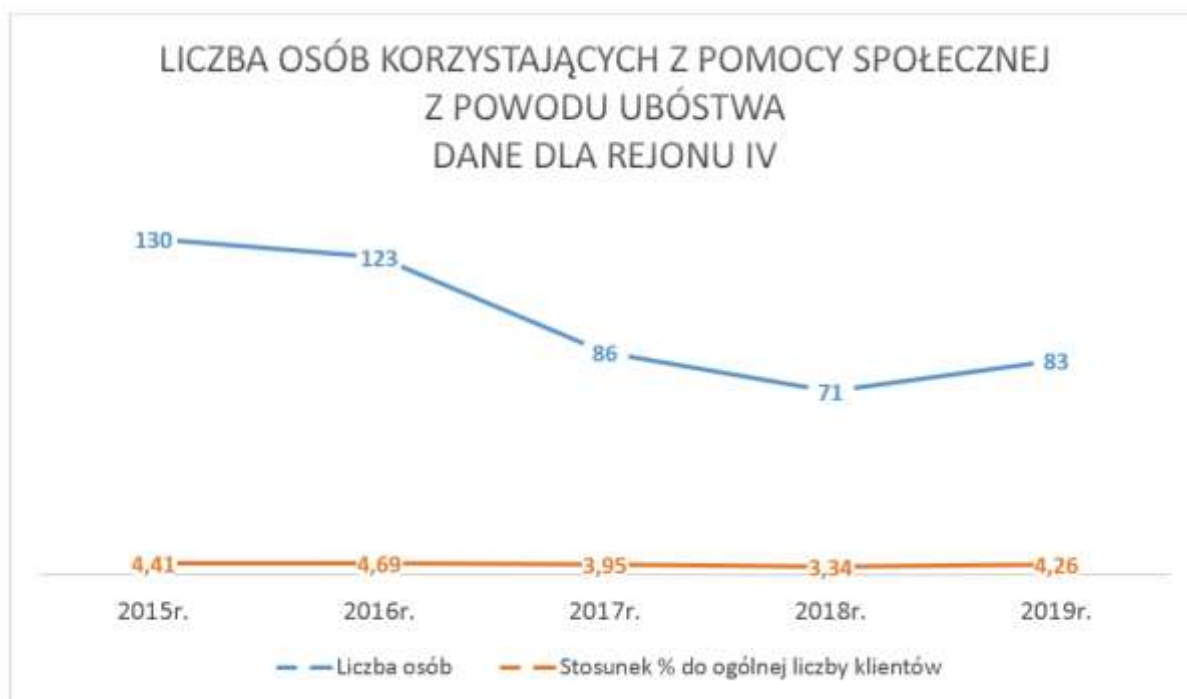
**Wykres 40. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

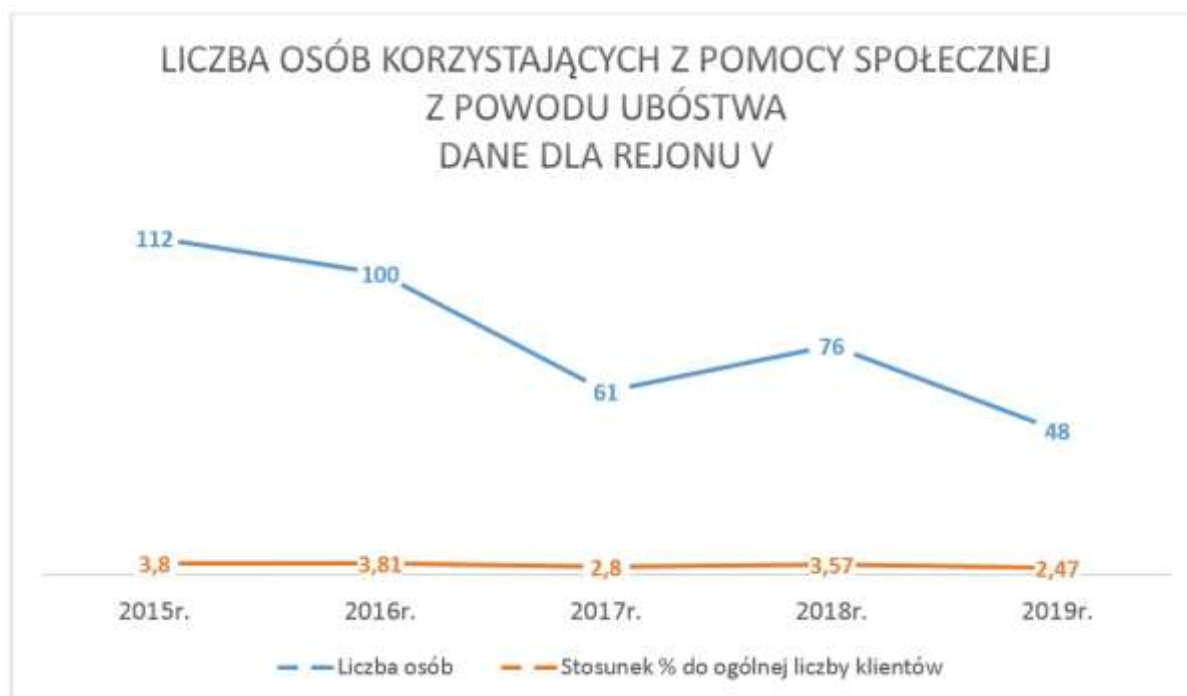


**Wykres 41. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RIV.**



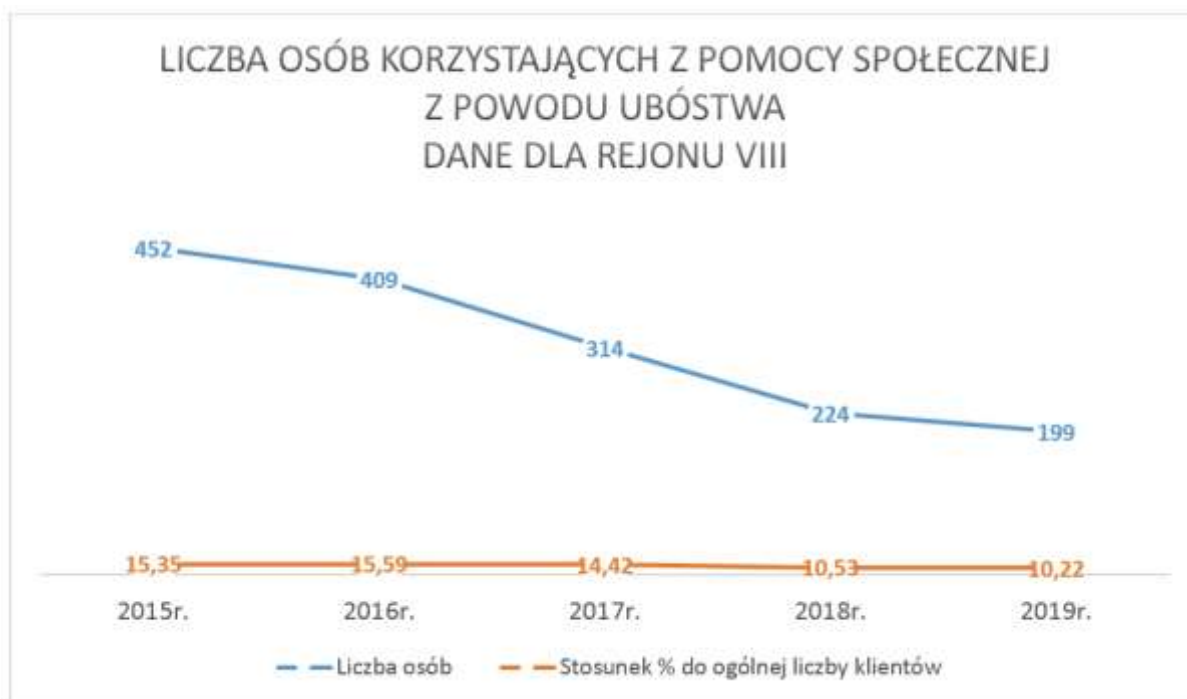
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 42. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RV.**



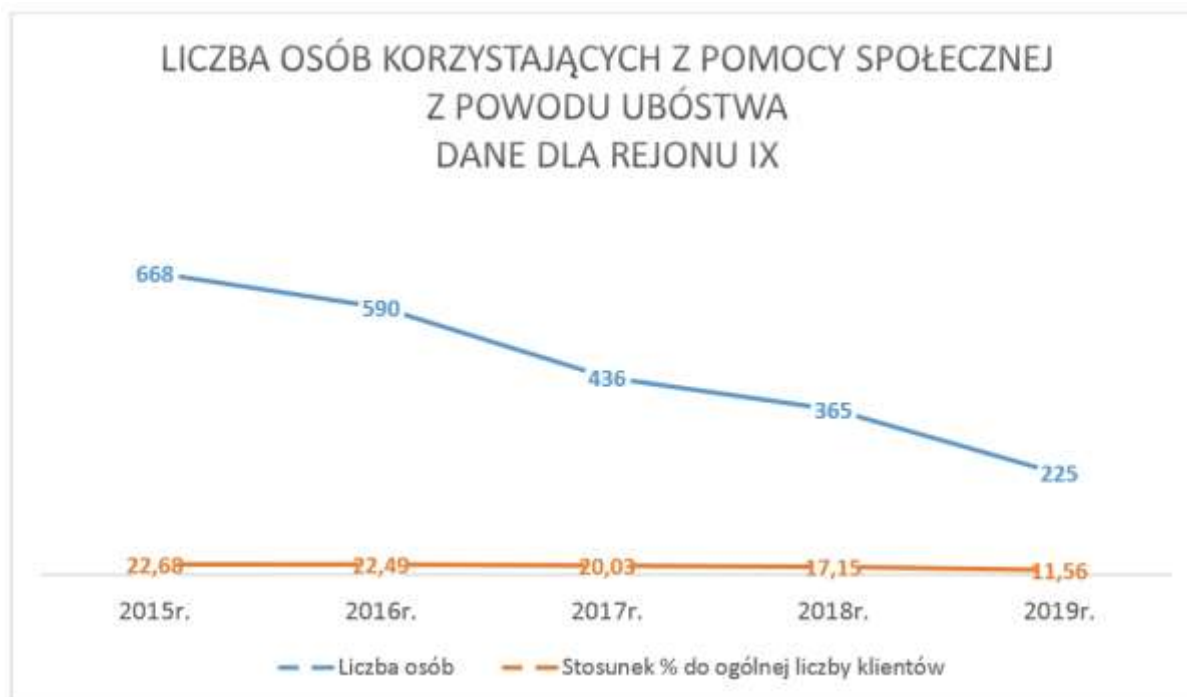
Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 43. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RVIII.**



Źródło: Opracowanie własne.

**Wykres 44. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RIX.**



Źródło: Opracowanie własne.

## 9.5. Przemoc w rodzinie

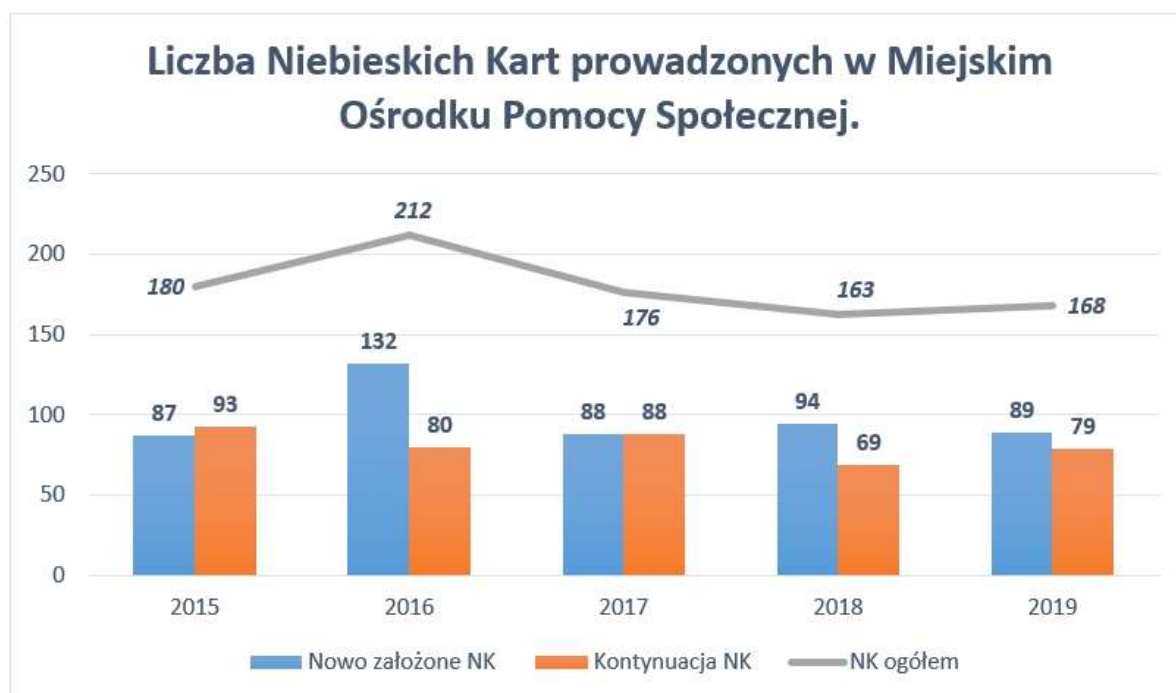
Ogólnopolskie Porozumienie Osób, Instytucji i Organizacji Pomagające Ofiarom Przemocy w Rodzinie „NIEBIESKA LINIA” wyróżniło cztery podstawowe cechy, których wystąpienie jest tożsame z występowaniem przemocy w rodzinie. Pierwszą cechą jest intencjonalność przemocy – czyli musi to być zamierzone działanie człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Drugą cechą jest nierównomierność sił czyli przewaga w relacjach jednej strony nad drugą co sprowadza się do układu gdzie ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy. Trzecią cechą jest fakt naruszania praw i dóbr osobistych poprzez wykorzystywanie przewagi siły – np. naruszenie prawa do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp. Czwarta cecha została określona jako odczuwanie cierpienia i bólu w sytuacji kiedy sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody przez co sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Do przemocy dochodzi najczęściej w obliczu trudności, które przekraczają możliwości poradzenia sobie z nimi przez rodzinę. Stres społeczny spowodowany m.in. bezrobociem, koniecznością gwałtownej zmiany sposobów funkcjonowania, ubóstwem czy też kumulacją różnych problemów życiowych, może być czynnikiem zapalnym wywołującym przemoc w rodzinie. Oprócz tego nie bez znaczenia są tu czynniki społeczno-kulturowe takie jak; jakość społeczności, sąsiedztwa, okolicznej policji, systemu prawa karnego, instytucji opieki społecznej oraz miejsce zatrudnienia.

Uchwałą nr VI k/XLIX/581/2014 z dnia 28.10.2014r. przyjęty został Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla miasta Wejherowa na lata 2015 – 2020. Program określa trzy cele główne: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Wejherowa, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Realizując w/w cele w Wejherowie powołany został Miejski Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład weszło dziewięciu przedstawicieli instytucji wskazanych w Ustawie o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie i Pomocy Ofiarom Przemocy.

Głównym wskaźnikiem który podlegał analizie ilościowej była liczba prowadzonych postępowań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Szczegółowe zestawienie prezentuje rysunek poniżej.

**Wykres 45. Liczba Niebieskich Kart prowadzonych w MOPS Wejherowo.**



Źródło: Opracowanie własne.

Jak można zauważyć w Wejherowie liczba prowadzonych postępowań utrzymuje się na stałym i dość wysokim poziomie. Pomimo wzrostu świadomości społecznej, prowadzonych na skalę ogólnopolską kampanii społecznych dotyczących problemu przemocy, nie można stwierdzić, że skala problemu ulega zmniejszeniu. Paradoksalnie, można stwierdzić, iż wzrost świadomości społecznej, a tym samym własnych praw, powoduje, iż ofiary przemocy częściej podejmują kroki aby ją zakończyć – co najczęściej zostaje zapoczątkowane założeniem Niebieskiej Karty.

Istotnym jest zwrócenie uwagi na czynniki powodujące rozwój źródeł przemocy. Czynniki środowiskowe i społeczne mają znaczący wpływ na wzrost poziomu przemocy w rodzinie. Do szczególnie wskazywanych w prowadzonych procedurach prowadzonych w ramach niebieskiej karty są: doświadczanie przemocy w dzieciństwie, normy społeczne i kulturowe, używanie substancji psychoaktywnych, alkohol, stres, brak pomocy, wsparcia, narzędzi.

## 9.6. Bezdomność

Bezdomność jest to najprościej rzecz ujmując zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa. Brak miejsca zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami

atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Bezdomność można jednak podzielić na dwa główne nurty: bezdomność dobrowolną która jest wynikiem wyboru takiego właśnie stylu życia oraz bezdomność spowodowaną przyczynami niezależnymi do końca od człowieka. Bezdomność z konieczności dotyka człowieka wbrew jego woli i jest odczuwana jako stan frustrującej deprivacji ze wszystkimi jej konsekwencjami psychicznymi i traktowana jako wyraz dyskryminacji społecznej.

Osoba staje się bezdomną w wyniku jej trwałego wykorzenienia ze środowiska, w wyniku którego następuje rozpad więzi społecznych przy równoczesnym zaakceptowaniu swojej roli w społeczeństwie. Jako stan ewidentnej i trwałej deprivacji potrzeb mieszkaniowych, w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością osoba nie jest w stanie jej zapobiec. Wiąże się to z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka.

Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Skalę problemu bezdomności w Wejherowie przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

**Wykres 46. Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia w formie schroniska.**



Źródło: Opracowanie własne.

Problem bezdomności w Wejherowie jest coraz poważniejszy z uwagi na utrzymującą się wysoką liczbę osób bezdomnych zwracających się o pomoc. Istnieje także grupa osób, które pomimo pozostawania w sytuacji bezdomności, nie są zainteresowane uzyskaniem jakiegokolwiek pomocy, a wiedza o nich jest czerpana z interwencji służb mundurowych. Ta kategoria osób bezdomnych generuje najwięcej problemów społecznych głównie z powodu głębokich uzależnień od alkoholu i innych substancji odurzających.

Dodatkowym problemem jest ciągły wzrost kosztów opłacania schronisk przez gminę. Skalę wzrostu prezentuje tabela poniżej.

**Tabela 7. Zestawienie kosztów ponoszonych przez gminę za pobyt osób bezdomnych w schroniskach.**

<b>Rok</b>	<b>Liczba osób w schronisku</b>	<b>Kwota za cały rok</b>
2015	54	182 561,00 zł
2016	63	167 230,00 zł
2017	69	229 666,00 zł
2018	60	271 024,00 zł
2019	53	290 345,00 zł

Jak można zauważyć, nawet pomimo niewielkiego spadku umieszczonych w schronisku osób w 2019r. łączny koszt znacząco wzrósł. Średni koszt zabezpieczenia schronienia jednej osoby w 2015r. wyniósł 3381 zł a w roku 2019 już 5478 zł. Utrzymująca się tendencja wzrostu kosztów nawet przy założeniu utrzymania się na stałym poziomie liczby osób bezdomnych będzie w kolejnych latach generować coraz wyższe wydatki, które leżą po stronie własnych i obowiązkowych zadań gminy. Dodatkowo należy przyjąć założenie, że problem bezdomności pogłębi się również z uwagi na starzenie się osób pozostających od lat na ulicy oraz pogarszający się ich stan zdrowia. Wymusi to obejmowanie ich pomocą specjalistyczną w postaci schronisk z usługami opiekuńczymi bądź domów pomocy społecznej co pociągnie za sobą jeszcze wyższe koszty.

Celowym w dalszym ciągu jest tworzenie Indywidualnych Programów Wychodzenia z bezdomności wspierających osoby bezdomne w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Istotnym pozostaje również prowadzenie pogłębionej pracy socjalnej.

## 9.7. Piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest to jedna z form pomocy rodzinie uregulowana ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wsparcie to jest kierowane przede wszystkim do dysfunkcyjnych rodzin biologicznych, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ustawy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W takim ujęciu oznacza to, że obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

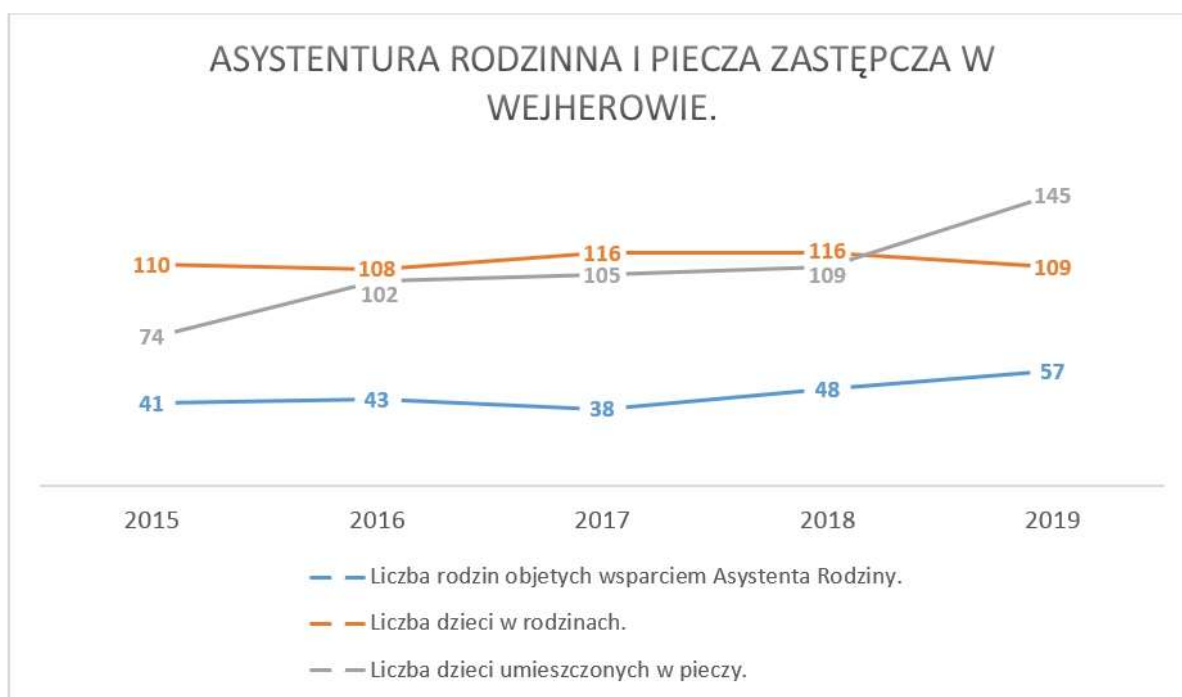
Możemy wyróżnić dwie formy pieczy zastępczej: rodzinną oraz instytucjonalną. Rodzinna piecza stanowi formę zapewnienia opieki dziecku, które zostało jej całkowicie lub częściowo pozbawione. Opieka może być realizowana jako rodzinna piecza zastępcza oraz jako rodzinny dom dziecka. Instytucjonalna piecza opiera się głównie na placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz placówkach terapeutycznych.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie, pracą z rodzinami najbardziej zagrożonymi wykluczeniem społecznym i marginalizacją zajmuje się dział wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Bezpośrednio tymi problemami zajmuje się koordynator – pracownik socjalny oraz trzech asystentów rodziny.

Pracownicy socjalni uczestniczą również w realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni i asystenci rodzin wspólnie z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie opracowują i realizują plany pracy z rodzinami skoordynowane z planami pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Współpracują również z placówkami, w których umieszczane są dzieci z terenu Wejherowa.

Sytuację w Wejherowie w odniesieniu do pieczy zastępczej prezentuje poniższy wykres.

**Wykres 47. Asystentura rodzinna i piecza zastępcza w Wejherowie.**



Źródło: Opracowanie własne.

Jak można zauważyć, liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wykazuje powolną tendencję wzrostową. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba dzieci w rodzinach objętych tego rodzajem wsparcia. Znacznie wzrasta natomiast liczba dzieci które zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Tendencja ta jest bardzo niepokojąca ponieważ dochodzi do niej dodatkowo kwestia kosztów ponoszonych przez gminę za zabezpieczenie dzieci w systemie pieczy. Nawet przy zatrzymaniu wzrostu liczby umieszczanych dzieci koszty utrzymania, zgodnie z zapisami ustawy, będą w każdym roku systematycznie rosły ze względu na czas przebywania danego dziecka w pieczy.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci oraz pobyt w pieczy zastępczej w pierwszym roku.
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci oraz pobyt w pieczy zastępczej w drugim roku.
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci oraz pobyt w pieczy zastępczej w trzecim roku.



W kolejnych latach, celem minimalizowania problemu niewydolności wychowawczej, właściwym wydaje się być kontynuowanie realizacji Wejherowskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Zgodnie z zapisami programu dużą rolę w prowadzeniu bezpośredniej pracy z rodzinami odgrywają asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni. Konieczne będzie dalsze budowanie i wzmacnianie już działających interdyscyplinarnych zespołów, zrzeszających specjalistów z różnych instytucji pomocowych tak aby w sytuacjach kiedy jest to możliwe, wspierać rodzinę w taki sposób aby utrzymać właściwe funkcjonowanie dzieci w środowisku domowym.

### **9.8. Przestępczość**

Zjawisko przestępczości jest określane jako wszystkie czyny określone przez prawo jako przestępstwa czyli zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione w danym kraju lub na danym terenie w określonym czasie.

Przestępczość analizowana może być również z punktu widzenia jej rozległości terytorialnej, intensywności występowania, struktury i dynamiki. W literaturze przedmiotu wskazuje się na wiele teorii wyjaśniania przyczyn przestępczości: biologiczne, psychologiczne, socjologiczne i ekonomiczne. Teorie wskazują na wiele czynników kryminogennych wśród których można wyodrębnić wskaźniki o charakterze szczególnym i ogólnym.

Wskaźniki przestępczości o charakterze szczególnym to między innymi: cechy osobiste przestępcy, układy sytuacyjne, zachwianie równowagi psychicznej, frustracje jednostek, grupy społecznej, rozpad więzi nieformalnych, niedomogi w działaniu organizacji formalnych, alkoholizm, rodziny dysfunkcjonalne, wadliwe działania systemu oświatowego i wychowawczego. Zaś wskaźniki przestępczości o charakterze ogólnym mogą stanowić ubóstwo, poczucie niesprawiedliwości i konflikty społeczne, nierówny podział bogactw, niski stan zdrowotny społeczeństwa, dominacja jednej grupy społecznej nad innymi – opierającą się jedynie na bogactwie lub posiadaniu siły czy władzy, frustracje wywołaną niespełnieniem podstawowych potrzeb związanych z egzystencją ludzką, masowy wyzysk, nierówne możliwości życiowe i nieszczęścia powodowane przez człowieka, rygorystyczność kodeksów i przepisów prawnych pozostającymi w niezgodzie z poglądami społeczeństwa, przestarzałe lub nieprzychylnie ludziom ustawodawstwa stosowane w sposób sztywny wobec wielu warstw społecznych.

Ścisłe ustalenie rozmiarów przestępczości jest niemożliwe z uwagi na nie znaną liczbę przestępstw nie ujawnionych bądź nie zgłoszonych (tzw. ciemna liczba).

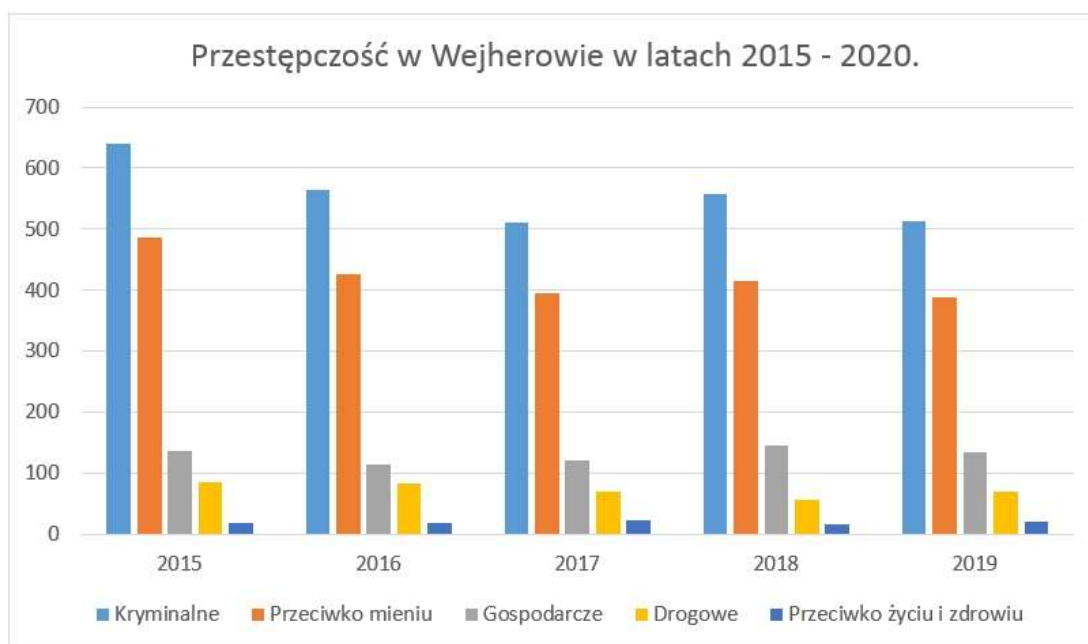
Na podstawie statystyk przestępczości prowadzonych przez Powiatową Komendę Policji w Wejherowie można stwierdzić, że ogólny poziom przestępczości w mieście sukcesywnie spada. Tendencję w kolejnych latach obrazuje poniższy wykres.

**Wykres 48. Łączna liczba przestępstw w Wejherowie w latach 2015 – 2019 ogółem.**



Źródło: GUS

**Wykres 49. Rodzaje przestępstw w Wejherowie w latach 2015 – 2019.**



Źródło: GUS

Jak można zauważyć największym problemem w mieście są przestępstwa kryminalne, a zaraz po nich przestępstwa dokonywane przeciwko mieniu. Zdecydowanie mniej popełnianych jest przestępstw gospodarczych i drogowych. Najmniej liczną kategorią, która na przestrzeni badanych lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie są przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu.

## **9.9. Wykluczenie społeczne**

Opisane we wcześniejszej części dokumentu problemy dotyczące osób i rodzin, przy długotrwałym ich występowaniu, mogą w konsekwencji prowadzić do zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji.

Temat wykluczenia społecznego jest bardzo szerokim zagadnieniem i może pojawiać się na różnych płaszczyznach życia ludzkiego. Swoim oddziaływaniem może on dotyczyć zarówno pojedynczych jednostek ale również całych grup społecznych. Wykluczenie społeczne stawia najczęściej jednostkę w sytuacji braku możliwości realizowania podstawowych potrzeb. Ponadto pozbawia ono możliwości samoidentyfikacji i poczucia tożsamości.

Na potrzeby niniejszej Strategii przyjęto definicję wykluczenia społecznego która zakłada, że wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich.

Przyjmuje się, że wykluczenie społeczne i marginalizacja dotyczą najczęściej osób, które m.in.:

- żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (ubóstwo materialne),
- zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych, np. dezindustrializacji, kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na zaistnienie: niesprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby albo innych cech indywidualnych,
- nie posiadają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co ma miejsce w wyniku nieskuteczności

tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków publicznych, niską efektywnością funkcjonowania,

- nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im: normalną pozycję społeczną, odpowiedni poziom kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny - co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych,

Aby zjawisko wykluczenia społecznego mogło powstać musi zostać spełniona przynajmniej jedna z 6 przesłanek:

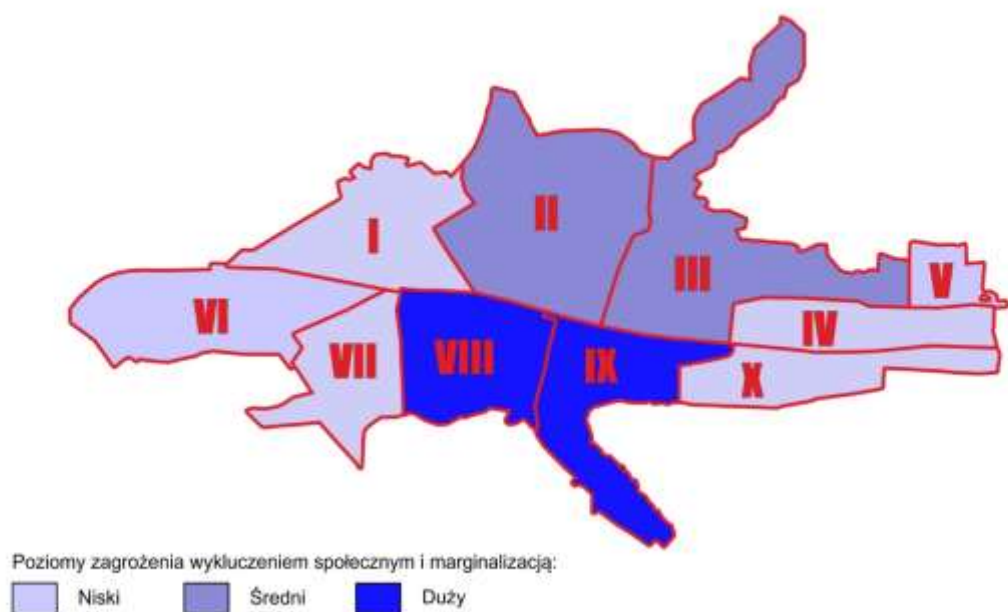
- ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym, zbiorowym, w jego ważnych aspektach i obszarach,
- ograniczony dostęp do zasobów, instytucji, systemów społecznych ułatwiających/umożliwiających uczestnictwo, integrację,
- prawa socjalne realizowane w coraz bardziej ograniczonym stopniu,
- ubóstwo i wielowymiarowa deprivacja,
- kumulowanie się czynników ryzyka w określonych obszarach i zbiorowościach,
- szybkie pogarszanie się sytuacji społecznej jednostki/grupy/zbiorowości pod wieloma względami.

W większości środowisk lub jednostek dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego należy mówić o problemie wielowarstwowym. Często jest tak, że jeden z wymienionych czynników prowadzi do powstania drugiego i następnie uruchamia się tzw. „efekt domina”. Przyjmuje się, że im więcej na danym terenie zamieszkuje osób z grupy ryzyka wykluczenia społecznego tym większe jest zagrożenie pojawiania się tego zjawiska w całej społeczności.

Rozpatrując wyniki przeprowadzonej analizy zgromadzonych danych, wyodrębnione zostały obszary, gdzie dynamika zmian oraz występowanie czynników zwiększających ryzyko pojawiania się wykluczenia społecznego są na najwyższym poziomie. Uzyskane wyniki prezentuje rysunek zamieszczony poniżej.

**Rys. 14. Obszary miasta najbardziej narażone na wykluczenie społeczne.**

**Obszary miasta najbardziej narażone na wykluczenie, marginalizację i występowanie problemów społecznych.**



Źródło: Opracowanie własne.

Jak widać na przedstawionej powyżej mapie, obszary najbardziej zagrożone stanowią ściśle centrum miasta. W każdej dokonywanej na potrzeby niniejszego dokumentu analizie, obszary określone cyfrą II, III, VIII i IX wykazywały najwyższe wartości badanych wskaźników oraz największą dynamikę wszelkich zachodzących zmian.

W odniesieniu do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie na lata 2013 – 2020 można zauważyć jak zmieniły się uwarunkowania związane z powstawaniem problemów społecznych. W perspektywie ostatnich dziesięciu lat, głównymi i najważniejszymi czynnikami, determinującymi kwestie powstawania wykluczenia były cztery kategorie: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Przy poprzedniej Strategii kluczowe kwestie problemowe rozgrywały się w obrębie bezrobocia i ubóstwa, które były największym i dominującym problemem społecznym w Wejherowie. Na dzień dzisiejszy, jak wynika z przeprowadzonych badań, kategorie te, pomimo tego, że nadal są w istotny sposób powodem wykluczenia społecznego, to jednak mają widoczną tendencję spadkową oraz znacznie ustępują skali takich zjawisk jak niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Przedstawiona powyżej mapa, wyraźnie pokazuje w których rejonach miasta kumulują się te zjawiska i gdzie tak naprawdę należy zintensyfikować działania prewencyjne i zaradcze. Nie oznacza to oczywiście, że pozostała część miasta może zostać pozbawiona możliwości korzystania z planowanych do przeprowadzenia działań. Aby działania były skuteczne konieczne będzie podejście całościowe do problemu wykluczenia, natomiast wskazane obszary powinny zostać objęte działaniami w pierwszej kolejności.

## **10. Strategia rozwiązywania problemów społecznych**

### **10.1. Analiza SWOT**

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych, służących porządkowaniu zdobytych informacji.

Technika ta polega na posegregowaniu danych na cztery kategorie czynników określonych na potrzeby niniejszej strategii jako strategicznych. Oznaczają one kolejno:

- **S** (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Uzyskane informacje których nie da się przyporządkować do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako nieistotna ze strategicznego punktu widzenia.

Posegregowane według powyższych kryteriów informacje są zapisywane w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych a prawa - dwie kategorie czynników negatywnych. Istnieją różne podejścia co do określania znaczenia kategorii wspomnianych czynników - mocne strony i słabe strony, to czynniki wewnętrzne na które mamy wpływ, szanse i zagrożenia — to czynniki zewnętrzne pozostające poza bezpośrednim wpływem sprawczym. W innym ujęciu przyjmuje się, że mocne strony i słabe strony to cechy stanu obecnego, a szanse i zagrożenia, to spodziewane zjawiska przyszłe.

Analiza SWOT jest stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

**Tabela 8. Analiza SWOT.**

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dogodne położenie miasta - centrum administracyjne powiatu.</li> <li>• Siedziba ważnych instytucji i organizacji pozarządowych.</li> <li>• Siedziba instytucji kultury.</li> <li>• Różnorodność dostępnych usług.</li> <li>• Rozwijająca się infrastruktura.</li> <li style="text-align: center;"><u>Potencjał ludnościowy.</u></li> <li>• Zróżnicowany poziom kapitału ludzkiego i społecznego.</li> <li>• Różnorodność społeczna i kulturowa.</li> <li style="text-align: center;"><u>Potencjał gospodarczy.</u></li> <li>• Różnorodność funkcji gospodarczych.</li> <li>• Różnorodna oferta w zakresie edukacji, kształcenia, w tym edukacji kulturalnej i wychowania pozaszkolnego.</li> <li>• Działalność i rozwój otwartych instytucji edukacyjnych w tym np. uniwersytety trzeciego wieku.</li> <li>• Lokalny rynek pracy połączony z sąsiednimi dużymi ośrodkami gospodarczymi.</li> <li>• Podmioty świadczące usługi z zakresu pomocy społecznej takie jak np. PCK, Caritas.</li> <li>• Funkcjonowanie organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze usług rynku pracy i integracji społecznej.</li> <li>• Programy wsparcia i integracji w takich sferach jak: integracja społeczna rodzin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Niedostateczna liczba obiektów hotelowych oferujących usługi w niższych cenach.</li> <li>• Starzejąca się ludność.</li> <li>• Wysokie koszty pracy i koszty utrzymania.</li> <li>• Niewystarczające systemowe powiązanie polityki edukacyjnej z potrzebami rynku pracy.</li> <li>• Istniejące bariery architektoniczne.</li> <li>• Silne zróżnicowania społeczne, gospodarcze i warunków życia w przestrzeni miasta.</li> <li>• Obszarowe kumulacje problemów społecznych.</li> <li>• Niewystarczające standardy współpracy z interesariuszami w sferze rynku pracy i integracji społecznej.</li> <li>• Nieadekwatność kształcenia osób niepełnosprawnych względem potrzeb rynku pracy.</li> <li>• Mała świadomość ludzi, co do istnienia grup wsparcia.</li> <li>• Zbyt mała liczba bądź brak animatorów środowiskowych.</li> <li>• Niski poziom integracji społecznej.</li> <li>• Zanikający model rodziny wielopokoleniowej.</li> <li>• Brak empatii ludzi młodych, młodzieży szkolnej w stosunku do osób starszych.</li> </ul>

<p>zagrożonych wykluczeniem, wsparcie dla osób uzależnionych podejmujących leczenie, pomoc dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży będących ofiarami przemocy w rodzinie, transport publiczny w części dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Działające Domy Pomocy i Środowiskowy Dom Samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej,</li> <li>• Dobra diagnoza osób niepełnosprawnych.</li> <li>• Organizowane wczasów rehabilitacyjnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.</li> <li>• Prężnie działająca kadra Ośrodka Pomocy Społecznej.</li> <li>• Działające Kluby Sportowe.</li> <li>• Funkcjonujące biblioteki wraz z dostępem do Internetu.</li> <li>• Promowanie wartości religijnych.</li> <li>• Szkoły otwarte na działania środowiskowe.</li> <li>• Kościoły i parafie otwarte na współpracę.</li> <li>• Aktywny samorząd, działające Rady Osiedli.</li> <li>• Wejherowskie Centrum Kultury.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wzrastająca liczba osób chorych psychicznie przy braku bazy leczniczo-wspierającej.</li> <li>• Brak na terenie miasta placówki stacjonarnej dla matek samotnych, ofiar przemocy w rodzinie.</li> <li>• Niski poziom motywacji w środowiskach wykluczonych do podejmowania jakichkolwiek działań mających na celu poprawę ich sytuacji.</li> </ul>
---	--



Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pojawianie się nowych inwestycji w mieście.</li> <li>• Atrakcyjność inwestycyjna miasta i wzrost atrakcyjności obszaru metropolitalnego.</li> <li>• Atrakcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i mieszkaniowe o wysokim standardzie.</li> <li>• Programy i fundusze UE oraz prowadzone rewitalizacje.</li> <li>• Rozwój i różnorodność kierunków szkół ponadgimnazjalnych i uczelni.</li> <li>• Szanse poprawy sytuacji na rynku pracy przez aktywizację zawodową.</li> <li>• Dalszy wzrost zainteresowania przedsiębiorstw jakością kapitału ludzkiego.</li> <li>• Atrakcyjność kulturalna i intelektualna.</li> <li>• Rozwój oferty dla turystów.</li> <li>• Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.</li> <li>• Rozwój i promowanie wolontariatu.</li> <li>• Większa dostępność mediów.</li> <li>• Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych.</li> <li>• Wzrost integracji środowiska z osobami niepełnosprawnymi.</li> <li>• Chęć współpracy osób, które poradziły sobie ze swoją niepełnosprawnością</li> <li>• Wzrost świadomości władz o problemach osób niepełnosprawnych.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Niewystarczający poziom finansowania ze środków zewnętrznych (m.in. Budżetu Państwa) nowych, zleczanych samorządom zadań.</li> <li>• Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy i sytuację na rynku mieszkań.</li> <li>• Aktywność i dynamiczny rozwój innych miast w województwie.</li> <li>• Możliwy wzrost konkurencji turystyczno-kulturalnej ze strony obszaru metropolitalnego</li> <li>• Brak jasno zdefiniowanej polityki przyciągania kapitału ludzkiego przez miasto.</li> <li>• Sytuacja demograficzna: wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym.</li> <li>• Zmniejszenie się liczby firm zatrudniających średnio i nisko kwalifikowaną siłę roboczą.</li> <li>• Niechęć społeczności lokalnej do integracji z grupami zagrożonymi wykluczeniem i marginalizacją.</li> <li>• Wzrost różnicowania struktury społecznej dzielnic, dalsza segregacja i brak wyrazistej polityki przeciwdziałającej.</li> <li>• Niestosowanie oferty wsparcia do potrzeb.</li> <li>• Funkcjonowanie rodzin w oparciu wyłącznie o świadczenia socjalne.</li> <li>• Utrzymanie obecnego systemu finansowania usług pomocy społecznej.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Likwidacja barier architektonicznych.</li> <li>• Realizacja Rządowych Programów.</li> <li>• Realizacja Projektów Środowiskowych.</li> <li>• Prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych.</li> <li>• Stały rozwój kadr pomocy społecznej, zdobywanie nowych kwalifikacji i doświadczeń.</li> <li>• Upowszechnianie pracy socjalnej.</li> <li>• Praca na terenach zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</li> <li>• Opracowywanie i wdrażanie programów pomocowych skierowanych do różnych grup dyspanseryjnych.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Brak współpracy partnerskiej.</li> <li>• Niewystarczające zaangażowanie organizacji pozarządowych we współpracę z miastem.</li> <li>• Wzrost liczby osób starszych oraz marginalizacja ich problemów.</li> <li>• Niski poziom integracji społecznej osób starszych.</li> <li>• Niski poziom życia osób starszych.</li> <li>• Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpad więzi, ubóstwa, przemocy w rodzinie, bezrobocia.</li> <li>• Dziedziczenie wzorca modelu rodziny korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej.</li> <li>• Powstawanie nieformalnych grup rówieśniczych.</li> </ul>
--	--

## 10.2. Podstawowe cele i kierunki działań

### Cel główny

Wsparcie potencjału społecznego miasta Wejherowa dzięki wskazaniu drogi rozwoju własnych zasobów i sposobów ich wykorzystywania. Rozwój równego dostępu do zasobów miasta wszystkich grup społecznych oraz walka z marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

### Cele strategiczne

1. Integracja i reintegracja społeczna.
2. Wzrost potencjału społecznego.
3. Zintegrowana polityka społeczna.

## **Cele operacyjne**

### Ad. 1

- Badania potrzeb, problemów i zasobów poszczególnych społeczności i grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej narażonych na marginalizację oraz wykluczenie społeczne.
- Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej i pracy w środowisku poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej oraz działań o charakterze środowiskowym.
- Działania na rzecz włączania społeczności lokalnych w rozwiązywanie problemów istniejących na ich terenie zamieszkania.
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji mieszkańców Wejherowa ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych.
- Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w organizowaniu się jednostek w grupy wsparcia, organizacje społeczne, stowarzyszenia itp.
- Rozwijanie dialogu społecznego i obywatelskiego.
- Rozwijanie efektywności usług na rzecz integracji i reintegracji społecznej i zawodowej.
- Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na rzecz społeczności lokalnych.
- Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych i zawodowych.

### Ad. 2

- Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału mieszkańców miasta na obszarze małego trójmiasta kaszubskiego.
- Rozwój współpracy z sektorem obywatelskim i społecznością lokalną.
- Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej oraz upowszechnianie szeroko rozumianej pomocy sąsiedzkiej oraz idei wolontariatu.

### Ad. 3

- Rozwój współpracy między sektorem publicznym a sektorem prywatnym.
- Współpraca sektora pozarządowego z administracją samorządową na szczeblu miasta oraz dzielnic w działaniach na rzecz społeczności lokalnych
- Tworzenie lokalnych partnerstw społecznych.

**Tabela 9. Cel strategiczny nr 1 - integracja i reintegracja społeczna.**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	CZAS REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Badania potrzeb, problemów i zasobów poszczególnych społeczności i grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba przeprowadzonych badań i analiz.</li> <li>• Liczba wdrożonych nowych i innowacyjnych metod pracy socjalnej.</li> <li>• Liczba podejmowanych inicjatyw społecznych.</li> </ul>	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Środki samorządowe.</li> <li>• Budżet państwa.</li> <li>• Środki z Funduszy UE.</li> <li>• Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.</li> </ul>
Wdrażanie nowych metod pracy socjalnej i pracy w środowisku poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej oraz działań o charakterze środowiskowym.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba udzielonych świadczeń wspierających osoby potrzebujące</li> <li>• Liczba udzielonych porad specjalistycznych.</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Środki finansowe innych podmiotów, stanowiące wkład własny przy realizacji zadań publicznych.</li> <li>• Środki z Funduszu pracy.</li> </ul>
Działania na rzecz włączenia społeczności lokalnych w rozwiązywanie problemów istniejących na ich terenie zamieszkania.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba zrealizowanych projektów społecznych.</li> <li>• Liczba zorganizowanych pogadanek, warsztatów, spotkań tematycznych.</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Środki z Funduszu pracy.</li> <li>• Środki z sektora prywatnego.</li> </ul>
Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji mieszkańców Wejherowa ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba wsparcia dla oddolnych inicjatyw społecznych.</li> <li>• Liczba podejmowanych działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.</li> </ul>		
Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w organizowaniu się			

jednostek w grupy wsparcia, organizacje społeczne, stowarzyszenia itp.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba zatrudnionych specjalistów.</li> <li>• Liczba utworzonych i działających ośrodków wsparcia – świetlic środowiskowych itp.</li> </ul>		
Rozwijanie dialogu społecznego i obywatelskiego.			
Rozwijanie efektywności usług na rzecz integracji i reintegracji społecznej i zawodowej.			
Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na rzecz społeczności lokalnych.			
Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych i zawodowych.			

**Tabela 10. Cel strategiczny nr 2 - wzrost potencjału społecznego.**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	CZAS REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału mieszkańców miasta na obszarze małego trójmiasta kaszubskiego.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba spotkań obywatelskich wychodzących z inicjatywy mieszkańców miasta.</li> <li>• Liczba Programów Aktywności Lokalnej i działań środowiskowych.</li> </ul>	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Środki samorządowe.</li> <li>• Budżet państwa.</li> <li>• Środki z Funduszy UE.</li> <li>• Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.</li> </ul>
Rozwój współpracy z sektorem obywatelskim.			

<p>Wzrost współpracy ze społecznością lokalną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba opracowanych i wdrożonych programów przy współpracy ze społecznością lokalną.</li> <li>• Liczba utworzonych i działających ośrodków wsparcia – świetlic środowiskowych itp.</li> <li>• Liczba zorganizowanych społeczności lokalnych</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Środki finansowe innych podmiotów, stanowiące wkład własny przy realizacji zadań publicznych.</li> <li>• Środki z Funduszu pracy.</li> <li>• Środki z sektora prywatnego.</li> </ul>
--	---	--	---

**Tabela 11. Cel strategiczny nr 3 - zintegrowana polityka społeczna.**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	CZAS REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
<p>Rozwój współpracy między sektorem publicznym a prywatnym</p> <p>Współpraca sektora pozarządowego z administracją samorządową na szczeblu miasta oraz dzielnic w organizacji różnych usług społecznych</p> <p>Tworzenie lokalnych partnerstw społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Liczba utworzonych programów, strategii i innych dokumentów dotyczących współpracy międzysektorowej.</li> <li>• Liczba zawiązanych partnerstw.</li> <li>• Liczba opracowanych i zrealizowanych wspólnie projektów.</li> <li>• Opracowanie i rozwój mapy partnerstw.</li> </ul>	<p>2021-2027</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Środki samorządowe</li> <li>• Budżet państwa</li> <li>• Środki zewnętrzne</li> <li>• Środki z Funduszy UE</li> <li>• Środki z sektora prywatnego.</li> </ul>

## 11. Monitoring i ewaluacja

Monitoring strategii jest obserwacją stopnia realizacji zawartych w niej celów strategicznych i realizacji działań w określonych kierunkach. Monitoring realizacji strategii umożliwia przede wszystkim:

1. określenie stanu zaawansowania założonych zadań,
2. identyfikację i aktualizację problemów w ich realizacji,
3. ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
4. weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków,
5. kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Głównymi obszarami monitorowania strategii są wyznaczone w jej treści działania. Monitoring jest obowiązkiem MOPS Wejherowo. Terminy dokonywania pomiarów stopnia realizacji działań przypadają na pierwszy kwartał każdego roku obowiązywania niniejszego dokumentu i będą dokonywane przy okazji sporządzania całorocznego sprawozdania z działalności Ośrodka. Monitoring prowadzonych działań, powinien być również dokonywany w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku aktualizowania strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania na lata 2021 – 2027 i z uwagi na tak długi czas jej obowiązywania konieczne będzie dokonywanie okresowej aktualizacji w odniesieniu do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Aktualizacja taka będzie mogła zostać przeprowadzona przez zespół Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie lub inny zespół powołany decyzją Prezydenta Miasta.

W ramach realizacji Strategii zaplanowano ewaluację bieżącą tzw. ongoingevaluation, w trakcie realizacji Strategii, oraz ewaluację ex-post–po zakończeniu wdrażania dokumentu. W celu prawidłowej aktualizacji co roku analizowane będą sprawozdania innych podmiotów, będących w posiadaniu informacji ważnych do opracowania aktualnej diagnozy problemów społecznych.

## **12. Ramy finansowe Strategii oraz źródła finansowania wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych**

Polityka społeczna miasta Wejherowa, w tym zapobieganie ubożeniu mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jeden z ważniejszych elementów działań społecznych. Wśród zadań publicznych Miasta przedstawiony obszar zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej.

Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata w jakich zamierzamy prowadzić działania nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Istotą finansowania wielu działań, szczególnie w obszarze aktywizacji społeczno-zawodowej mogą być środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii pochodzić mogą ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów. Udział w realizacji działań strategicznych przypada również funduszom samorządu, wzmocnionym potencjałem przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Nadmienić należy jednak, że bez udziału środków pochodzących z Budżetu Państwa, szczególnie w odniesieniu do nowo zleczanych zadań, realizacja niektórych zapisów Strategii może być utrudniona lub nawet niemożliwa. Budżet planowany na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Wejherowo na lata 2020-2027 będzie oszacowany w okresach rocznych i będzie odnosił się do zadań ustawowych które podlegają zatwierdzeniu przez Radę Miasta Wejherowo w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.



### **13. Wnioski i uwagi końcowe**

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to wprowadzanie w życie określonego modelu polityki społecznej miasta Wejherowa. Niniejszy dokument stanowi drogowskaz i instrument działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki i integrację społeczną. Strategia ma pobudzać do aktywności ludzi działających w obszarze pomocy społecznej oraz przyczyniać się w dalszej perspektywie do rozwoju społecznego i gospodarczego miasta. Poprzez cele, kierunki działania oraz propozycje zadań zawartych w dokumencie, działania będą mogły zostać zogniskowane na najbardziej potrzebujących mieszkańcach miasta, tam gdzie poziom zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym jest największy.

Zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze zarówno w skali regionu, jak i najbliższego środowiska lokalnego mogą wymagać sformułowania nowych celów i wytyczenia całkiem nowej drogi. Pozwoli to bowiem na stopniowe minimalizowanie źródeł wykluczenia społecznego, a w dalszej perspektywie na wyeliminowanie tych zagrożeń.

Opracowany dokument jest swoistego rodzaju bazą przy konstruowaniu projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację programów możliwe będzie osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Wejherowie na lata 2021 - 2027 będą realizowane w ramach poszczególnych działań, w zależności od posiadanych zasobów i możliwości zarówno własnych jak i pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

## Spis Wykresów

Wykres 1.	Liczebność mieszkańców Wejherowa w podziale na płeć.....	11
Wykres 2.	Przyrost naturalny w Wejherowie.....	12
Wykres 3.	Poziom migracji mieszkańców Wejherowa.....	13
Wykres 4.	Dostępność mieszkań w Wejherowie.....	14
Wykres 5.	Piramida wieku mieszkańców Wejherowa w 2019r.....	15
Wykres 6.	Liczba pracowników MOPS.....	26
Wykres 7.	Liczba osób obsługiwanych przez MOPS.....	26
Wykres 8.	Łączne wydatki ponoszone przez MOPS.....	27
Wykres 9.	Liczba mieszkańców Wejherowa z podziałem na płeć.....	30
Wykres 10.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć...	31
Wykres 11.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RIII.....	32
Wykres 12.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RIV.....	32
Wykres 13.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RVIII.....	33
Wykres 14.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć – RIX.....	33
Wykres 15.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RII.....	38
Wykres 16.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIII.....	39
Wykres 17.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RVIII.....	39
Wykres 18.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIX.....	40
Wykres 19.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RII.....	42
Wykres 20.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIII.....	43
Wykres 21.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RVIII.....	43
Wykres 22.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – RIX.....	44
Wykres 23.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej.....	45
Wykres 24.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej.....	46
Wykres 25.	Poziom bezrobocia w Wejherowie w latach 2015 – 2020.....	49
Wykres 26.	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RII.	52
Wykres 27.	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RIII	53
Wykres 28.	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RVIII.....	53
Wykres 29.	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia – RIX.....	54
Wykres 30.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RII.....	58
Wykres 31.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RIII.....	59
Wykres 32.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RVIII.....	59

Wykres 33.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby – RIX.....	60
Wykres 34.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RII.....	65
Wykres 35.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RIII.....	66
Wykres 36.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RIV.....	66
Wykres 37.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RVIII.....	67
Wykres 38.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – RIX.....	67
Wykres 39.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RII.....	71
Wykres 40.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RIII.....	71
Wykres 41.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RIV.....	72
Wykres 42.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RV.....	72
Wykres 43.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RVIII.....	73
Wykres 44.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa – RIX.....	73
Wykres 45.	Liczba Niebieskich Kart prowadzonych w MOPS Wejherowo.....	75
Wykres 46.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia w formie schroniska.....	76
Wykres 47.	Asystentura rodzinna i piecza zastępcza w Wejherowie.....	79
Wykres 48.	Łączna liczba przestępstw w Wejherowie w latach 2015 – 2019 ogółem..	81
Wykres 49.	Rodzaje przestępstw w Wejherowie w latach 2015 – 2019.....	81

## Spis tabel

Tabela 1.	Zasoby o charakterze administracyjno-pomocowym.....	16
Tabela 2.	Zasoby z zakresu bezpieczeństwa publicznego.....	16
Tabela 3.	Zasoby o charakterze kulturalnym.....	16
Tabela 4.	Zasoby o charakterze edukacyjnym.....	16
Tabela 5.	Zasoby z zakresu ochrony zdrowia.....	18
Tabela 6.	Zasoby o charakterze pozarządowym.....	18
Tabela 7.	Zestawienie kosztów ponoszonych przez gminę za pobyt osób bezdomnych w schroniskach.....	77
Tabela 8.	Analiza SWOT.....	86
Tabela 9.	Cel strategiczny nr 1 - integracja i reintegracja społeczna.....	91
Tabela 10.	Cel strategiczny nr 2 - wzrost potencjału społecznego.....	92
Tabela 11.	Cel strategiczny nr 3 - zintegrowana polityka społeczna.....	93

## Spis rysunków

Rys. 1.	Struktura organizacyjna MOPS Wejherowo.....	24
Rys. 2.	Podział na obszary badawcze.....	28
Rys. 3.	Wiek osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.....	35
Rys. 4.	Wiek osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.....	37
Rys. 5.	Wiek osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.....	41
Rys. 6.	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia ogółem.....	50
Rys. 7.	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w rejonach...	51
Rys. 8.	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby ogółem.....	55
Rys. 9.	Liczba korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby w rejonach.....	57
Rys. 10.	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ogółem.....	62
Rys. 11.	Liczba korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności w rejonach.....	64

Rys. 12.	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa ogółem.....	69
Rys. 13.	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w rejonach.....	70
Rys. 14.	Obszary miasta najbardziej narażone na wykluczenie społeczne.....	84